

દિગંબર જૈન ગુજરાતી સાહિત્યોદ્ધારક ફંડ-

સંપાદક શ્રી શ્રીભૂષણ વિરચિત-

શ્રી પ્રદ્યુમ્નકુમાર રાસ.

હસ્તલિખિત અન્યપરથી પ્રતિલીપિકાર—

માસ્તર છોટાલાલ ગુલાબચંદ ગાંધી-છડર.

સંશોધક અને પ્રકાશક.—

ભૂળચંદ કસનદાસ કાપડિયા, મંત્રી,

દિગંબર જૈન ગુજરાતી સાહિત્યોદ્ધારક ફંડ-સુરત.

વીર સં. ૨૪૫૩]

પ્રથમાવૃત્તિ

[પ્રત ૫૦૦

સુરત, -ખપાટિયા ચક્લા, તાસવાલાની પોલમા આવેલા 'જૈન વિજય'

પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં ભૂળચંદ કસનદાસ કાપડિયાએ દાખ્યું.

લાગટ કિં:-આઠ આના.

પ્રસ્તાવના.

એક સમય એવો હતો કે જ્યારે ગુજરાતમાં સ્થાન સ્થાન પર અનેક ભટ્ટારકો ને આચાર્યો વિચરતા હતા અને ગુજરાતના દિગંબર જંતોને ધર્મોચ્ચતનું પાન ફેંપતા હતા અને અનેક શાસ્ત્રોની રચના કર્યા કરતા હતા પણ કાળદોષથી ભટ્ટારકોની સંખ્યા ઘટતી ગઈ ને આચાર્યનું તો નામ નિશાન પણ ન રહ્યું, તેમજ જે ગણ્યા ગાંઠ્યા ભટ્ટારકો રત્ન તેમના શિથિલાચાર ધીમે ધીમે એટલા વધતા ગયા કે તેમની દ્વારા ગુજરાતને ન તો પુરતો ધર્મોપદેશ મળ્યો ન તેઓ દ્વારા કોઈપણ શાસ્ત્ર ગ્યાયલા જોવામાં આવ્યાં, છતાં પણ આપણું આગળ રચાયલું સાહિત્ય કંઈ એણું નહોતું.

ગુજરાતમાં આચાર્ય શ્રી સકલકીર્તિજી, ભટ્ટારક શ્રી લલાભુ-પણજી, બ શ્રીભૂપણજી વગેરે અનેક એવા આચાર્ય અને ભટ્ટારકો થઈ ગયા છે કે જેમણે સંસ્કૃત, પ્રાકૃત અને ગુજરાતી ભાષામાં અનેક નિર્જન શાસ્ત્રો રચેલા છે અને જેની સંખ્યા ગામે ગામ અને શહેર-શહેર હજારોની સંખ્યામાં હતી એમ ઇતિહાસ તપાસતાં માલમ પડે છે. ભટ્ટારકોની શિથિલાચારી, અભાવ અને અમારી બેદરકારીને લીધે તેમજ જુલમી મુસલમાની રાજ્ય-કાળમાં આપણા અનેક શાસ્ત્રો ભસ્મીભૂત થવાનાં કાળે આપણે ઘણાં ખર્ચે સાહિત્ય નષ્ટ બ્રષ્ટ થવા પામ્યું હતું છતાંપણ જે બચી રહેલા પામ્યાં છે અને જે સુરત, ઇડર, વ્યારા, મહુવા, સોણના, કરમસદ વગેરે સ્થળોએ અદ્યપિ પર્ચીત છે તેની વ્યવસ્થા કે ઉપયોગ નહિ જોવાજ હોવાથી ઘણા શાસ્ત્રો સડી ગયા, કિધઈ ખાઈ ગયા તથા ખવાઈ જવા પામ્યા ને અવ્યવસ્થિત સ્થિતિમાં જ્યા ત્યા પડેલાં છે અને ગુજરાતમાં મૂળ ગુજરાતી (પ્રાચીન) ભાષામાં એક પણ શાસ્ત્ર બહાર પડેલું જણાતું નથી.

આથી સ્થિતિમાં ગુજરાતના શાસ્ત્ર-મંડારોનો ઉદ્ધાર થવાની પન્ન આવશ્યકતા જણાતી હતી જે જાળવતી ખચર શ્રીમાન જૈન-ધર્મભૂષણ ધર્મદિવાકર બ્રહ્મચારી સીતલપ્રસાદજીને પડતાં આપે તે માટે ગુજરાતમાં ખાસ બ્રમણ વીર સં. ૧૪૪૯ વિક્રમ સં. ૧૯૭૯ માં કર્યું હતું અને વ્યારા, મહુવા, કરમસદ, સોણના અને સુરતના શાસ્ત્રમંડારો તપાસી તેને સાચુક કરાવી વેઈતો બધાની તેનું સુચીપત્ર તૈયાર કર્યું હતું. (ઇડરમાં પણ શ્રી સકલકીર્તિ આચાર્યનો મોટો શાસ્ત્ર મંડાર છે તેનું સુચીપત્ર પણ તૈયાર થયેલું છે)

આ પ્રસંગે પૂજ્ય બ્રહ્મચારીજીએ આ શાસ્ત્રભંડારમાં સંસ્કૃત, પ્રાકૃત અને ગુજરાતી ભાષાના (ગદ્ય અને પદ્ય બંનેમાં) અનેક અન્યે કોષ પૂર્ણ, કોષ, અપૂર્ણ, કોષ ઉધધ ખાધેલા, કોષ સડી ગયેલા જોયા હતાં, જેમાં અસલ ગુજરાતી ભાષાનાં અનેક હસ્તલિખિત શાસ્ત્રો રાસ, છંદ તેમજ ગદ્યમાં જોવામાં આવતાં પૂજ્ય બ્રહ્મચારીજીએ અમને કહેલું કે આ બધાં ગુજરાતી શાસ્ત્રો જેની તે ભાષામાં ગુજરાતી લીપિમાં પ્રકટ કરવામાં આવે તો ગુજરાતને ઘણો લાભ થાય ત્યારે અમે પ્રત્યુત્તર આપેલો કે એ અતીવ જરૂરનું છે પણ એ માટે કોષ સંસ્થા સ્થાપન થાય અને ફંડ થઈ કાર્ય ચાલુ થાય તોજ બની શકે.

આ ઉપરથી સુરતમાં તરતજ સં. ૧૯૭૯ ના જ્યેષ્ઠ સુદી ૫ (શ્રુતપંચમી) ની રાત્રે નવાપરામાં મહુમ શેઠ મકનદાસ દુલ્લભદાસ ગજવાળાના ટ્રસ્ટીઓ તરફથી અત્રેની દિગંબર જૈન પાઠશાળાના વિદ્યાર્થીઓને ધનામ આપવાનો મેળાવડો પૂજ્ય બ્ર. સીતલપ્રસાદજીના પ્રમુખપણા નીચે થયો હતો તે પ્રસંગે પૂજ્ય બ્રહ્મચારીજીએ ગુજરાતના પ્રાચીન દિગંબર જૈન સાહિત્યનો ઉદ્ધાર કરવાની સુચના પોતાના વ્યાખ્યાનમાં કરેલી તે ઉપર તરતજ વાતાવચાર થઈ, એક “દિગંબર જૈન ગુજરાતી સાહિત્યોદ્ધારક ફંડ” નામની સંસ્થા ખોલવાનો સર્વાનુમતે ઠરાવ થયેલો અને તે વખતે તરતજ એ ફંડમાં કુલ રૂ. ૮૨૧) નું ફંડ લખાચું હતું અને તે પછી એમાં ખીજપણ કેટલીક મદદ મળી હતી. એ પછી આ ફંડનું કાંઈ શરૂ કરવા અમે કેટલોક પ્રયાસ કરેલો પણ પ્રાચીન હસ્તલિખિત શાસ્ત્રોનો ઉતારો કરનારના અભાવે, અમારી જીવલેણ માંદગીને કારણે તેમજ બીજાં અનેક કારણોને લઈને આ કાર્યમાં ઘણો વિલંબ થયેલો, એ દરમ્યાનમાં પૂજ્ય બ્રહ્મચારીજી સીતલપ્રસાદજીએ સુગતના ઉપરોક્ત શાસ્ત્ર ભંડારનાં ૫૮૬ શાસ્ત્રોમાંથી ગુજરાતી ભાષાના રાસોના ૧૦ શાસ્ત્રો પ્રથમ પસંદ કરીને અમને તેની પ્રતિલીપિ કરાવીને બહાર પાડવા સુચના કરેલી જે લખાવવા માટેનો પ્રયાસ કરતાં કરતા આખરે ઇડરની દિ જૈન પાઠશાળાના અને જૈન સાહિત્યગસિક ઉત્સાહી માસ્તર છોટાલાલ ગુલામચંદ ગાંધીએ એ ગ્રંથોનો ગુજરાતી ઉતારો કરી આપવા ઉત્સાહ બતાવવાથી અમે તેમને “બ્રહ્મચારીશ્રી રાસ” નામે પ્રથમ ગ્રંથ જે શ્રી કાળાસંધ્યામનાયમાં શ્રીભૂષણ ભટ્ટારકે

સુરતના ગોપીપરાના કાયસ્થ મહોલ્લામાં આવેલા નરસિંહપરાના દિગંબર જૈન મંદિરમાંજ સં. ૧૬૫૬ માં રચેલો અને જેની નકલ સં. ૧૯૦૧ માં આશો સુદ ૧૪ ને બુધવારે બ્રહ્મચારી ઇંદ્રજીએ કરેલી તેનો ઉતારો કરી આપવા એ ભાઈને એ રાસ અમે મોકલી આપેલો અને તેમણે ધણાજ પરિશ્રમથી એનો ઉતારો (પ્રતિલિપિ) અમને કરી મોકલેલો તેમાં યોગ્ય સંશોધન કરી, તેમજ અધરા શબ્દોની નોટ તૈયારી કરી આ ફંડનું આ પ્રથમ પુસ્તક પ્રકટ કરવાનો ઉત્તમ અવસર પ્રાપ્ત થયો છે. આ ગ્રન્થની નકલ તેમજ શ્રીપાલ મહામુનિરસ તથા કર્મવિપાક રાસ એ ત્રણ ગ્રન્થોની પ્રતિલિપિ માસ્તર છોટાલાલ ગુલાબચંદ્રગાધીએ કંઈપણ બદલો લીધા વિના કરી આપી છે તે માટે તેમનો ફંડ તરફથી અત્યંત આભાર માનીએ છિયે.

આ ફંડની રકમ ઘણીજ જુજ છે અને કામ વિશાળ છે જેથી ગુજરાતના દિગંબર જૈન ભાઈઓએ એમાં દરેક રીતે સહાયતા આપવાની જરૂર છે; આથી આ ફંડની મેનેજિંગ કમિટી તરફથી ઠરાવ થયો છે કે-આ ફંડ તરફથી જે જે પુસ્તકો બહાર પડે તે ઓછામાં ઓછી રૂ. ૫૧) ની રકમ એકી વખતે ફંડમાં ભરનારને મફત આપવાં તથા ઓછામાં ઓછી રૂ. ૨૫) ની રકમ એકી વખતે ભરનારને લાગટ કિંમત જે રાખવામાં આવે તેથી અડધી કિંમતે આપવા અને બાકીનાં પુસ્તકોનો લાગટ કિંમતે ગુજરાતમાં ફેલાવો કરવો.

આ રીતે આ ફંડ તરફથી આ પ્રથમ પુસ્તક પ્રકટ કરવામાં આવે છે, જેને પગભર કરવું એ ગુજરાતના દિગંબર જૈનોના હાથમાંજ છે, જેથી ગુજરાતના દિ. જૈન ભાઈઓને નિવેદન કરીએ છિયે કે દરેક ભાઈ પોતાની શક્તિ અનુસાર આ ફંડમાં મદદ આપે તેમજ પ્રકટ થતા દરેક પુસ્તકોની સામટી નકલો ખરીદી પોતપોતાના ગામોમાં એનો પ્રચાર કરે, કેમકે બધા શાસ્ત્રબંડારોના ગુજરાતી ભાષાના હસ્તલેખિત શાસ્ત્રો પ્રગટ કરવા આ ફંડ ઇતેજર છે.

વીર સં. ૨૪૫૩
આષાઢ વદી ૧૩
સુરત.

નિવેદક—

મૂળચંદ કસનદાસ કાપડિયા,
મંત્રી, દિગંબર જૈન ગુજરાતી સાહિત્યોદ્ધારક ફંડ.

શ્રીવીતરાગાય નમઃ ।

શ્રી પ્રદ્યુમ્નકુમાર રાસ.

સકલ જિનેશ્વર પદ નમું, સમવસરણ સંયુત્ત
 છિત્તાલીસ ગુણ શ્રેષ્ઠિતા, કેવળ લોચન પત્ત.—૧
 કર્મ અષ્ટ શ્રૃંગલ^૧ ત્યજી, રિદ્ધ ગુણાષ્ટક સાર;
 સંરિથત રિદ્ધ રવભાર જે, આપિ જ્ઞાન અપર.—૨
 આચારજ પદ પંકજ^૨, જે ગુણ છિ છત્રીસ,
 ધર્માધર્મનિ દેશ જે, સંઘ અનુવિંધ—૭૧.—૩
 ઉવઝય આનાધીય, ગુણ પંચવીસ વિશાલ;
 પરવાહી મત ખંડને, સિદ્ધાન્તોદયમ માલ—૪
 સાધુ શિરોદયમ સાધના, સિદ્ધ સૌધ^૩ સુખકાર;
 અઠ્ઠાવીસ ગુણે અગલા^૪, પંચ મહાવ્રત ભાર.—૫
 અષ્ટ પંચ આરાધતાં, આપિ જ્ઞાન લંડાર,
 ગણધર શ્રી ગૌતમ નમું, સંલ સંઘ સુખકાર.—૬

૧ બેડી, સંકળ. ૨ કમળ. ૩ અમૃતમય. ૪ સહિત.

કાપ્દાનંધ દિવાકર^૧, ગમસેન સુરેન્દ્ર,
 ન્યાનિ ખાર પ્રનિઓધિનિ^૨, જેમ ઉદ્યોત દિનેન્દ્ર^૩—૭
 શ્રી નેમિસેન ગુણવંત જે, તસ અનુક્રમિ વખાણ;
 વિમલસેન મુનિવર હવા, જ્ઞાનવંત છુદ્ધ બાણ—૮
 વિશાલમીનિ સુરિવર તણે, યોગિ કીનિ સુરેન્દ્ર,
 તસ પંદિ દિનકર હવું, શ્રી વિશ્વસેન મુણેન્દ્ર—૯
 તેહ ગુરુપદ દિવાકર, વિદ્યાભૂષણ નામ;
 અંધ તર્ક પૂગ રચી, તહેનાં કુચ કડિ નામ—૧૦
 તેહ ગુરુના પદ-પંકજ, પ્રણમી ભાવ વિશુદ્ધ;
 રાસ કહું રસરી તલિ^૪, જ્ઞાન વિજ્ઞાન પ્રતિદ્ધ—૧૧
 દર્શન જ્ઞાન આત્રિ જે, જે જિન ધર્મ પ્રધાન;
 તે દનિ નન૪ હૃદયે ધરું, પામું બહુ વિધ માન—૧૨
 શ્રી જિન મુખથી ઉપની, દેવી જે સંસ્કૃતિ;
 તેહનિ ઠરી કૃષ્ણ નમુ, જે આરિ ઠવીયણ મત્તિ—૧૩

અથ રાગ દેશાખ.

શ્રી જિન મુખથી ઉપની, દેવી દેવ નિધાન;
 દ્વાદશાંખ રૂપ વિસ્તરી, દેઈ જ્ઞાન મુદાન—૧
 જય જય શાન્દા વિનય, તું આપિ જ્ઞાન અપાર;
 હુમંતિ જાડય નિવારણી, હારે પ મે જ્ઞાનનો પાર—૨-જય.
 દ્વાદશાંખે રક્ષાતી, દેવી દેવસ્વરૂપ,
 અદુર ભુજેરે વિરાજિત, રવિ તેજસુ દીપ—૩-જય.
 દક્ષણ હરતસુ પુરિતકા, હારે બીજી જપમાલી;
 ત્રીજી વીણા વાજતી; ચેતી અમૃત અંબી—૪-જય.
 અશી વચણી મૃગ લોચની, હંસાગતિ ગામી;
 કાતિ સુરખ્ત સોદાંમલી. નમું જય રંગમી—૫-જય.

અંબા લવાની આદિ એ, માતા કહી માતા;
ત્રિપુરા છાત્ર તું લોચના, ત્રેલોક્ય વિક્ષાતા—૬-જય.
રૂપ અનોપમ રાજતી, કનક કાંતિ અલકન્તિ;
પાસે નેપુર^૧ રણુઅણિ, મુખ કમલ વિકસન્તિ—૭-જય.
અવિરલ વાણી તું આપતી, સેવકનિ કૃપાલ;
અજ્ઞાન તિમિર^૨ નિવારતી, તું છે બહુ ગુણ માલ—૮-જય.
તુજ પ્રસાદ થકી મુદ્દા^૩, કવિ કાવ્ય કરંત;
તેહથી માતા તુંજ વિનવું, બુદ્ધિ જે વિકસંત—૯-જય
અથ ચોપાધ.

એક દિન વિપુલાચલ આવીયા, સુર નર વિદ્યાપુર ભાવીયા;
વનમાલી આવી વિનવ્યું, હે શ્રેષ્ઠિક કરીનિ સ્તવ્યું.—૧
હે રાજન્ સ્વામી મહાવીર, જે આપિ ભવ પેલું^૪ તીર;
સમવસરણ આવ્યું સ્વામી તણું, દેવ માનવ કરો સોહામાણું—૨
જીવ જાતિ સર્વો વૈર ત્યજી, જીનવર વાણી નિત ભજી,
છ ઋતુના ફલ ફુલ જેહ, આવ્યાંછિ વિવિધ પરિ તેહ—૩
ઇંસુ સુશી રાજા હરખીઈ, સ્વામી વંદણનિ ચાલીઈ;
સમવસરણમાંહિ તે જઈ, શુદ્ધ ભાવ શ્રાવક તે થઈ—૪
પૂજ્યા જિનવર જગદાધાર, પૂજા કીધી અઘટ પ્રકાર;
વંદ્યા જિનવર સ્તવન કરી, મનમાંહી બહુ ભાવ ધરી—૫
તું સ્વામી છિ^૫ જીવ દયાલ, તું સ્વામી છિ સર્વ કૃપાલ;
તું સ્વામી છિ જગદાધાર, તું સ્વામિ છિ લગ્ય આધાર—૬
છ કાય જીવનું પાહરું^૬ તું, ગયું પાપ જે માહરિ હતું;
કેવલજ્ઞાન દિવાકર દેવ, ઈંદ્ર નરેન્દ્ર કરે તુજ સેવ—૭.

તિ અંધ કર્મનું કીધું અંત, તું હીશિ મોટું મહન્ત;
 ક્રોધ માન માયા નહિ લેશ, તેં પ્રતિબોધ્યા વિવિધ પ્રદેશ-૮
 તું જ દર્શનથી પાતિક^૧ સવિગયાં, દુર્ગતિ દુઃખ સહુ વામીયાં;^૨
 તું જ દર્શનથી હુધ અંધ સિદ્ધિ, તું જ દર્શનથી હુધ ભલી બુદ્ધિ-૯
 તું વીતરાગ સ્વયંભૂ શીવ, તું તુઠિ^૩ મોક્ષને દિવ;
 તું જ તું ઠિ લહિયે સંપદા, દુઃખી નહિ તે જીવ તે કદા-૧૦
 તિ ભાગ્યું છે ધર્મ સુભણ, જીવદયા કરીને વખાણ;
 સાત તત્ત્વનું વક્તા તું, એવું જિન બોલું છું હું-૧૧
 નવ પદારથ પદ તે દ્રવ્ય, પદ લેશ્યા નિકાલ તે ભવ્ય;
 છકાય જીવનિ ભાગ્યા સહી, પંચાસ્તિકાય વળી સિદ્ધાન્તિ કહી-૧૨
 પંચ મહાવ્રત તિ ભાખીયાં, પંચ સમિતિ વલી કાખીયાં;
 શુભિ ત્રણ નિ જ્ઞાન છે અંધ, રતનત્રય બોલ્યા છે સ્પષ્ટ-૧૩
 સર્વજ નિરંજન તું દેવલી, એવા શુણ કહેતાં કહું વલી;
 સ્તવન કરીનિ નાર્યું શીવ, તું સ્વામીન ત્રિભુવન તું ઇશ-૧૪
 નરકોઠિ બિહું^૪ નરપતિ, ત્યારિ મુનિવરનું બોલ્યો પતિ;
 ભગવન વાખ્યાન તે કરિ, શ્રેણિક રાય તે મનમાં ધરિ-૧૫
 પ્રથમ દેવપૂજા તહો કરૂં, અંધ પ્રકાર તે મનમાં ધરૂં;
 ગુરૂ સેવા કર્યો તહો અંત, સ્વાધ્યાય કર્યો માહંત-૧૬
 સંયમ દ્વિવિધ છે જિનસૂત્ર, પ્રાણ સંયમ ઝિરે પવિત્ર;
 ઇન્દ્રિય સંયમ પંચ પ્રકાર, તપ બાર લેહિ છિ સાર-૧૭
 દાનના ચાર પ્રકાર કહ્યા. એ પદ્ કર્મના લેહ તે લહ્યા;
 આઠ મૂલ શુણ શ્રાવકના આદ્ય, ત્રણ મકાર^૫ છે રે અખાદ્ય-૧૮
 પંચ ઉંખર વરજીઈ નિત્ય, બાર વ્રત શ્રાવકનાં સત્ય;

પંચાલુપત ગુણુપત ત્રણ, ચાર શિક્ષાપત છિ નૈઃ પુણ્ય-૧૬
 તપના ખાર લેક અતિ શુદ્ધ, બાહ્યાભ્યંતર બાહ્યું પુધ; ૨૦
 પ્રતિમા એકાદશ જિન કહી, એ અર્થ ઘણેરુ સહી-૨૦
 દાન ચાર આહાર અપાર, શાસ્ત્ર દાનનું કરી ઉદ્ધાર,
 ઔષધ દાન કહ્યું જિનવરિ, અભયદાન સંસારી તરિ-૨૧
 એક મહુતિ જલ ગાળીઈ, અનશન વ્રત વલી પાલીયિ,
 સમતા ભાવ વલી રાખીઈ, દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર દાખીઈ-૨૨
 ક્રિયા ત્રિપન શ્રાવકની બાણિ, વલી યતિની ક્રિયા વખાણિ,
 અઠાવીસ મૂલગુણુ કહ્યા, પંચ મહાવ્રત વિસ્તરિ લહ્યા-૨૩
 પંચ સમિતિતાણું વિસ્તાર, પંચેન્દ્રિયનું રોધ? અપાર;
 લોચ કરિતિ આવશ્યક ધનિ, નમ્ર રૂપ જિનનું યમ કરિ-૨૪
 સ્તનપન તૈલતાણું લવલેશ, શયન તે ભૂમિતલ પ્રદેશ,
 દંતધાવનનું નહિ સંસર્ગ, એક લોજન રહિ ઉત્સર્ગ-૨૫
 દશ વિધ ધર્મનિ ધરી નિરુદ્ધિશ, પરિગ્રહ માત્ર ન દીશિ ઇસ;
 કર પાત્રિ જે આહાર કરિ, તે મુનિવર જઈ મુક્તિને વરિ-૨૬
 શ્રાવક ધર્મથી સ્વર્ગદુઆર, એવું ધર્મ લાખ્યું નિરધાર;
 વ્યાખ્યાન અનંતર પુછિ રાય, કરજોડીનિ ઉભું થાય-૨૭
 સ્વામિન કહું મુજનિ નિરધાર, કૃષ્ણ પુત્ર પ્રદુષ્ટ વિચાર;
 કંસભયથી મૂંડી સૂરી પર, આગ્યા સમુદ્રને તટવર-૨૮
 કૃષ્ણ કષ્ઠથી તુ રૂકું સુર, વલી ઉપજિ નેમ જિનવર;
 તેથી સમુદ્રિ દીધી ભૂમિ, એહવું સાંભલું છિ મિ સ્વામી-૨૯
 હવિ પ્રદુષ્ટનું કહું વૃતાન્ત, સહુ સાંભલું થઈ નિચંત,
 પર શાસનનાં ડીંગાં ઘણાં, તે સાંભળ્યાં મેં અળખામણાં-૩૦
 જિન શાસન વના નહિ બ્રાંતિ, ભાજિ સ્વામી મોરિ ચિત્ત;
 તે માટિ કહું સ્વામી આજ, યમ સ્વામી સારે મહાર્-૩૧

પ્રોદ્યા સ્વામી ગંભીર નાદ, યમ^૧ અજિ મેઘનું નિનાદ,
 દિવ્ય દ્વનિ કરીનિ ઠહિ, યમ શ્રેણિક મનમાંહિ લહિ-૩૨
 ગાય પ્રયુક્તનું કહું છું ચરિત્ર, જે સાંભળતાં થૈયં પવિત્ર,
 લો શ્રેણિક ચિત્ત સ્થિર કરી, તું સાંભળજે ભાવહુ ધરી-૩૩

રાગ સાંમેરી ઢાલ (જયમાલાની)

અરે જ'બૃદ્ધીપ અનિ મોહિ, લક્ષ યોજન મન મોહિ;
 તિહાં મેરૂ સુદર્શન ધોર, લે લક્ષ યોજન ઉત્તીર-૧
 તિહાં દક્ષિણ દિશાનિ ભાગિ, ભરત શ્રેય તિહાં ભાગિ;
 પાંચસિ યોજન અંગ, છવીસ યોજન અભંગ-૨
 છરે કલા વલી તેહ, માન કથું જિન ચોહ,
 તિહાં સોરઠ દેશ વિશાલ, તે દીશિ ઝાક ઝમાલ-૩
 તિહાં નાના વિધ વૃક્ષ દીશિ, દીસતાં જનમન હીસિ;
 નાલિકેર નારંગી રંગી, કણુસારે જાંબીરી અંગી-૪
 કમરખ કુઠ દેવ્યાણાં, આગ્ર રાયણુ રે સોહામણાં;
 અખોડ બદામનાં વૃક્ષ, અબ્જુર પરતાનાં લક્ષ-૫
 બદરી આંબલી વલી અંચી, દ્રાખ્યા દાડમ વલી સંચી;
 કદલી કમરખ સાર, લીંબુ બીજુરાં અપાર-૬
 નારંગી અંગી દીશિ, સદા દ્રલ દ્રણસ મોહિ;
 જયદ્રલના વલી છોડ, જવંત્રી દીશિ બહુ કોડ-૭
 લોજપત્રી કપૂરનાં વૃક્ષ, ઇંમ દિશિ નાનાવિધ લક્ષ;
 જાંબુ જાંબુ અંપઠ અભિરામ, વાલુ કેવડીનાં છિ આરામ^૨, -૮
 જહાં હુકડાં^૩ હુકડાં ગામ, નદી દ્રૂપ સરોવર અભિરામ,^૪
 ઠામ ઠામ દાનસુ શાલા, પગ પગલિ પરખ શુભમાલા-૯
 સાતઠ^૫ તણું નાહિ નામ, ધન ધાન્યનું વિશ્રામ;

જૈન દોઠ વનિ સાર, નહિ મિથ્યાત અપાર-૧૧
 તિહાં દારિકા નગરી ચંગ, જિહાં હુચિ નવ રંગ;
 તિહાં ઠામ ઠામે પ્રાસાદ, વાણંત વાજે જિહાં નાદ-૧૨
 ઉપર ધજ^૧ ઠલશ સોડિ, દીશિ ભવિક મન મોહિ;
 તિહાં નરનારીનાં વૃન્દ^૨, ગીત ગાઈ પૂજા છંદ-૧૩
 તિહાં યતિ દરિરે વખાણુ, તિહાં સાંભડિ શ્રાવક જાણુ;
 યતિ રે શ્રાવકના લેહ, સાંભડિરે ચારે વેદ-૧૪
 હૃદ^૩ શ્રેણિ^૪ ગૃહ શ્રેણિ ઉત્તંગ^૫ જાણુરે પર્વતનાં શૃંગ^૬;
 રતન રાશિ હાદિ માંરી, જાણુ ઇન્દ્ર ધનુષ રે જાડી-૧૫
 જિહાં ગૃહ નાટકનાં વૃન્દ, મૃદંગ તાલ આણુંદ;
 જિહાં રૂપવંત નરનારિ, જાણુ દેવ મિથુન^૭ અવતાર-૧૬
 જિહાં શીલવંત છે દોઠ, શ્રાવક વ્રત પાલિ અશોક;
 ઘર ઘર દાન સુ આર, જિન પૂજિ ભવતાર-૧૭
 જિહાં કરતુ^૮ સુવર્ણ કોટ, જિહાં લાગિ સમુદ્રનો ઓટ;
 રતન જડીત કોસીસાં દીશિ, ધન^૯-દિરે કરી વલી હીસિ-૧૮
 જિહાં નાલી લીંકલી ગોલ, રાજા કુંભું સકિ લેવા લોલ;
 જિહાં વન ઉપવન અભિરામ, ગજ અશ્વ કીડા આરામ-૧૯
 જિહાં જિનનાં કલ્યાણુક હુઇ, નેમનાથ ભવિયણુ મન મોહિ;
 જિહાં આવિ દેવનાં વૃન્દ, જિહાં દીશિરે મુનીન્દ-૨૦
 જિન રે નિમિત્ત વાસી, શ્રીકૃષ્ણ તણું સહાય ઉલ્લાસી;
 સમુદ્રિ રે આપી ભૂમિ, તિહાં નિવસે યાદવ સ્વામી-૨૧
 ઇન્દ્ર આદેશની પાઈ, ધનદિરે કરી વલી ખાઈ;
 સત્ત ભૂમિ તણા આવાસ, તિહાં ઉછવના રે નિવાસ-૨૨

અથ દહા.

ઇંસી નયરી સોહામણી, તેહનું શું વાખ્યાન;
 જિન નિમિત્ત ધનદ્રિ કરી, જેહનું અધિકું વાન^૧—૧
 તિહાં ગઠ મઠ મદિર પોલ જે, વાપ્રી વન સર^૨ વાવિ;
 તેહની સંખ્યા નવિ લહું, પ્રચંડ અપૂર બનાવ—૨
 નિસ નગરમાં રાજીઉ, સમુદ્રવિજય ગુગુ ધાર;
 શિવાદેવી સોહામણી, રૂપિ રનિ અવતાર—૩
 સોલ સ્વપ્ન દેષ કની, છપન કુમારી સાર;
 નેમકુમાર નિહાં ઉપન્યા, હુધ તે જય જયકાર—૪
 સમુદ્રવિજયનિ ભાઈ જે, કહ્યા છિ જે દશ;
 તે માંહિ લહું સખે, વસુદેવ લઘુ વેશ.—૫
 તસ ધરિ દેવકી સુંદરી, નાની રૂપ વખાણ,
 પુત્ર રત્ન તે જનમોઈ, કૃષ્ણરાય સુભણ—૬
 બીજી રોહીણી સુદરી, તેણીએ જન્મ્યું પુત્ર;
 બલભદ્ર નામિ કહ્યું, જે રાખિ ઘર સૂત—૭
 કંસરાય મારો કગે, અપરાજિત વલી બ્રાત;
 મથુરા સૂરીપૂર છોલી કરી, જરાસંઘ લાય બ્રાત;—૮
 નહાહા વંધ્યાયલ ગયા, દેવીઈ નાખ્યા તેહ;
 તિહાથી સમુદ્રિ આવીયા, દારિકા વાસી જેહ—૯
 એહ કથા મોટીઅ છિ, જાણજ્યો જે હરિવંશ;
 તેહ યકી તમે જાણજ્યો, શ્રી યાદવનું વંશ—૧૦
 શ્રી નેમીશ્વર અહીં હવા, જાણિ લોક પ્રસિદ્ધ,
 મહા પુગણ માંહિ કહ્યું, મિ જાણ્યું અતિ યુધ—૧૧
 તે માટિ શ્રી કૃષ્ણનિ, કુલમાંહિ છિ વિખ્યાત;
 જરાસંઘ રણ જીતીયું, રાજ કયું ઉદાર—૧૨

પાંડવ સર્વિ^૧ સેવા કરે, બીજા રાય અનેક;
 ત્રણ ખંડ છતી કરી, વહી કહીઈ કુણ વવેક-૧૩
 તેહ ઘર ઘરણી^૨ સોહતી, રૂપિ રતિ પરિસાર;
 સ્તયભામા ગુણ આગલી, રૂપિ રંભા અવતાર-૧૪
 ગજરથ પરધુ પાદબી, અશ્વતથી બહુ જાતિ;
 નારાયણ ધણી પરિ રહે, જોહની નવલી ભાતિ-૧૫
 નારાયણ બહુ સુંદરી, પરણી રૂપની ખાણિ;
 તેહની શી વાખ્યા કહું, તે હરિવંશે જાણિ-૧૬
 એક દિન સભા પુરો કરી, બિહુ છિ ચદુરાય;
 શ્રી નેમનાથ આદિ કરી, સમુદ્રવિજય વહી રાય-૧૭
 રાણા સવે આગલ રહ્યા, આવિ બહુવિધ ભેટ;
 મણિ માણેક અવલોકતાં, જોઈ આપણી મીટ-૧૮
 ઈણી પરિ રંગિ લયું, બિહુ શ્રી કૃષ્ણરાય;
 આકાશે અવલોકતાં, યમ આશ્ચર્ય થાય-૧૯
 આકાશિથી ઉતરિ, જ્યોતિ પુંજ^૩ સુવિશાલ;
 રાજા તે ઇમ ચિંતવિ, એ કુણ વસ્તુ ગુણમાલ-૨૦
 રાગ સખ્યાખ.

તેણી અવસર દેખી અપાર, કૃષ્ણરાય ચિંતવિરે વિચાર;
 રૂપું દિશિ ગયણાં^૪ ગણ^૫ અંગ, નાના વિધ દીશિ છિ રંગ-૧
 કિ એ સુર તિમિર^૬ હન્ટુ, આવિ છિ રે નેમ નમન્ટુ-૨
 કિ શશીમંડલ તેજ ઝલકંત, નેમ જિણુંદનિ મુખ મલંત-૩
 કિ રતિકાંત કામ નરેન્દ્ર, આવિછિરે નેમ જિણુંદ-૪
 અગનિ દેવતા અગમગકરંતુ, જોવા આવિછિરે નેમ કર્મ હણુંતુ^૭-૫

કિં મેઘ દંપતી આવતાં દીશિ, કિ મણિપુજ મનમોહિ દીસિ-૬
 કિ ઇન્દ્ર એ ખગપતિ એહ, કિ નાગેન્દ્ર રૂપ દીશિ જેહ-૭
 એહવું તેજ ન દીહું જગમાંહિ, શું દીશિછિ ચિંતે મનમાંહિ-૮
 યમ યમ સમીપિ આવિ તેહ, નિમતિમ રૂપ સરૂપી જેહ-૯
 શ્વેત વર્ણ સુંદર દેહ, ત્રિજલીનિ પિરિ અલકિ રે દેહ-૧૦
 મસ્તકિ જટા પિંગર સરૂપી, સુવર્ણ કાંત પિરિ યમ વ્યાપી-૧૧
 કંઠિ યોગ પદ ઉદાર, કૌપિન કછળદ્વ રે અપાર-૧૨
 વલ્લભી ખજિ સુદર નાદ. રાગ આલાપ શિરે સુસાદ-૧૩
 આકાશથી યમ હુંકડું આવિ, નિમ તિમ કૃષ્ણનિ હરણિ ભાવિ-૧૪
 પછીરે સમીપે નારદ જાણ્યું, ઉભા થઈને સમીપિ આણ્યું-૧૫
 નારદિ પ્રથમ જિનવર વંદા, જયજયકાર કરીને રે આનંદા-૧૬
 અષ્ટાંગ કરીનિ જિનવર વંદિ. અનેક ભવનાંરે પાપ નિકંદિ-૧૭
 તું ત્રિભુવન તિલક જયજય સ્વામી, ઠમં હણતાં કહ્યાણ

સુખ પામી-૧૮

જિન વંદીનિ કૃષ્ણ પાસિ, ગિહું નારદ મન ઉદ્દાસિ-૧૯
 કહું સ્વામી તમે કિથી આવ્યા, ઘણે દિવસે મોરે મન ભાવ્યા-૨૦
 નારદ કહિ સુણ રે મિત્ર, શ્રીનેમ વાંદવા આવ્યો રે પવિત્ર-૨૧
 કંસ ભયથી તમે સહુ ઇહાં, આવ્યા ત્યારપછી હું જિહાં-૨૨
 તક્ષરે ત્રિયોગિ મુઝ દુઃખ ખહું, તે જાણિરે જિનવર સેહું-૨૩
 તક્ષ મલવા આવ્યો હું આજ, હવે સરીયાં સવિ મુઝ કાજ-૨૪
 ત્હારી પ્રીત દેખી સુખી હું થઈ, શોક સંતાપ સહુ મુજ ગયું-૨૫
 હવે ત્હારાં મંદિર સી સહુ સંગ, જુ કહિ તું જોઉ મનરંગ-૨૬
 આજા લેઈ જોવા આણ્યું, જેમ જેમ દેખિ તનમાંહિ માહાણ્યું-૨૭
 શી શી જોઈ છિ તે રચના, તેહની કહું છું હુંરિ વચના-૨૮

રાગ—રામગિરિ.

તિહાંથી નાન્દ ચાલીઈ તે નરખીરે, જોઈ રચના સાર બહુ હરખીરે;
 સસ બણુ ઘહર ભલાં તે નરખીરે, તિહાં કેરણીઆલા થ લ બહુ હરખીરે;
 ઉપરી ગોમટ સોહતા તે નરખીરે, રત્ન જડિત બહુ સાર અતિ હરખીરે;
 ઉપરિ કલશ સોહામણાં તે નરખીરે, ફટિક મણિ તે પગથારીઆ તે હરખીરે;
 નાટિક તિહાં હુમ ઘણાં તે નરખીરે, ઘૂઘર ધમકિ વિશાલ બહુ હરખીરે;
 ધમક ધમક મદલ બજિ તે નરખીરે, પુષ્પ પ્રકર અપાર બહુ હરખીરે;
 ત ત થે થે તાલ બહુ તે નરખીરે, ઘર ઘર ધૂપ ઘટ ઘણા બહુ હરખીરે;
 રત્નચૂર્ણના સાથીઆ તે નરખીરે, ગુબ જાલી અપાર બહુ હરખીરે;
 ચંદ્રોપમ^૧ ચતુર ભલા તે નરખીરે, મોતી ઝુબક ચંગ બહુ હરખીરે;
 અલતાં રંગ ભર્યા પગલા તે નરખીરે, લવન ભૂમિ દીસંતી બહુ હરખીરે;
 તિહાં ચૂઆ ચંદન મહિ મહિ તે નરખીરે, તબોલ રંગ બહુત હુ હરખીરે;
 રત્ન જડિત તિહા પાલણા તે નરખીરે, ગોરી ગાય ગીત બહુ હરખીરે;
 સોવન શુંબલ ખડકતી તે નરખીરે, ખાંધી ખાટ મહાત બહુ હરખીરે;
 તિહાં નવ નવ રંગી કામિની તે નરખીરે, રંગિ ખેલ ખેલંત બહુ હરખીરે;
 હીચકિ હીચિ હસી તે નરખીરે, ધમ રંગો રંગ મલંતિ બહુ હરખીરે;
 ધમ ઐણિબંધ આવાસ^૨ ભલા તે નરખીરે, તિહાં ઘરિ ઘર જિન પૂંજતિ
 બહુ હરખીરે,
 પાત્ર દાન દિધ ઘણાં તે નરખીરે, જોતાં હર્ષ અપાર તે બહુ હરખીરે;
 તિહાંથી આગલિ ચાલીઈ તે નરખીરે, જોતું વાઘતું વૃન્દ તે હરખીરે;
 પુચ્છ લાખા ખીહામણા તે નરખીરે, લોચન રાતા વિકરાલ બહુ હરખીરે;
 તિહાં સિંહ વૃન્દ દીસે ઘણા તે નરખીરે, સુંડ ઉલાલિ કેશ બહુ હરખીરે;
 અષ્ટાપદ રોઝ રીઝડા તે નરખીરે, હરણુ ભલાં નિશેષ બહુ હરખીરે;
 વાનર માકડ પોપટ તે નરખીરે, હંસ મયૂર અપાર બહુ હરખીરે;
 સાલધ સરસ વચન લવિ તે નરખીરે, જોતું જામ વિચારિ બહુ હરખીરે;
 વલી હસ્તિશાલ ગયું તે નરખીરે, સારસી કરતા નાદ બહુ હરખીરે;
 સંગલ^૩ દ્વીપ ઉપના તે નરખીરે, જોતાં હુમ આદ્વાદ બહુ હરખીરે;

વલી અશ્વશાલાને નરખયા તે નરખીરે, ચાચું નારદ ઋષિરાય ગાડુ દરખીરે;
 પાણી પથા કયાહારડા તે નરખીરે, કાઠમીના કચોડા ખોર ગાડુ નરખીરે;
 હંસલા દુકં કણુના તે નરખીરે, કછી સદરખીઆ અંગ ગાડુ દરખીરે;
 નીલા જાણુ આદની આઈ તે નરખીરે, કાલાં ગતાં ખીત^૧ ગાડુ દરખીરે;
 પુછાલા પુછ તે દુકડા તે નરખીરે, ઘોટ ખેટ મદાત ગાડુ દરખીરે;
 દંત્યાદિક તે જોઅનું તે નરખીરે, તિલા બજિ દોલ નિસાણુ ગાડુ દરખીરે;
 નકેરી સરગાઢ ઘણી તે નરખીરે, તળલી તાલ હુદ ગાડુ નરખીરે;
 અલરી ભેરી ભુંગલ તે નરખીરે, તિલા વાજન વાજે પ્રવડ તે દરખીરે;
 ગણી સહુનિ ઘગિ ગયું તે નરખીરે, તિલા પૂજ્ય ઋષિ મદાત ગાડુ દરખીરે;
 તિલાથી સત્યભામા ઘગિ તે નરખીરે, ચાચું જોવા તેડ રૂપ ગાડુ દરખીરે;
 સત્યભામા તેજિ મમે તે નરખીરે, પહિરિ ગાયુગાર અપાર તે ગાડુ દરખીરે;
 નાનાવિધ બૂધાણુ લલા તે નરખીરે, તેડવુ રુણુ વિચાર તે દરખીરે;

અથ રાગ-ગુડી.

નવ રંગી નારી નવ યોવન ચાલતી ચાલ મરાલ દે;
 નખ સીખ સુંદર અતિ છિ શોભા દીસે ગોરા ગાલ દે-૧
 યાવના અંદન અંગ વિલેપન કરતુરી જિહ્વિકતી દે;
 કુંકુમ રોલ કપાલ ટીળકડી, આંખકડી અણીઆડી દે-૨
 ચોડી ચોલતણી રંગ રંગી, વિહિરણુ નીલી ફાડી દે;
 સિંથુ^૨ કુડી ચાકિ ચુની, સણગડમાંહે અલકંતિ દે-૩
 ત્રોટી નાગ તે ખરે વહીરે કરી, ઉગનીઆં જડીઆં કાન દે;
 નાકે નિર્મલ દારણુ, મોતી શુભ વાન દે-૪
 સુસકતી ઝખકી વીજડી, અધર જસા પરવાલો દે;
 અખૂકમાં સાંમલ જિંદ પડીઉ, કોટિ જસર જાલી દે-૫
 હિરણ્ય હારમિ નવઘડ ઘટીઆ, અંગિ બહિરખા સોહી દે;
 ખલકિ કંકણુ ચૂડી રૂડી, દેખી મન્મથ મોહી દે-૬

પાયે નેપુર ને વીછીઝડા, અન્યોન્યિં વાળ દે;
સત્યભામા તે રૂપ દેખી, નિ નારદનિ દેખી લાળ દે-૭

દુહા (દાહરા.)

સત્યભામા નિજ મંદિરિ, પહિરી સવિ શણગાર;
નારદ ઋષિ નવી દેખીઈ, પામ્યું ક્રોધ અપાર—૧
ક્રોધભરી તે નિકલ્યું, ગયું કેલાસનિ શૃંગ;
ખિટું ખિટું ચિંતવે, મુજ માન તણો કર્યું ભંગ—૨
ઈમ વિચારી નિકલ્યું, મધ્યલોક સવિ જાઈ;
રાજભુવન રલીઆમણાં, ઘરિઘરિ^૧ જાઈ સોચ—૩
વિદ્યાધર ખંડિ ભમ્યું, જો તું કુંભરી વૃન્દ;
દૃષ્ટિ એકિ નવિ ગમિ, જેણિ હુઈ આનંદ—૪
તે ઠામ એકુ નહિ, જેહ નહિ ગયું તેહ;
દેશ વિદેશ જઈ વલ્યું, મનમાંહિ ધરી નેહ—૫
અટન કરતું આવીયું, કુંડણપુર વર ગામ;
ભીષ્મરાય તિહાં રાજીઉ, યાચક જન વિશ્રામ—૬
દાન શીલ ગુણિ^૨ આગલું, પ્રતાપવંત ગુણ ભાણ;
સમ્યક્ત શશિ નિર્મલું, શાસ્ત્રતણું જે જાણ—૭
વૈરી ગજ યમ કેસરી, મદ વારણ મહાવીર;
તસ ધરિ સોહો ભામિની, સતી શિરોમણિ ધીર—૮
શ્રીમતી ગુણિ આગલી, રૂપ સૌભાગ્યની ખાણ;
ગજગામિની મૃગલોચણી, સકલ કલા ગુણ જાણ—૯
તેહ ઉદરિ કમલ વર્યું, રૂકિમણી નામ વિશાલ;
નય પૌરૂષ આંગિ અધિક, સકલ કલા ગુણમાલ—૧૦

વલી એક પુત્રી હવી, રાણીન તે અંગ;
 રૂકિમણી નામ તેહનું, નિવસે અંગ અનંગ-૧૧
 તેહ નગર મુનિ આવીયું, નારદ મુનિવર સાર;
 રાજ સભાઇ વંદીડ, બોલિ તે જયકાર-૧૨
 કુશલ વાર્તા તે પૂછેનિ કરી, રંજ્યા^૧ રાયના વૃંદ;
 તિહાંથી અંતઃપુર^૨ ગયું, મનિ ધરિ અતિ આનંદ-૧૩
 અંતઃપુર નારી મલી, પૂજ્યા રૂપિવર પાય;
 વારવાર તે વંદીડ, આણુંદ અંગિ ન માય-૧૪
 નામ સરૂપા રાયની, ભગિનિ અતિ અભિરામ;
 મુનિવરની સંસ્તુતિ કરિ, મિસાડો વર ઠામ-૧૫
 અન્ન મંદિર પવિત્ર થયું, લોચન અમીઅ પર્થક;
 પાપ સર્વિ દૂરિ ગયાં, જે તદ્દા નયણે દીઠ-૧૬
 રૂકિમણીનિ તવ વંદાવીડ, નારદ મુનિવર જાય;
 રૂપ દેખી આચંલીડ, આણુંદ ઉપનું તાસ-૧૭
 તવ આશીષ ધાણુ પરિ દર્ધ, કૃષ્ણરાય ધરિ સાર;
 પટ્ટરાણી તુહજ હજે, રતિ રાણી અવતાર-૧૮
 નામ સરૂપા તે કહિ, તે કુણ કૃણ માહંત;
 દેશ કુલ ગુણ તેહનું, કહું સ્વામિન સોહંત-૧૯
 તવ નારદ ઋષિ બોલીડ, સામલ એહ ગુણામ;
 દારિકા નયરીઈ વસિ, તે હરિવંશ ઉદ્દામ-૨૦
 રયામલ વર્ણ સેકિ સદાં ગુણ ગિરૂડિ ગાજંત;
 ગણ અંહનિ ભોગવિ, તે બહુ નારી મોહંત-૨૧
 રાય ઘણા ઘણતર વલી, મનાવ્યા આણુ પ્રયંડ;
 હય ગય રથ ચતુરંગ એ, બલમદ્ર વીર બિંદ-૨૨

વસુદેવ કુલ નંદનું, દેવકી ઉદરિ ધરંતિ;
 દૈત્ય ઘણા મદ ભંજણું, ઇણિ પિરિ સહુ ખોલંતિ-૨૩
 મન મોહન મદ ભંજણું, માનિ મોટા રાય;
 લક્ષ્મીધર નામ જેહનું, નારાયણ કહિવાય-૨૪
 તેહ ઘરિ તું પત્ની હયો, મિ દીધું તુજ આશીશ,
 તેહનિ ઘરિ સુખ ભોગવિ, તું-જીવે કોડિ વરીશ-૨૫
 ઇંસ કહીને રૂપિ ગયું, ચિંનિ સરૂપા ઇમર;
 રૂકિમણી સાથિ વિચાર કરિ, હવિ કીજિ સિ કિમ-૨૬
 આગિ મુનિવર પ્રણમીનિ, મિ પૂછ્યું તુજ કંત;
 તેણિ ગોવિન્દજી કહ્યું, ટાલી વલી નારદિ બ્રાન્તિ-૨૭
 તુજનિ તોરિ ખાંધવિ, દમ ઘેષરાયનું પુત;
 તેહસુ વિવાહ મેલીઉ, શિશુપાલરાય માહાંત-૨૮
 હવિ રૂપ કરવું આપણિ, એ મોટી છિ ચિંત,
 વિચાર કરી ઇમ ઉપન્યું, આવી એહવી મત્તિ-૨૯
 દૂત એકનિ પાઠવી, કીજિ જાણસું તાસ;
 તેહ પુરૂષ ઇહાં આવમિ, પુરસિ આપણી આસ-૩૦
 હવિ તેણિ અવસરિ નારદ મુનિ, આવી કૈલાશ શૃંગ;
 પદ આલેખી રૂકિમણી, યેસી મનનિ રંગ-૩૧
 વિવિધ રંગ લક્ષણ કરી. જેહવું રૂકિમણી રૂપ;
 તે લેધ કૃષ્ણ કનિકિ, દેખાડિ મહાભૂપ-૩૨
 તવ કૃષ્ણ આચંલીઉ, દેખી પદ્મનું રૂપ,
 કહું નારદ એ કુણું છે, દેખી રૂપ સરૂપ-૩૩
 તવ નારદ ઋષિ બોલીઉ, લીળમરાય સુખજ,
 શ્રીમતી રાણી જેહની, તેહની પુત્રી વખાણ-૩૪

રૂઠિમણી તેહનું નામ છે, રૂપે ત્રિભુવન મોહ;
એ સરખી ત્રિભુવન નહી, આણ્યું રૂપ મિ^૧ તેહ-૩૫

અથ રાગ-અઢોલા ગુહી.

રૂપ દેખી કૃષ્ણ ઈમ ચિંતવિ, એહ અનોપમ રૂપ રે;
મહી રે મંડલ માંહી કો^૨ નહિ, ઈમ ચિંતવે મહાભૂપ રે-૧
કિંરે કિન્નર એહ કામિની, કિંરે ઇંદ્રતણી નારી રે;
મોરા મનનિ મોહતી, કામભૂપનું આધાર રે-૨
ચરણ કમલ અતિ રાતડા, સુકુમાલ કમલના પાત રે,
નખરે શ્રેણિ રલીઆમણી, રાતી શશી અર્ધ સરંત રે-૩
જંઘા કદલી સમ શોભતી, તિહા ધયું એક મહાદોષ રે;
શીતલા તિહાં છે એ નહિ, રૂપની વલી રેખ રે-૪
કટી તટે સિંહ હરાવતી, મુદ્રિ આહી કહે શાસ્ત્ર એહ રે;
નાભિ કમળ રૂપ ઉપમ, ઉદર ત્રિવલીકૃત રે હરે-૫
કુશ કલશ આત ઉત્તત, પીત પયોધર સાર રે;
ઝીવા એ કંઘૂ સમાન એ, નવસર હાર અપાર રે-૬
હાસ્ય કરી કે વીરાજનું, કવણ દીજે ઉપમાન રે;
પૂરણ શશી રે વદન ભયું, અધર તે વેદુસ માન રે-૭
ચણ શ્રેણિ રે દીસે દંતની, નાસા તે કીરની જાણ રે;
તિલ નાલ પુખ્ત વિરાજન, ગલ્લ આદર્શ જેમ ભાણ રે-૮
નયણ હરિણ હરાવતી, લલાટ અપ્રમી અંદ રે;
કામ પાસ સમ કણું એ, અતિ સમ કેશનાં વૃંદ રે-૯
અયગતિ^૩ ગામિની લાલ એ, સોવન અંગનુ વાન રે;
સયલ^૪ શૃંગાર વિનાજતી, રાજતી^૫ રતિ સમાન રે-૧૦

ઈસુ^૧ રૂપ દેખીનિ ચિંતવિ, ધિન^૨ ધિન એહ વિધ હાથ રે;
 જેથે રે એહ રૂપ નીપનું, સકલ ગુણે કરી સાથ રે-૧૧
 મોહ થકીરે મૂર્છા તદા, દિગ્મૂઢ થઈ રહ્યું તેહ રે;
 મેધોનમેષ નેત્ર નહીં, ઉપનું તે પરિ નેહ રે-૧૨
 નારદનિ કહિ રાજીઉ, કિમ લાખ્યું એહ સરૂપ રે;
 વલતું નારદ ઋષિ વિનવિ, સાંભલિ તુહ સભૂપ રે-૧૩
 કુંડનપુર નાયક તણી, પુત્રી એહ સુભાણું રે;
 રૂકિમણી રૂપ સોભાગિણી, માનની તોરડી આણું રે-૧૪
 રૂકિમણિ ભાઈ છિ તેહનું, તેણિ દીધી છિ ગુણવંત રે;
 શિશુપાલ રાયનિ રૂવડી, તે હુસિ તેહનું કંત રે-૧૫
 તેહ ભણી તુજનિ કહું, હવિ કરૂ એહ અક્ષેવ રે;
 શિશુપાળ પરણવા આવસિ, તહિ પરણુ હવે દેવ રે-૧૬
 ઈમ કહીનિ નારદ ગયું, વેધ લગાવી તંત્રક્ષેવ રે;
 શ્રી કૃષ્ણરાય ચિંતા કરિ, એ કામ કરવું મિહિવ રે-૧૭
 એહ ચિંતા કરે છિ જદા, તદા હૃત આખ્યું સુ નાર રે;
 રૂકિમણીએ રે પ્રેમિ મોહલ્યું, કાગલ લેઈ મનોહાર રે-૧૮

અથ રાગ—ધન્યાસી.

માધવ વાંચણુ લાગીઉ, કાગલ બહુવિધ નેહ રે;
 હાથિ ધરી હરણિ ઘણું, ઉલટ અંગિ તેહ રે-૧.
 મનમાં વાંચી રાખયો, રણે બાણિ કેા અજાણુ રે,
 વિરી^૩ છિ મ્હારે ઘણા, તું છિ મોટું સુભાણુ રે-૨
 હું તુજનિ અનુદિન જપું, મનમોહન અગિરામ રે;
 પ્રથમ કાગળ ઈમ માંડીઉ, ઉપજિ સુખનું ધાંમ રે-૩

સ્વર્ણિત શ્રી આદિ જિનમાનમ્ય, દ્વારાવતી શુભ કામ રે;
 કૃષ્ણરાય પદ કમલ નમી, શ્રી કુંડનપુર નામ રે-૪
 રૂક્મિણી પાય નમી કહે, અહાં કુશલ ક્ષેમ છિ સાર રે;
 તદ્દા કુશલના પત્ર ઘણા. મોકલયો અપાર રે-૫
 અપરં તદ્દે હરિ સાંભલું, મોરી વિનતડી એક ચંગ રે;
 હું તુંજ વિના અહાં દોહિલી, મુજ તુજ ઉપરિ છિ રંગ રે-૬
 જેમ સતી સમરિ કાંતનિ^૧ મોર સમરે જેમ મેહર રે;
 તિમ સમરૂ દિન રાતડી, તુજ ઉપરિ અતિઘણું નેહ રે-૭
 તદ્દા શુણ્વલ્લી અતિ ભક્તી, અદ્દા મંડપ ચઢયો સાર રે;
 નેહ નીરિ^૨ કરી સીંચયો, તદ્દા મનમોહન અવતાર રે-૮
 સપન માંહિ તુહિ વસિ, તુ જીવન જીવ આધાર રે;
 યમ યોગીશ્વર ત્રિભુવનમાં, યમ સકલ આધાર રે-૯
 હું તું તુજાન તુંહિ તુંહિ, જપું તું વાનિ તાંતિ રે;
 તિમ હું તુજ એક મનનાં, જપું તોડ અવઘાત રે-૧૦
 યમ કેતકી પરિમલ વસિ, બ્રમરતાણુ તિહાં આવિ રે;
 તિમ મન બ્રમર તે માહાડ, તુજ કેવડ પુષ્પ જાવિ રે-૧૧
 જી^૩ નહિ આવિ ઉતાવલું, તુ^૪ મુજ પ્રાણનો નાશ રે;
 એ જીવ તુજને સુ^૫ખીઈ, તુ પુરે મહારી આશ રે-૧૨
 અહાં માઘ સુદિ પંચમી ગુરિ, લગન લીધું છે ચંગ રે;
 શિશુપાલ આવી ઉતરૂં, પરણવા મનને રંગ રે-૧૩
 ઇહાં જામ બાહિર છિ કામનું, પ્રાસાદ મનોહર દીશિ રે;
 વધામણા સુસિ^૬ કરી, તે વન માંહિ અદ્દે આનિસિ રે-૧૪
 હું વાટ જોઉં છું તાહરી, તદ્દે આવયો^૭ મોરા નાહ રે;
 તું કાંત એણિ ભવે, તુજસુ જાંધું મુજ નેહ રે-૧૫

૧ પતિને, ૨ વરસાદ, ૩ પાણી, ૪ જો. ૫ તો. ૬ કાળે.
 ૭ આવજો.

જુ નહિ આવિ તુ માહરૂં, જાણ્યે યોલ નિરધાર રે,
પ્રાણ અંત વેગિ કરૂં, એણી ભવ શરણ છે તહારૂં રે-૧૬
આહાર પાણી તુજ નામિ, જીવનું આધાર તું નામ રે;
રાતિ દિવસ તુજને જપું, માહારિ તું વિશ્રામ રે-૧૭
વલતું કાગલ લખી આપીયું, ફૂતને હસ્તે સાર રે,
હું આવું છું ઉતાવળું, લગન દિવસ નિરધાર રે-૧૮
ફૂત સંતોષી મોકલ્યું, પિહિરાવી રૂઢાં વસ્ત્ર રે;
શૃંગાર બારિ બારીઉ, દ્રવ્ય આપ્યું શત સહસ્ર રે-૧૯
ફૂત આવી તે નિજ પુરિ, કહ્યું સકલ વૃતાન્ત રે,
રૂકિમણીમન હરખે ઘણું, યમ આપ્યું મુજ એ કંત રે-૨૦
મનસ્થુ નિશ્ચય તે કરી, રહી ઘરમાં તે સંતરે;
નગર વીટી ચિથુપાલ રહ્યું, નગર સહ સોહંત રે-૨૧
ધસ મસ ઘર વિવાહનાં, કામ હુધ ગાય ગીત રે;
મંડપ રચના રચાવી ઈ, વાજાં તિહાં બહુ વાજાંત રે-૨૨

અથ-ચોપાઇ.

રાય કૃષ્ણ બલભદ્ર સુસાર, બિઠા બેઠ કરવા વિચાર;
આપણ કુંડણપુર જાઇઇ, ને રૂકિમણી વેગે પાઇઇ-૧
પ્રમાદતાણું નહિ એ કામ, તેહનિ માહારૂં છિ વિશ્રામ;
ન જૈઇ તું થાઇ વિરોધ, રૂકિમણી કરસિ પ્રાણનું રોધ-૨
કટુક લેવાનું નહિ એ કાજ, ન જાઇઇ તું લાગિ લાજ;
આપણ બંને જણ જાણવું, એ કામ એણી પરિ જાણવું-૩
ઇમ જાણી નિકલ્યા હો જણા, રથ બેસીને સોહામણા;
કુંડણપુર નગર તણિ વન, દેખી વનનિ હાસિર મન-૪

કામદેવના વનમાંથી ગયા, રથ છોડીને સુખીઆ થયા;
 વનમાં રથ સંતાડ્યું તદા, વૃક્ષ કુંજમાં બિહું સુદા-૫
 તવ રૂકિમણી વધામણા મસિ, સહિયર મલી સવી ઉદ્ધસિ;
 ગીત ગાત સહિયર તે મલી, તવ રૂકિમણીની પૂગી રલી-૬
 નગર બાહિર તે આવ્યા તદા, શિશુપાલ સેવક બાવા ન દિ'તદા;
 તવ રૂકિમણી બોલી અસી વાંણી; શિશુપાલ વર મિ મન
 માંહી આણી-૭

તે પૂગી છિ માહારી આશ, તસ કારણ ગાઇ છિ બાસ;
 તે સેવકે જનિ' વિનવ્યું, એ પ્રસ્તાવ સહુ તમ કવ્યું-૮
 શિશુપાલે તવ આજ્ઞા દીધ, બાવા દીધી કુમારી પ્રસિદ્ધ;
 વધામણું લેઈ નીકલ્યાં, વાટે જતાં સજ્જન ઘણાં મલ્યાં-૯
 વાડી સુખિ સખી તવ રહી, હું માંહી જાઉં છું ઇમ કહી;
 કામદેવ વાદી આણું ઇહાં, ત્યાર લગી વલી રહિયો તિહાં-૧૦
 રૂકિમણી પિઠી' વાડી માંહી, કામદેવનું પ્રાસાદ છિ જાંહી;
 માંહિ પિઠી વાંદી દેવ, રત્નતિ બોલીને કીધી સેવ-૧૧
 કૃષ્ણ ન દોખનિ' આકુલ થાઇ, ન આવ્યા કારણ કુણ કહિવાઇ;
 રૂદન કરવા લાગી તદા, કૃષ્ણ પ્રગટ્યું પ્રેમિ કરી તદા-૧૨
 સુંદરી આવ્યું હું તુજ કનિ, નયન પ્રીતિ જોએ મનનિ;
 તોરા વચનનું સુઝ વિશ્વાસ, કામદેવિ તુજ પુરી આસ-૧૩
 લલજાઈ મહી મંડલ ભ્રૂઈ, સ્વેદ બિન્દુ અંગિથી ચૂધપ;
 અલબદ્ધિ રથ કરી મસ્તેક, જાણ્યું શત્રુતાણુ વિચ્છેદ-૧૪
 કુણિ હરિત બોલી યાર, હૃદય સાથિ ચાંપી છિ ત્યાર;
 એહ મિ ખાંતારે રથ થાપીઉ, તિહાં સત્ય વચન એણી પરિ
 આપીઉં-૧૫

રથ બિસાડી આલ્યું જામ, મન માંહિ એ ઉપન્યું તામ;
હું કૃષ્ણ કિમ ચોરી કરું, વિરિ^૧ હણીને પ્રત્યક્ષ વરૂં-૧૬
ઇમ ચિંતી શંખ પુરીઉ, બાલકપણિ કંસ ચોરીયું;
શંખનાદ સુણીને તદા, સુસટ થયા સહુ ઉન્મદા-૧૭
ધસમસ કટક ધાઇ ધુસટ કરિ, જરહ જીણ અંગિ અનુસરિ;
હસ્તિ ઘોડા નિ પાખરિ,^૨ કરવા યુધ તે હર્ષજ ધરિ-૧૮
ધાયું કટક તે આવિ તિહાં, કૃષ્ણ બલભદ્ર છિ જિહાં;
ભીષ્મરાય રૂક્મિણીઉ^૩ તદા, આવિ શિશુપાલ તે મુદા^૪-૧૯
કટક આલ્યાં ઘણાં બલભદ્યાં, રાય ઘણાનાં ઘણ^૫ પરિમદ્યાં,
ધમ ધમ વાજિ છિ નિશાણ, થોલ્યું ગઈણિ જોવાનિ લાણ-૨૦
કટકતણું નવિ લાલિ પાર, દેખી રૂક્મિણી ચિંત અપાર;
એ દો જણ અંગિ એકલા, વિરીમણ જણ મોટા મદ્યા-૨૧
એ સહુ મળી કરસિ એહ અંત, એ પુરૂષ મોટા મહન્ત;
સુજ નિમિત્ત હોસિ એ નાશ, મહારી ભાગી સઘલી આશ-૨૨
ઇમ ચિંતીનિ રૂદન કરિ, આંસૂઈ^૬ તિ નયણુ ભરિ;
દેખી કૃષ્ણ બોલાવિનારિ, ગહિલી^૭ મ^૮ માને સમનમાંહિ હારિ-૨૩
એ સહુઇ સુજ કિંકર જાણ, એ સહુ વિહિસ મારી આંણ,
સિંહ એક હસ્તિ યમ બહુ, સૂર એક તમ નાશિ સહુ-૨૪
જીવ એક કર્મ ક્ષય કરિ, જીવ એક મુક્તિ સ્ત્રી વરિ;
મેઘ એક ટાલિ સહુ ઇત^૯, રાય એક સવિ રાખિ નિત^{૧૦}-૨૫
કોટી ભટ લક્ષ ભટી જે કહ્યા, તે મુઝ તોલિ કે નવિ લહ્યા;
કાં કંપિ છિ તોરી કાય, હું નારાયણ ત્રિભુવન કિહિવાય-૨૬

૧ શત્રુ. ૨ પાયદળ. ૩ પાસે. ૪ હર્ષથી. ૫ સમુહ. ૬ આંસૂથી.
૭ ઘેલી. ૮ નહીં. ૯ દુઃખ. ૧૦ નિત્ય.

જોજે મહારૂ બલ દાખવું, પછિ તું જાણે એ હવું;
 બાણ લેધનિ નાંખ્યું યદા, સાત તાડ વિંધાયાં તદા.-૨૭
 હસ્ત તણી સુદ્રાતું રતન, તાણી કાઢ્યું તે કરી યતન;
 આ પૂયા માંહિ તેઉ ધરી, રૂકિમણી હસ્તી સ્વસ્તિક કરી-૨૮
 દેખી પરાક્રમ રૂકિમણી તદા, એ સુભટ દીસિ^૧ સર્વદા;
 અણેલ અલેલ દીસિ છિ એહ, ઘણા મલીનિ રચું કરિ તેહ-૨૯
 ત્યારે માગી લીધું ખોલ, સ્વામી રૂકિમણીઉ છિ અતિ નિટોલ;
 તેહનિ અભિદાન^૨ યાચઉ, જે સકલ દાનિ અર્ચિઉ-૩૦
 એ અન્યાઈ સુંકે જીવતું, સુજ ભાઈ તુજ સાલુ શોભતું;
 કુણે તવ તે માંની વાચ^૩, પાલેશ વચન તુજતાણું હું સાચ-૩૧
 લેધ વચન તવ હરખી ઘણું, દેખી પ્રાક્રમ કાંતજ તણું;
 એ હવિ દાટક તે આવી મલ્યાં, કુણુ રચસુ જે લલ્યા-૩૨

અથ રાગ—સિંધુઉ.

અરે અણીંધ અણી મલ્યાં તેણી વારિ દ્રવ ધરીનિ આખ્યા
 અનિવારિ;

આરિ માંહોમાંહિ તે^૪ તીરિ, તે મન રાખે મોટેરા ધીર રે-૧
 વાગિ ખડગ તણા પ્રહારિ, લેલી અંગ કરિ તે દ્વરિ;
 રૂધિર પ્રવાહ તે ચાલિ પૂરિ, નાસિ કેા એક ભૂર રે-૨
 ધમ હુધ રે યુદ્ધ અપાર, વાગિ ખડગ તણી તે ધાર;
 દુધ સુભટતણી મોરામોરિ,^૫ તિહાં કહિતું નહિ કેા આધાર રે-૩
 તિહાં ન કરે કેા વારોવારી, રાયકંઠના ત્રટયા તિહાં હાર;
 તે પડીઆ ભૂમિ મંઝાર, ચાલી આવે સુભટ તણા બાર-૪
 તિહાં છત્રીસ દીસિ હથિઆર રે,

તિહાં ભલેલે વિધાઈ અંગ, શિર મુઝરી કરિ તે ભંગ;
 માંડયું રણતણું તિહાં જંગ, હસ્તિ પડયા તેહાંરે ઉત્તંગ રે-૫
 દીસિ બાણતણા રે વિહંગ, સુભટ રહ્યા તિહાં સંગ;
 અગનિ ઉડિરે પતંગ, ધમ હુએ રંગ સુરંગ રે-૬
 સુભટ પરયા રણમાંહિ, છરી કટારી છેદિ તાંહિ;
 વલગિ યુદ્ધ કરિ બાહિ બાહિ, બોલાબોલ કરિ છિ યાહિરે-૭
 સુભટ કાયરનિ સાંહે, ત્યારિ અંગિ ધરિ તે આહિ;
 રણમાંહિ સુણી યાહો આંહિ, તિહાં કાયર બોલે માં પાહિ રે-૮
 બલભદ્રનિ તે ઘા મૂઠી, રૂકિમણીઉ મુકતા ચૂક;
 તવ કૃષ્ણ તે કોધ સંધૂકિ, આલ્યું રૂકિમણ રથમાંહિ મુકિ રે-૯
 તવ કટક થયું તે ભૂકિ, વલી રથ રે ઘણેરા જૂકિ;
 રૂધિર ગજમાં યમ મુકિ, તવ નારાયણ તિહાં હાકિ રે-૧૦
 તવ શિશુપાલ કૃષ્ણિ માર્યું, અપરાધ સત તે નિવાર્યું;
 અન્યાઈ ઘણેરૂ હાર્યું, પાપ કર્મ તણિ ભારિ ભાર્યું રે-૧૧
 તિહાં કૃષ્ણિ ઘણેરૂં વાર્યું, મરી નરકિ ગયું નહારૂં;
 એ રૌદ્રતાણુ અવચારૂ, તિહાં હવુ જય જય કારૂ રે-૧૨

અથ-ચોપાઇ.

તિહાંથકી તે જયશ્રી વરી, શત્રુ સવિ સંકટ પરહરી;
 જય શબ્દ વાગ્યાં વાણન, રૂકિમણી કૃષ્ણ પામી પવિત્ર-૧
 બલભદ્ર તે રૂકિમણી સાથ, કૃષ્ણરાય મોહું નરનાથ.
 નિજ કટિક આવી સહુ મલ્યું, ચતુરંગ સૈન્ય અતિ નિર્મલું-૨
 રાય સિંધ નિ પુત્ર સુરંગ, રૂકિમણીઉ મૂકયું ઉતંગ;
 તે બેઉ કૃષ્ણરાયનિ સાથ, આલ્યા બુલાવ્યા નરનાથ-૩

શ્રી ગિરનાર તીર્થ આવીયા, તિહાં દેવ પૂજીનિ સુખીઆ થયા;
 જૂનામઠમાં વિવાહ થયું, શોક સંતાપ તે સહુનું ગયું-૪
 તિહાંથી શ્રી દારિકાં આવંત, સાથિ રૂકિમણી શોભંત;
 ગયગલ^૧ રથનું ન લાભે પાર, વાગે વાજાંત્ર જયકાર-૫
 નગરી સહ શણુગારી તદા, ગીત ગાન ગાઈ સહુ મુદા;
 ધ્વજ તોરણ છિ રલીઆમણાં, ઘરિ ઘરિ હુઈ વધામણા-૬
 નાગરિકેા મલવાનિ જાઈ, લેટતણા ઢગલા તિહાં થાઈ;
 શુભ મહૂતિ^૨ નગરે પિસન્તિ,^૨ સ્ત્રીજન જોવાનિ આવંતિ-૭
 ઠામિ ઠામિ સ્ત્રીના તે થોક, જોવા મલીઆ છિ વલી લોક;
 વગુખ જાલીઈ ખિસી જોઈ, એ વર એ વહૂ એહવાં હોઈ-૮
 એ જોડ સરખી એહવી મલી, એ જોડી દીસિ છિ નિર્મલી;
 પાલખી એક માંહિ ખિસીયાં, નાગરિકે લોકે નિરખીયાં-૯
 કેા કહિ એણી ઇચ્છું પુણ્ય કર્યું, સુખ પામ્યું સહુઈ પરવયું;
 કિં સુપાત્રને દીધાં દાન, કિં મુનિવરને દીધાં માન-૧૦
 કિં નોકર મંત્ર તે જામ્યું, કિં તપ કરી કર્મમિલ ખમ્યું;
 કિં જીવદયા વર પાલ્યું ધર્મ, જેણિ પાંખી છિ એવડા શર્મ-૧૧
 કિં શીલવ્રત સાચું પાલીઉ, કિં સંયમ વર એણીઈ લીઉ;
 કિં ભાવના ભાવી મન રંગ; જેણિ પાંખી છિ એ વર અંગ-૧૨
 તવ જોવા નારી નિસરી, રૂપ શણુગાર તે વિપરીત કરી;
 કર કંકણ કણિ મૂકીયાં, કણાંભરણ હસ્તિ હુડીયાં-૧૩
 સિંહરિ નેત્ર આંજીઈ, કેા કલજલિ કરી મુખ માંજયિ;
 કલજલની ટીલી સાઈઈ, ઇમ શણુગાર કર્યું નારીઈ-૧૪
 ધસમસ કરતાં ચોલી અંગ, પિહિરિ^૩ ઉપરાડી ઉઘાડું અંગ;
 ઘાટડી લેઈ પિહિરિ સાર, સાડી મસ્તકિ ઉપરિ નિરધાર-૧૫

કડછી એક પ્રીતી તે સ્વામી, તવ સંબદ્યું ગોવિંદનું નામ;
 ધાધ કડછી ફૂરિ ભરી, જમતુ ભરતાર પરહરી-૧૬
 બાલિક વસાસને ફૂતરા કિઠ, ચઢાવ્યા તે બાહિ ધયો;
 નિજ બાલિક રાતા પરહયાં, તવ નારીયિતે એહવાં કર્યાં-૧૭
 કેા નારિ તે ઇણિપિરિ કરિ, વસ્ત્ર લેધ શિર ઉપરિ ધરિ;
 કિઠિ પિહિરવું તે વિસયું, કેા નારીધ એહવું કર્યું-૧૮
 એક નેત્ર કજજલ અનુસરિ, બીજી લેધ ચુતું ધરિ;
 વિગ્રપણિ અંતર નવિ લહું, એ સ્વભાવ નારીનું કહું-૧૯
 કટિમેખલ બાંધી તે ચરણ, નેપુર લેધ કટિતટ તે ધરણ,
 અર્ધ સ્નાન ભરી એક બિલ, નવિ ઉતાર્યું અમનું મિલ-૨૦
 એહવી વાટિ ઉભી રહી, ચતુર પુરુષ તે ગિહિલી^૨ કહી;
 નાહાંની મોટી વાટિ ધાધ, કૃષ્ણ રૂકિમણી કેણિ વાટિ જાય-૨૧
 એક એક તે ઉપરિ પડિ, નિર્બલ નારી તે વાટિ રડિ^૩
 મિ નવિ દીઠું ઉચ્છવ એહ, એ નિષ્ફળ થયું મુજ દેહ-૨૨
 કેા મોતીધ^૪ વધાવિ નારિ, કેા નારી તે કરિ ઉવારિ;
 વર વહુનાં કરૂં ઉવારણાં, વિધાતાનાં લેઉ ભામણાં-૨૩
 એહવું જોતાં હરખ ન માચ, પુણ્યતણાં ફલ એ કિહિવાય;
 ઉચ્છવસ્યું આખ્યા આવાસ^૫, રૂકિમણીની પુહુતી આસ-૨૪
 હવિ રૂકિમણીનિ આખ્યા આવાસ, જઈ રહ્યા દીસિ આકાશ;
 વસ્ત્રાભરણુ દ્રવ્ય પુરીયા, દાસી દાસ સેવક સુખીયા^૬-૨૫
 માનિ કૃષ્ણરાય અતિ ઘણું, રૂકિમણિનિ તે સોહામણું;
 રાતિ દિવસ તે રૂકિમણીનિ ઘરિ, રાય કૃષ્ણ તેહેજ અનુસરિ-૨૬
 રૂકિમણીને અતિઘણુ નેહ, કૃષ્ણરાયનિ છિ સુ-સ્નેહ;
 એણિ પિરિ દિન સુખમે જાય, એ પુણ્યફલ નજરિ કિહિવાય-૨૭

અથ રાગ-ગુડી.

રે પ્રાણનાથ તું રાજા મોટું, એહવાં ન કીજી કાજરે;
 મુખ તંબોલ ઉછિષ્ટ કહિવાય, હસ્તિ ધરતાં ન આવી લાજરે-૧
 અહો સ્ત્રીજન ખુદ્ધિ વિહીણા, તહે જ્ઞાનવંત સુખાણુ રે;
 તમે સ્યું હસુછ મુજનિ, તદ્દ સરખા કુણુ અજાણુ રે-૨
 મિ જાણ્યા હતા તહે ડાહ્યા, તેહનું આખું પાર રે;
 જ્યારિ તંબોલ તિ છેહડિ^૧ ખાંધ્યું, મિ મૂરખ જાણ્યા નિરધારરે-૩.
 એ લઘુ બિહિન તે મિ કરી માની, લાડકી લઘવી વાન રે;
 જે વાહલી તુજનિ તે મુજનિ, દીજી તેહનિ માન રે-૪
 તુજનિ લઘુ પણુ-નિ તે વિદ્યા, ન વિસરી તે લવલેશ રે;
 ઢોર ચારી જાણો રે નાહ, અંગ નહિ રાજનું અંશ રે-૫
 તુ કછોટી વાલિનિ કાંબલી ઉઢે, મસ્તક મોરના પીછ રે;
 હાથિ લાકડી ઢોરનિ વાલુ. તદ્દ જાતિ જ્ઞાન તેનુંછ રે-૬
 તુજનિ વનમાં ડાપણુ કુણુ સીખવિ, ઘરડું ભર્યાડ તુજ ખાપરે,
 દહી મહી વેચતી હીંડિ માતા, તહે ભલે નામિ મારૂ સાપ^૨રે-૭
 તહે હુંબડા વનમાંકિ ખુદ્યા, તહે ફલપાત્રના કરૂ ભોગરે;
 ધિસ^૩ છાસ જાસક સીરાવું, તદ્દનિ એવડું શું સંયોગ રે;-૮
 મિ તું^૪ એ તંબોલ જાણી લીધું, તુજ વલલ તે અપાર રે,
 હું મોરા ગુણુ નવિ મૂકું, તું વલલ ભર્તાર રે-૯
 જે તુજ વાહાલું તે મુજ વાહાલું, એ સતીય તણા ગુણુ જાણુરે;
 ત તંબોલ તે હસ્તિ જાણ્યું, તે માટિ તિલક પ્રમાણુ રે-૧૦
 કુંભુ પુણ્ય તણિ મહિમાઈ, તિ રાજ પામ્યું વિશાલ રે;
 શ્રી નેમનાથ તણિ પ્રાસાદિ, તહે કરો કલ્લોલ રે-૧૧

અથ-દુહા (કાલશ)

ઇશ્વ પ્રસન્ન રહ્યું મલું, વતતું હવું રંખરોલ;
 રસી રમી દુઃખ વિસારીઉં, તવ ભાગ વરી બોલ-૧
 બે સ્વામિન ગુજ વગણ્યાં, રાંસલિ પ્રેમ વિશાલ;
 રૂઢિમણી રૂપ ગુજ દાખવું, લેડનું મોટું બાલ-૨
 લે ઉપરિ તું મોટીઉ, ડીધાં ગુદ વિકરાલ;
 શિશુપલનિ નનન કરી, લે લાળ્યું શુભમાલ-૩
 તે રૂઢિમણી ગુજ દાખવું, લેડનું દેવું રૂપ;
 લાવણ્ય છિ ચાતુરી, મોટું તુ વલી જૂપ-૪
 વગતું દુઃખનાય કરિ, મેળવું તુજ હું આજ;
 વાડી માંડિ આવથો, કરી સકલ શુભ સાજ-૫
 ડંભ સંઠેલ કરી ગયું, રૂઢિમણી ગેદ તતખેવ;
 ડીઠામણિ તેડી ગયું, વાડીમાં કરવા સેવ-૬
 વાડી માંડિ વાવિર બલી, રૂઢિમણિ બંધ અપાર;
 રત્નજડિત ગગધારીઆ, જલભૂત રાંસદૂત સાર-૭
 રસતાં પુખ્ત વૃક્ષ ધણાં, તવ નૃપની જાડિ,
 અંપદ મેવંત્રી ગજી, લેલિ પાડવગણ છાડિ-૮
 હેતરી મરૂડ મોગરૂ, અથોક તિલક સિંહ વાર,
 જામર નિરાં અંધાર કરિ, કોઠિલ દતારવ સાર-૯

નૃપિંદ્ર (ગોપાલ)

વાડી એહવી માંહિ ગયું, રૂકિમણીસ્યુ^૧ તે સુખીઉ થયું,
 તિહાં બિસાડી વાવિ ઉપકુંઠ, કૃષ્ણિ કીધું કામ ઉદલંઠ-૩
 વનદેવીની પિરિ તે કીધ, દઠ પદ્માસન તેહનિ દીધ;
 શ્વેત સાડી પહેરાવી સાર, કેસર છંટિત અનિ^૨ મનુહાર-૪
 પુષ્પહાર કંઠિ રોપીઆ, કુંડલ કર્ણિસ્યું જોપીઆં;
 નવસર હાર કંઠિ સોહંતિ, પાયે નેપુર રણુજણુ વાજંતિ-૫
 આગલિ મુકયા પુષ્પ પ્રકાર, દીપક અથ઼ ઠરિ ગદાકાર;
 હું જાઉં છું ઘરલગી કામ, તુ એણિ પિરિ રહેજે વિશ્રામ-૬
 તે વચન શિર ઉપરિ ધરી, સચ માન વચન અનુસરી;
 તિહાંથી આવ્યો ભામા ઘરિ, વચન એક એણિ પિાર ઉચરિ-૭
 સત્યભામા તહો જાઉ વન, આજ રૂકિમણી મેલું એહવું મન;
 પહેલે વનમાં જાઉ તહો, રૂકિમણીને મોકલું છું અહો-૮
 તિહાં જૈ બિસુ તહો વડાં, રૂકિમણી રાણી છિ લુહડાં^૩;
 પાછલથી તે આવસિ સહી, ગયા કૃષ્ણરાય ઈમ દહી-૯
 વનમાં આવી પુષ્પતું શુંછ, તે માંહિ પેહું થૈ તુછ;
 જોવા લાગુ તેહ પવિત્ર, ભામા રૂકિમણી તણું ચરિત્ર-૧૦
 સત્યભામા વનમાંહિ તદા, વાવિ કાંઠિ આવી છિ યદા,
 રૂકિમણી તેણીધ નવિ લહી, વનદેવ્યા તે જાણી સહી-૧૧
 એહની હું હવિ સેવા કરું, પૂજનિ એક વર વર;
 થછિ રૂકિમણી આવસિ, વનદેવ્યા અહાંથી જાઈસિ^૪-૧૨
 સ્નાન કરીનિ આવી પાસિ, પુષ્પ પ્રચુર તે લેઈ ઉદલાસિ;
 સાષ્ટાંગ પ્રણામ જળ કરિ, સાર વચનિ કરી સ્તુતિ ઉચરિ-૧૩
 તું જગદંબા તું ભગવતી, તું આપિ સહુનિ સન્મતિ,
 પાવન હું થૈ છું આજ, પૂરે માહારી સઘલી આસ-૧૪

કૃષ્ણરાય ગોરિ વસિ કરિ, કૃષ્ણરાય પ્રેમ મુઝ ધરિ;
 રૂકિમણી તે માનિ નહિ, એહવું મુજનિ કરિજે સદી-૧૫
 ઇમ કહીનિ કરિ પ્રણામ, તવ કૃષ્ણ જોડયું અભિરામ;
 લાઇ જુ. યથથી^૧ તેહજ નિકલ્યું, ટોલટકોલ કરવા જે મલ્યું-૧૬
 રે બામા તું ગોટી નાર, તું પદનીની જાતિ અવયાર,
 સ્યું નમિછિ એહજ રૂકિમણી, જૂમગોચરી મનુષ્યની જણી-૧૭
 તુ ગોરિ ધરિ છિ માનતી,^૨ સકલ નારી માંહિ શુભવતી;
 ગોરિ મન છિ વલ્લરી, રાય રાજે તે એહવી લદી-૧૮
 તુજનિ નમતાં લાગિ લાજ, સ્યું પ્રણમિ કામ અકાજ;
 વસતી જોતિ બામા ઇમ, તુ હસિ છિ મુજનિ કિમ-૧૯
 મિ જણી રૂકિમણી અભિરામ, મિ જણ્યું એહવું વિશ્રામ;
 લુટી જિલિન મ્હારિ લાટકી, તું સ્યું હસિ મુજનિ યાતકી-૨૦
 એ ગોટા રાયની દીકરી, વહી વિશેષિ તિહજ વરી;
 એ ગોટી દીકી તે આજ, વહી તુ માનિ જેદનિ મહારાજ-૨૧
 મિ અભાવિ પ્રણમી નહિ જાણ, એદનિ જોલવું એમિ વાણ;
 મિ જણીનિ કામ ક્યું, તિ કપટ મનમાંદિ ધ્યું-૨૨
 તું નીચતણી મતિ નવિ પરિદરી, ગોવાલીઆની નિ
 મતિ ધરી;
 કુવ પુરયે પામ્યું રાજ, સુઝ માંદિ ન દીસિ એક રાજ-૨૩
 મીજિનિ તવ જોડયા જોડ, તુ મૂળ સદા નિટોલ;^૩
 નારાયણ મનમાંદિ જિનવિ, વારી માંદિયી નાડ દવિ-૨૪
 તવ રૂકિમણી જણી વાન, એ સત્યમામાનું અવદાન;
 વદી ન જી જણીનિ નમી, વદતિ નમિ જેદની ઉતમી-૨૫
 પગે લગીનિ સુમાપન કરિ, પ્રેમિ વાન બેદુ અનુસરિ;

કરી રનેહનિ એહુ ધરિ ગયાં, નિજ નિજ ધરિ જે
સુખીઆં થયાં-૨૬

એક દિન કૃષ્ણ સલા મંગાર, ખિહુ રાયતણિ પરિવાર;
તવ દુર્યોધન રાયતું તદા, આખ્યું ફૂત દ્વારિકાંધ^૧ મુદા-૨૭
કૃષ્ણ પ્રણમીનિ યોલિ ઇમ, દુર્યોધન યોલ્યું તું યમ;
કાગળ આખ્યું હસ્તિ સાર, કૃષ્ણ વાંચિનિ હર્ષ અપાર-૨૮
રાય કૃષ્ણિ વિચાર્યું ઇમ, એહ વાતનું કીજિ કિમ;
કાગળ મોકલ્યો સત્યભામા પાસિ, સત્યભામાનિ મન ઉદ્વસિ-૨૯
તે કાગળમાં લખ્યું છિ ઇચ્યું, તે કારણ તહે જાણ્યું તિચ્યું;
દુર્યોધનિ લખ્યું છિ સાર, તે તેહનું સુણ્યો^૨ વિચાર-૩૦
ગહારિ ધરિ પુત્રી હસિ ચંગ, તદા ધરિ પુત્ર હસિ ઉત્તમ,
પરસ્પરિ વિવાહ કીજિસિ, માનવ ભવ ફલ ઇમ લીજિસિ-૩૧
ચદિપિ અદા ધરે પુત્ર અપાર, તદા ધરિ પુત્ર હસિ સાર;
તુહિ^૩પણ વિવાહ ઉછાહ, ઇમ કરવું સ્વામી નરનાહ-૩૨
એહવું વાંચીનિ સત્યા તદા, સ્વવચ જાણીનિ ધરમાં મુદા,
માહારિ પુત્ર હસિ વિહિલું, હવિ એ યોલ કડું પેહિલું-૩૩
રૂકિમણીનિ ધરિ મોકલ્યા ફૂત, વાત કરાવી તિહાં અફલુત;
સત્યભામાઈ કહ્યું છિ ઇસું, તેહ તણું કારણ કહું તિસું-૩૪
જી તુજ પુત્ર હસિ તે આદ, પુત્રી દુર્યોધનની એ વાદ;
ત્યારિ મુઝ મસ્તકની વેણિ, વદના પાયતલિ તું એણી-૩૫
જી મુઝ પુત્ર હોસિ ઉદાર, પરણિ જ્યારિ તેહ કુંમાર;
ત્યારિ તવ મસ્તક મુંડીઇ, વેણી વરચરણિ મંડીઇ-૩૬
દુર્યોધનિ લખ્યું છિ ઇમ, એહ વાતનું કીજિ કિમ,
પરસ્પરિ પ્રતિજ્ઞા કરી, જલભદ્રનિ સાખી^૪ ધરી-૩૭

સત્યભામાનુ પુત્ર પરણીધ, તારિ રૂકિમણી વેણી આણીધ;
 રૂકિમણીનું પરણાયિ યદા, સત્યભામા શિર મુહિયિ તદા-૩૮
 એહ વાતનું કાગળ લખ્યું, રાય કૃષ્ણ બલભદ્રિ લખ્યું;
 કોન ફરી જાઈ તે માટ, હવિ એઉ જણાનિ થયા ઉચાટ-૩૯
 એક દિન રૂકિમણી સુતી સેહિ^૧, સપન દીઠા તેણીધડે જિ;
 સુર્યમંડલ ઝલકંતુ માર, અગ્નિ નિર્ધૂમ અપાર-૪૦
 સાયર^૨ જલ ગર્જન તે રિ, ચંદ્ર સોલ કલાઉ ધરિ;
 સ્વપ્ન ચાર દીઠાં ઉત્તમ, જાગી રૂકિમણી મનનિ રંગ-૪૧
 પ્રાતઃકાલનું કર્મ સાચવી, જાણે રતિરાણી અભિનવી;
 કૃષ્ણનિ પૃષ્ઠિ શયન-વિચાર, કહિ સ્ત્રીનિ કૃષ્ણ ભરતાર-૪૨
 સુષ્ઠિ મુંદરી એહનું વિચાર, હુસિ પુત્ર તે ભવનાધાર;
 સૂર્ય થકી પ્રતાપી હશે, અગ્નિથી કર્મ જાળશે-૪૩
 સાયરથી ગંભીર અપાર, ગુણ રતન કેરૂ આધાર;
 ચંદ્ર થકી હસિ અતિ માર, કામ રાય હુસિ અનુપૈમ-૪૪
 સુષ્ઠી સ્વપન હવિં ઉલ્લસી, રતિ રાણીએ હુધ તિસી,
 સોલભિ સ્વર્ગ થકી એક દા, રૂકિમણીનિ ગર્ભિ આવ્યું હેવ-૪૫
 સત્યભામા તે તેણી રાતિ, સ્વપન દીઠા તે કહેવા ભાનિ;
 સાયર સિંહ અને અગ્નિ વિમાલ, પુષ્પમાલ વલી ગુણમાલ-૪૬
 જાગીનિ ઉઠી પ્રેમ ધરી કૃષ્ણ પાસિ જઈ પરવરી;
 પુછ્યાં સ્વપન અને કહ્યું વિચાર, સત્યભામા મનિહર્ષ અપાર-૪૭
 સાયર થકી ગંભીર સુતલ, સિંહથી બલવંત વખાણ;
 અગ્નિ થકી કર્મ કરતિ મંત્ર, કુસુમમાળ જસવંત સુસંત-૪૮
 લક્ષણવંત પુત્ર તુઝ હ મે, સુષ્ઠી સત્યભામા ઉલ્લસિ;
 નાથ વંદિનિ આવી ધર^૩, જૂઝ^૪ પુરુષ તણિ એ પિર^૫-૪૯

સોલમા સ્વર્ગ થકી એક જીવ, લબ્ય શિરોમણિ તેહ અતીવ;
 સત્યભામાનિ ગર્ભિં અવતર્યું^૧, નિજ કર્મિં એ વહિરૂ^૨ કર્યું-૫૦
 રૂકિમણીના ગર્ભ ચિન્હ કહું, એ રાસમાંહિ થોડિ લહું;
 થોડું કહ્યા પાખિ નવિ સરિ, કહ્યા પાખિ કિમયશ વિસ્તરી-૫૧
 સુખ પાંડુ છાયા તાપની, ઉષ્ટ^૨ ઉપરિ ખડી ઉપની;
 ગતિ આલસ થઈ તેહનિ, ત્રિવક્રી લાંગ થયું જેહનિ-૫૨
 અભૂખ અનીદ્ર તત્પર થયું; કુચું ઉપરિ તે શ્યામ ગુણ ભયું;
 સ્વાસ હિસ્વાસ બહુ પરિ સદા, ગર્ભ ભાવથી હુઈ તદા-૫૩
 ગૌર વર્ણ કુચ^૩ કલશ તસહવા, અવયવ પ્રગટ્યા રથુલ
 નવ નવા,
 નિતાંબ પ્રદેશ રથુલ તસ હવું, ગર્ભ લક્ષણ કવિ તાઈ કંચું-૫૪
 પરિમેયામરણ પહિરતી, જાંઘા કંડુ કઠિણ તારતી;
 આહાર તુજ નિ થોડુ ખોલ, સુગંધી દ્રવ્ય ખાઈ તંખોલ-૫૫
 ગીત ગાન તેહનિ વહલું, નાટક વાદ્ય ખાદ્ય તે સહું;
 પ્રથમ અંગ બંધ તસ હોઈ, અંત માસ શયલ^૪ સવિ હોજાઈ-૫૬
 દોહક ઉપજે તેહનિ બલા, દાન પુણ્ય પૂજા નિર્મલા;
 ઇમે નવ માસ તે પૂરા થયા, પુણ્ય દિન સહુ સુખામ ગયા-૫૭
 શુભ નક્ષત્ર અને નિયિ સંગ, વાર વેલા અનિ હોજા ભોગ;
 સર્વ થકુ તે ઉચ્ચનિ ઠામિ, મધ્ય રાત્રિ જન્મ્યું અભિરામ-૫૮
 માઘ સુદિ પંચમીને દિનિ, ગુરૂવાર શોભિત અનુમનિ;
 મધ્યરાત્રિ સુત જન્મ્યું અંગ, સુવર્ણાંતિ શોભિત ઉત્તંગ-૫૯
 તેહ વેલા જન્મ્યું વક્રી પુત્ર, સત્યભામાઈ તેહ પવિત્ર;
 વધામણીનિ દાસી જાઈ, કૃષ્ણરાયનિ નિદ્રા થાય-૬૦
 રૂકિમણીની દાસી પગતલિ, સત્યભામાની ઉસીસિ^૫ મલિ;
 ઘડી ખિ^૬ ચાર લખી બે રહી પુણ્ય કરિ તે હુઈ સહી-૬૧

કૃષ્ણરાય તે તવ જાગીઆ, રૂકિમણીનીઈ તે વધાવીઆ;
 કહિ પુત્ર હવુ મહારાજ, રૂકિમણીઈ જન્મ્યું આજ-૬૨
 વંધામણાં મહિ આપીઈ, પુત્ર વડું કરી થાપીઈ;
 સુણી કૃષ્ણ હરખ્યું અતિ ઘણું, પાર ન પામ્યું તેહજ તણું-૬૩
 વધામણી પ્રચુર તસ દીધ, અયાચ્ય વૃત્તિ પણુ તેહનિ કીધ;
 હર્ષભરી ગર્ભ સ્વામીની પાસિ, રૂકિમણીના મનમાં ઉદ્વાસ-૬૪
 પછી સત્યભામાની કહિ, સ્વામિન મોરૂ વચન તું લહિં;
 સત્યભામાનિ પુત્ર ઉપનું, જય જયકાર તસ ઘરિ નીપનું-૬૫
 સુણી કૃષ્ણ તવ હર્ષ અપાર, દાન આપ્યું તવ અવિરલ ધાર;
 તે દાસી નિજ ઘરિ તે ગર્ભ, દ્રવ્ય લાભથી સુખણી થઈ-૬૬
 ગીત ગાંન નિ વાજિ વાજીત્ર, પુત્ર મહોછવ થયા સુપવિત્ર;
 ઘિરિ ઘિરિ ઉછવ હવા બહુ, સુખ જોવાનિ આવિ સહુ-૬૭
 હાટિ હાટિ^૧ ગુડી ઉછલી, કિરતી યાચક સુખ ઉછલી;
 આણુ પિરિ દિન સુખમિ જાઈ, પુણિય સઘલિ જય જય થાઈ-૬૮
 છઠ્ઠી રાત્રિનું દિન આવીઈ, સજ્જનનિ તે મન ભાવીઈ;
 રાતિ રૂકિમણી સુતીછિ યદા, ગીત નૃત્ય હુઈ મુદા-૬૯
 તેહવિ મંચરાત્રિનિ સમિ, ધૂમકેતુ આકાશિ ભમિ;
 આકાશ જાતાં વિમાન થંભીયું, તવ દૈત્ય મનમા લંભીઈ-૭૦
 એ કુણુ કારણ જાણું નહિ, મહારૂં વિમાન થંભ્યું કહુકહી^૨;
 કિ જિનપ્રાસાદ છે તિહાં, મુનિ સતી રહીછિ ઇહાં-૭૧
 કિં મુઝ શત્રુ કોએ^૩ અવતર્યું, વિચાર તે મનમાહિ કયું;
 હેહું આપ્યું દીહું રૂકિમણી ઘિર, પ્રવેશ કર્યું મહિ તરવર-૭૨
 સહુ સેવકનિ નિદ્રા દીવ, માંડિથી બાલક તવ લીધ;
 રૂકિમણીનું તનય^૪ તવ હયું, વિમાનમાંકિ તે લઈ ધર્યું-૭૩

તવ ચિંતિ તે અસુર તદા, રે પાપિ તું વૈરી, મુઝ સદા;
 તેં મોરી હરીથી નાર, તેણિ પામ્યું એહ અવતાર-૭૪
 મિં જ્ઞાને કરો જાણીઉ, તુતું^૧ લેઇ મિ અહા આણીઉ;
 હવે તુનિ ર્યું દેઉં દુઃખ, તિ મધુલવ મુજ ટાલ્યું સુખ-૭૫
 હવિ તુઝનિ ખડોખંડ કરી, ખલ વિધાન દેઉ કાયા ખરી;
 કિ સમુદ્રમાંડિ નાંખું આજ, ત્હારા કરં હવિ એહવાં કાજ-૭૬
 વંદી મનમાંડિ વિચારી સાર, એ બાલિક છિ અતિ અપાર;
 ઇંમ ચિંતીને તખ્તગિરિ ગયું, દેખી પર્વતને હર્ષજ થયું-૭૭
 જિહાં કાંટા ગોખડ છિ ઘણા, સર્પ સિંહની નહિ તિહાં મણા;
 તિહાં બાવન ગજની શિલા છિ ઉત્તંગ, તે ઉપાડી મનનિ રંગ-૭૮
 તે હેઠલ લેઇ આંપીઉ, ઉપરિ શિલાઈ તે લોપીઉ;
 ઇંમ કરી ધૂમકેતુ ગયું, દેઇ દુઃખ નિ સુખીયું થયું-૭૯
 નાકતણિ શ્વાસિ તેણીવાર, શિલા ન રપશિં અંખ લગાર;
 સુતું બાલિક કરિ કલોલ, પુણિય સઘલિ હુઇ રંગરોલ-૮૦
 તવ વિજયાર્ધ પર્વત ઉત્તંગ, દક્ષિણ શ્રેણિ છિ નવરંગ;
 એઘકૂટ નગર છિ તિહાં, કાલસંવર રાજા છિ જિહાં-૮૧
 કનકમાલા રાણી તેહની, લક્ષિત યુક્ત છિ ખડુ જેહની;
 તે રાજા રાણી દો જણાં, વિમાન ગિસીનિ રલીઆમણાં-૮૨
 કીડા કરવાનિ તે ગયાં, નાનાવિધ પર્વત વન જોયાં;
 વલતાં પાછા વલતાં તદા, તખ્તગિરિ ઉપરિ આવ્યાં મુદા-૮૩
 તવ વિમાન તે ચાલિ નહિ, એ વાતનું કારણ સહી;
 તવ ચિંતી હેઠુ આવીઉં, પર્વત જોઇનિ મન લાવીઉં-૮૪
 તવ શ્વાસોશ્વાસ કરતી દીઠ, શિલા દીઠિ મનિ અમીય^૨ પઇઠ;
 હેઠલ બાલિક દીઠુ સાર, સૂર્યકાંતિ કરિ ઝલકાર-૮૫
 ઉપાડી નાખી તે શિલા, પુત્ર લીધું કરતલિ^૩ નિર્મલા;

અશ્વત્થ નેત્રિ નિરખતું, મનમાંહિ અતિ હર્ષતું-૮૬
 રાજા કહિ રાણીનું સાર, એ પુત્ર ત્હાર નિરધાર;
 તવ બોલી રાણી શુભ વાણ, રે રાજ્ય તું મનમાંહિ આણું-૮૭
 તાહારિ પુત્ર પાંચસિ અછિ, મ્હાર પુત્ર તે જાણે પછિ;
 એ વાત મ્હારિ છિ લાજ, બીજા પુત્ર વલી લોગવિ રાજ-૮૮
 તે માટિ હું નાવ આદર, એ પુત્ર હું મ્હાર નવિં કરું;
 તવ રાજા બોલિ રે નાહિ, મોરું વચન તુહજ અવધારિ-૮૯
 એ તુજ પુત્રનિભ આચુરાજ, એ સારસિ સહુ આપણું કાજ;
 તું પટ્ટરાણી મ્હારી વહ્ણહી, સકલ લોકે તુ ઇચ્છો પિરિ કહી-૯૦
 તિહાં ત'બોલિ^૧ કીધું તિલક, યુવરાજ પદ કીધું લટક;
 હવિ આપણુ નગરિ જાઇય, ગૂઢગર્ભા ઇચ્છી પિરિ ધાઇય-૯૧
 પુત્ર લોકનાં મન રાખવા, હેલા કીધા એવા નવા;
 રાણી તો ગૂઢગર્ભા હતી, વનમાંહિ ગયાંરાં^૨ મતી-૯૨
 તિહાં પુત્ર જન્મ્યું રાણીય, શુભ નક્ષત્ર તિથિ જાણીય;
 નગર માધ્ય ઉત્સવ હવા, ગીત ગાન નૃત્ય નવ નવા-૯૩
 રાજન મંદિર જઇ પૂજા રચી, મણિ માણિક રત્નિયુ ખચી,
 તલીયા તોરણ ગૂહડી ઉછલી, ત્રિધાધરની પૂજી રલી-૯૪
 લાલન પાલન પુત્રનિ કરિ, વય યોગ્ય શૃંગાર અનુસરિ;
 તેહનું નામ “પ્રદુમ્ન” કહું, મનમોહન કામસમ લહું-૯૫
 બાલ ચંદ્રની પિરિ બાધતું^૩, માત પિતા આનંદ પોષતું;
 હવે એ કથા તે ઇહાં રહી, કવિતા જન એણી પિરિ કહી-૯૬
 રૂકિમણીનું સુણું વૃતાન્ત, તે કથા કહું સાધંત,
 યશ્વિમ રયણી^૪ જાગી યદા, બાલ ન દેખિ વિહ્વલ તદા-૯૭
 દાસીનિ પૂછિ રૂકિમણી, બાલ ન દીસિ સોહામણી;

અહરં પહરં જોઉં તે બાલ, નવિ દેખિ નયણે શુભમાળ-૬૮
આકુલ વ્યાકુલ થઈ તે તદા, કહાં ગયું એ પુત્ર મુઝ મુદા;

અથ રાગ-કેદાર.

કુમર નિ^૧ દેખી આકુલ થાઈ, રાણી રૂકિમણી અપારરે;
કુણ હરી ગઈ એ પાપી, પુણ્યવંત મુઝ કુમાર રે-૧
કિમ રહું હું પુત્ર વિના આજ, હવિ કીજિ પ્રાણનું અંતરે;
રૂકિમણી કહિ સોમાગી સુંદર, જનવદન મોહંતરે-૨
હા હા પુત્ર કમલ દલ નયણે, હા હેમકાંતિ સુવર્ણ રે;
પૂરણ શશિ વિરાજિત વદન, કામ પાસ સમ કર્ણ રે-૩
હસ્ત પાદ તલ કમ સુંહાલાં, જે મુજ ચિત્ત મોહંત રે;
કિમ વિસરિ મનમોહન વાહલું, તું કામદેવ સોહંત રે-૪
રૂદન કરિ હૃદય અક્ષલિ, લુચિ તે વેણીદંડ રે;
ભૂમિ રોલિ નિ શિર અક્ષલિ, શૃંગાર કરિ શતખંડ રે-૫
ઈસુ દેખીનિ પરિવાર સઘલું, દુઃખ કરિ અનિવાર રે;
રડી પડિ નિ કુટે કાયા, નયણન ખંચિ ધાર રે-૬
રૂકિમણી નિશાસા ઘણા મૂકિ, સુકિ અધર^૨ પરવાલ રે;
ઈસુ સુણી હાહાકાર મંદિરિ, કૃણુ ઉઠયું વિકરાલ રે-૭
રૂકિમણીનિ મંદિર તે આવી, પૂછિ સચલ વિચાર રે;
કિહાં હતું કુણ હરી ગયું, તે સુણીઉં સહુ વિચાર રે-૮
હરણ જાણીનિ રૂદન કરિ તે, મુખિ કરતું હાહાકાર રે;
જૂઠરે ધાઉ^૩ તહો સુભટ સહુ કો, જોવા જાઉં સહુ નિરધાર રે-૯
કહે રૂકિમણી મિ પાતિક^૪ સ્યાં કીધાં, મિ કીધાં કમં
અજાણુ રે,

શ્રી જનવરની આજ્ઞા લોપી, ન કીધું સહ શુર વખાણુ રે-૧૦

દેવ કુદેવ કરી મિ માન્યા, સદ્ગુરુ કુશુર સમાન રે;
 તે પાપથી મિ એ દુઃખ પામ્યાં, દુઃખદાઈ અસમાન રે-૧૧
 ધર્મ અધર્મ કરી મિ બુઝયું, હિંસા કીધી બહુ પ્રકાર રે;
 ત્રસ થાવર વરોધ્યા બહુ પરિ, તેણિ હવું દુઃખ વિસ્તાર રે-૧૨
 અણુગલ જલ તે સ્નાન મિ આચર્યાં; વાવર્યાં અણુગલ
 નીર રે;
 કંઠમૂલ અથાણાં ખાધાં, અનંતકાય ગંભીર રે-૧૩
 સરોવર પાલિ મિ ફોડી જાણી, છેઘાં વૃક્ષ અનંત રે;
 માય વણોહ કીધું મિ બાલિકનિ, હિંસક છવ પાલંત રે-૧૪
 અછતાં^૧ આલ મિ દીધાં સતીને, સાધુ સંતાપ્યા બહુત રે;
 જિનધર્મ વરોધ્યું મત મેં ખંડ્યાં, તેણિ કરી દુઃખ બહુત રે-૧૫
 અસત્ય વચન પરદ્રવ્ય હરીયો, બ્રહ્મવત કીધું દ્વરિ રે;
 આરંભ કર્યાંનિ કરાવ્યા પરપિર તેણિ આવ્યાં દુઃખનાં પુર રે-૧૬
 મિ વડ પીપલ પશુ બહુ પૂજ્યા, સંસારી શુરૂની સેવ રે;
 કુમત કરીનિ કાયા સંતાપી, રાત્ર ભોજન કર્યો હેવરે-૧૭
 ચુહવીહાર^૨ મિ પારહાર કીધું, પંચ ઉંમરનું ભક્ષરે;
 મધ માંસ મધુ ન મુક્યાં, તેણિ દુઃખ પામ્યાં લક્ષરે-૧૮
 બાર મત શ્રાવકનાં રૂઠાં, ન પામ્યાં પુણ્ય પ્રમાણરે;
 દાન વરોધ્યાં નિ પૂજા ખંડી, તપ ન દીધાં માન રે-૧૯
 કિ કુણુ પાપ કીધારે પાપીણી, જલ ઘૂત ચર્મ વિકાર રે;
 હિંગ આછણુ નિ વાસી અન્ન, તે સેવ્યાં અનિવાર રે-૨૦
 ઇમ કર્મ વિપાક કરી રહતી, ફૂટિ હુંદયિ અપાર રે;
 હાહાકાર કરી કૃણુ રહતું, પડિ આંસુની ધાર રે-૨૧
 દ્વારકા નગરીમાં ત્રાસ પડીઉં; તિ મ રાજદારિ અપાર રે;
 તેણિ અવસરિ નારહ આવ્યા, જે શ્રી-કૃણુનું આધાર રે-૨૨

કૃષ્ણનિ તે સમજાવી રાખે, સંસારની એ પિર^૧ રે;
 દુઃખ ન કીજિ તુ છિ જ્ઞાતા, તું ધીરતા ઇહ વિકાર રે-૨૩
 પછિ રૂકિમણી પાસિ જઈ એહું, વંદિ રૂકિમણી પાયરે;
 દુઃખ ધરંતી રહતી દીઠી, પુત્રી તું સાંસતી થાય રે-૨૪
 સાંભલિ મોરાં વચન તું પુત્રી, એ એહવું સંસાર રે;
 કેા કહિનું નથી રે બાલિકા, એ સંસાર અસાર રે-૨૫

અથ-હુહા (હાહરા)

નારદ મુનિવર ઇમ કહિ, સાંભલિ રૂકિમણી વાત;
 કૃષ્ણરાય હવિ સાંભલું, તુમ પુત્ર તણી અવદાત-૧
 તું પિતા છિ એહનું, અનિ રૂકિમણી માત ઉદાર;
 તું બાલિક પુણ્યવંત ખરું, એહનું અહીં અવતાર-૨
 તેહનું આયુ થોડું નહિ, તેહને ન સકિ^૨ કેા મારી;
 કેા દાનવ હરી ગેયું, એ વચન અવધારી-૩
 નેમનાથ જાણિ સહુ, પણિ છદ્મસ્થ વિશાલ,
 જાણિ પંથ કહિ નહિ, કેવલ ભવું શુભમાલ-૪
 આપણુ ક્ષેત્રમાંકિ હતુ, અતિમુક્ત મુનિ નાહ,
 તે હવડા મુક્તિ ગયું, પુરતું મન ઉત્સાહ-૬
 તે માટિ એ ક્ષેત્રમાં, નહિ જ્ઞાની મુનિચંદ્ર;
 સંદેહ કહિનિ પૂછીછ, તેહવું નહિ મુણિંદ-૬
 તે માટિ હું જાંઘનિ, મંહા ભદેહ વિશાલ;
 સીમંધર સ્વામી કનિ, પૂછીશ એ શુભમાલ-૭
 સ્વામીનિ પૂછી કરી, આવું છું તતખેવ;^૩
 સંદેહ સહુના ટાલેસૂં, દુઃખ મરં કરસ્યુ દેવ-૮

ઇમ બોલિનિ રાખીયા, રડતા બેઉ જન;
 દુઃખ વેલા તું માહરિ, તું મોટું સુજન-૯
 તે સજજનનિ શંસીઈ, સુખ દુઃખ વેલા કાજ;
 છાંડી તિ છુટિ નહિ, જેહનિ નયણિ^૧ લાજ-૧૦
 ઇમ બોલીનિ તે બેઉ બહુ, રહ્યાં તે રડતાં સાર;
 શ્રી નવકાર મંત્ર જપિ, પુષ્ટિયે જય જયકાર-૧૧
 હવિ નારદ મુનિવર તદા, ઉઠી આલ્યું તામ;
 પૂરવ વિદેહમાંહિ ગયું, પુંડરીકણી નગરી ઉદામ-૧૨
 તિહાં શ્રી સીમંધર ભલા, કેવલગ્ગાન દિનેન્દ;
 ઇન્દ્રશત સેવા કરિ, પૂજિ જાસ સુરેન્દ-૧૩
 સમુવસરણ દીકું તદા, હેડિ હરખ ન માયિ;
 જિન સીમંધર વંદીયા, અંગિ ઉલટ થાયિ-૧૪
 તેહવિ અવસરિ તિહાંનુ, ચક્ર પદ્મ સુભણ;
 જન વંદણનિ આવીઉં, બોલ્યું તાસ વખાણ-૧૫
 પાંચાસ ધનુષ કાયા ભલી, કોડિ પુરવ આય^૨;
 તે લોમી બંધારણ એહવું, ઇમ રાય રાંક કહિવાય-૧૬
 નારદની કાયા લઘુ, તેણિ જાણ્યું એ કીટ;
 અંગુલીઈ કરમાં ગ્રહ્યું, ઇણી હુઇ મીટ-૧૭
 સ્વામીનિ પૂછે સહી, એ કુણ કહીઈ જીવ;
 તવ સ્વામિ એહવું કહિ, ચક્રી તું હિ અતીવ-૧૮
 એ નારદ ઋષિ ભલું, પ્રદ્યુમ્ન ચુણવંત;
 વિદ્યાધર કુલ ઉછર્યું, એ તાપસી મહન્ત-૧૯
 સમ્યક્ત મત આહરિ, અનિ^૩ શીલવંત સુભણ;
 તાપસીનિ કુલ ઉપન્યું, મહાઅયિ એહ વખાણિ-૨૦

આહાં આઁયું છિ પૂછવા, કૃષ્ણરાયનું પુત્ર;
 તેહનું હરણ હવું સહી, તેહનું છિ ચે મિત્ર-૨૧
 કહું સ્વામિનું એ કુણ હરિ, જેહનું હરીઉં પુત્ર;
 તે મુજનિ સંબંધ કહું, સુણતાં થાઉં પાવત્ર-૨૨
 તવ સ્વામિ કહી સાંભલું, એહનું કહું વૃતાન્ત;
 ભાવ શુદ્ધિ કરી સાંભલે, હુધ પાપનું અંત-૨૩
 ભરત ક્ષેત્ર જંબુ તણું, તિહાં દ્વારાવતી અતિ અંગ;
 કૃષ્ણરાય રાજિ દરિ, રૂકિમણી રાણી ઉત્તમ-૨૪
 તેણીઈ એક પુત્ર જણ્યું, છઠી રાત્રી જાણ;
 ધૂમકેતુ હરી ગયું, કરસ્યું તાસ વખાણ-૨૫
 પૂરવ વૈર થકી તદા, લેધ ગયું તે દૈત્ય;
 તખ્યક પર્વત ઉપરિ, વૈર નુહિ તે અસત્ય-૨૬
 ખાવન ગજની શિલાઅ છિ, તે ઉપાડી હેઠિ;
 ખાલિક લેધ હેઠલિ ધયું, ખાલક લહ્યું કુદ્રેક-૨૭
 ઉપરિ લેધ શિલા ધરી, આંખ્યું ખાલિક સાર;
 ધૂમકેતુ સ્થાનિક ગયું, સાંભલું અશ્વ વિચાર-૨૮
 તે હવિ વિજયારધ થકી, મેષકુટના રાય;
 કાલસંવર નામ જેહનું, વિદ્યાધર ઔઠ કહિવાય-૨૯
 કનકમાલા રાણી તેહનિ, રૂપ સોભાગિની ખાણ;
 કીડા કરવા કારણિ, નિકલ્યાં દોઢ જણાં જાણ-૩૦
 રમ રમતાં આવીયાં, તખ્યક ઉપરિ અંગ;
 વિમાન ક્ષીખાઉં તત્ક્ષણિ, ખાલિક ઉપરિ મનરંગ-૩૧
 હેઠા આવી નદખીઉં, ખાલ શિલા તે હેઠિ;
 શ્વાસોશ્વાસ શિલા કરિ, વિદ્યાધર કરે દ્રેઠિ-૩૨

તિહાંથી ખાલિક ઉધરું, વિદાધર દોઈ હસ્ત; .
 કનકમાલા આપીધ, રાજ દીઈ તિહાં સ્વસ્ત-૩૩
 કાલસંવરનું પુત્ર તે, કહાવિ લોક મંજર,
 સોલ વરસનું ચૈઈ કરી, જાસિ દારિકાં સાર-૩૪
 સોલ લાલ પામી કરી, મલસિ માતા પુત્ર;
 તવ દારિકાંમાં ઇમ હસિ, પુત્ર આગમન પવિત્ર-૩૫
 અંધાનિ નેત્ર લલાં, પંગાનિ આવિ પાય; .
 રોગી તે નિરોગીઆ, દુઃખિઆનિ સુખ થાઈ-૩૬
 સૂક વૃક્ષ નવ પંદલવ, વાવિ સૂકી જલભૂત;
 રતિ સઘલી તિહાં આવસિ, અંશોક વૃક્ષ ઉદ્ભૂત-૩૭
 માતા સ્તન દૂધ ઝાર, એહવાં હોસિ ચિન્હ;
 મુક્તિગામી તે જાણીધ, કામદેવ મુજન્ન-૩૮
 તેણિ અવસરિ ચઢી બોલીઉ, સ્વામી કહું મુજ એહ;
 પ્રધુમ્ન ધૂમકેતુનું, વૈર સંબંધ કહું જોડ-૩૯
 વૈર કારણ તે કિમ હવું, શા માટિ હંરીઉ ખાલ;
 એહ ભવાંતર મુજ કહું, યમ જાણિ ખાલ ગોપાલ-૪૦
 તવ સીમંધર બોલીઆ, સાંભલિ રે ચઢી સાર;
 એહ ભવાંતર હું કહું, વૈર મૂકી નિરધાર-૪૧
 નારદ ઋષિ તે સાંભલિ, બિહુ ચઢી હસ્ત;
 શ્રી જિનવર કથા કહિ, સાંભલિ તે ચે સ્વસ્થ-૪૨
 જંબૂદ્વીપ વખાણીધ, લક્ષ ચોજન વિસ્તાર;
 ભરતક્ષેત્ર તિહાંઅ છિ, તિહાં જિનવર અવતાર-૪૩
 તિહાં વંગ દેશ રલીઆમણું, શાલી ગામ શુભઆમ;
 તિહાં સોમદત્ત પ્રાદાણ વસિ, અગ્નિલા નારી વિશ્રામ-૪૪

તેહની કૂખિ અવતર્યા, પુત્ર દોષ શુભવંત;
અગ્નિભુત વાયુભુત જે, ઉદ્ભૂત વિદ્યાવંત-૪૫
વેદ ચારનિ અનુભવિ, વિદ્યા જાણિ સર્વ;
લઘુ વય નિ વલી સુંદર, તેણિ પામ્યા ગર્વ-૪૬

અથ રાગ—ભાવન.

સાલગ્રામ તેણિવાર, શ્રી મુનિવર ભવતાર,
સાર ચારિત્રનિ પાલતાએ-૧
નંદીવર્ધન તસ નામ, ધ્યાન તણું વિશ્રામ,
અનેક પ્રાણી પ્રતિબોધતુ^૧ એ-૨
આખ્યારે જાણી મુનિરાય, શ્રાવકનિ હર્ષ થાય,
મુનિ વંદવા ઉલટ^૨ કરિ એ-૩
ગામમાંહિ સાંભળ્યા સર્વ, મુઠી મનના ગર્વ,
સાતરા^૩ થઈ મુનિ વંદવા એ-૪
પંહેરી વચ્ચ શંગાર, નિકલ્યાં નરનિ નારિ,
પૂજા લેઈનિ આલીયાં એ-૫
દીકા શ્રાવક લોક, જાઈ મલીનિ ચોક^૪,
બ્રાહ્મણ પુત્ર તવ બોલીઆ એ-૬
તલ્લે કિહાં જાઉછ સહુ, મલી લોક તે બહુ,
વચ્ચ શંગાર પિહિરી કરી એ-૭
શ્રાવક કહિ છિ ઈર્ષ્ય, સાંભલું વિપ્ર-હો તિમ,
નિશ્ચય ગુરુનિ પૂજવા એ-૮
એ પૂજ્ય જ્ઞાનવંત, મહા ઋષિ વલી સંત,
જ્ઞાનિ ત્રિભુવન જાણતા એ-૯

નારાયણ સાક્ષાત્ છુ^૧ અહો, પાવત્ર જાણ્યો તલો,
 બ્રાહ્મણ પૂજિ પાપ ગમિએ^૨-૨૨
 એહવાં કર્મ^૩ અનેક, રખેવાણું એહનું. છેક,
 એ ચ્યાર ખોલ મ અહાં કદ્યાં એ-૨૩
 તવ બ્રાહ્મણ ગયા નજ ઘિરિ, પિતાનિ પૂછિ એ પરિ^૪
 અહો શ્રમણાસુ વાદ કરૂ એ-૨૪
 એ ટાલસિ શ્રાદ્ધનાં કર્મ^૫, કહિસિ કયાનુ ધર્મ,
 ત્યારિ આપણુ શું ખાઈસિ એ-૨૫
 વેદ ધર્મ^૬ કરિ એ દૂર, આપિ સૌખ્યના પૂર,
 દોઢ સહુ એ માનસિ એ-૨૬
 એ દિગમ્બર ઋષિ એ ધર્મ^૭, ન કરિ કૃષિનું કર્મ,
 તે માટિ સહુ માનસિ એ-૨૭
 હું વાદ કરીશ તેહ સાથિ, વિદ્યાની લેઈશ ખાથ,
 વાદ કરિનિ અહો કાઠશું એ-૨૮
 પિતાઈ વાચાં દોઈ, ન રહ્યા રાખ્યા સોઈ,
 મહ પુચાં તે નિકલ્યા એ-૨૯

અથ રાગ—કેદાર.

મંદીવર્ધનનિ શિષ્ય છિ એક, જ્ઞાનવંત બહુ વવેક^૧,
 જાણિ શાસ્ત્ર અનેક-૧
 કિ મુનિ મુનિવંદુ એ ભવતાર, કરિ ધર્માધર્મ તણું સુવિચાર,
 આપિ ભવનુ પાર—કિ મુનિ-૨
 સાત્યકિ નામ તે શિષ્યનું જાણું, જ્ઞાન ત્રણ કરી વખાણું,
 નગર સમીપ તે આણું—કિ મુનિ-૩

અથ ચુપૈ (ચોપાઇ)

સાત્યકી મુનીવર બોલ્યા તત્ર, અશિભૂત વાયુભૂત બિહા યત્ર;
 કહુ રે બ્રાહ્મણુ પુત્ર સુભણુ, તલે કિહાંથી આવ્યા કહું વખાણુ-૧
 વલતા બોલ્યા તે બ્રાહ્મણુ પુત્ર, અલ્લે ગામમાંથી આવ્યા છુ પવિત્ર
 વલતું મુનિ બોલિ સ્નાનબલી, કુણુ ગતિથી આવ્યા દોષ મલી-૨
 વલતા બ્રાહ્મણુ કહિ જાણું નહિ, પરભવની વાત પૂછી કહી;
 એ તુ વાત હું જાણું નહિ, તલે તપસ્રી જાણું સહી-૩
 જુ જાણુ તહુ તુ અહાનિ કહુ, જુ જાણ્યા હુ તુ સ્નાની લહુ;
 તુ લોક દેખતાં ભાષુ તલે, ત્યારિ મૈન કરીનિ રિહિસ્યું અલે-૪
 ત્યારિ મુનિ બોલેરે વિપ્ર, તલે સીઆલ^૧ ભવ પામ્યા છિપ્ર;
 એહ ગાંમ માંહિ પ્રવર તે વિપ્ર, કરસણુ^૨ કામ કરિ તે ક્ષિપ્ર-૫
 એક દિન વર્ષા આવી ધનગ્રોર, ગાજિ ચમાક બોલિ મોર;
 તે ક્ષેત્રમા વડ એક સાર, છાયા પ્રાદ કરી વિસ્તાર-૬
 તે હેઠલ ડડમાંહિ રહિ, શિઆલીયા વિજ્ઞાની કહિ;
 વર્ષાભયથી સાંઝિ તદા, હલ મુકી ઘર આવ્યું મુદા-૭
 વર્ષા વૃષ્ટિ માંડી ઘણી, સત દિવસ તે સોહામણી;
 લોક કો નિકલી નવિ સકિ, ગર્જનથી બાહિ ઢમકિ-૮
 સાતમિ દિન વર્ષા ઉધડ્યું, રેયાલ ચુગમ ક્ષુધાઇ નડ્યું;
 ખીલ્લમાંહિથી નિકલ્યા દોષ, હલ ઉપકર્ણુ તે ચર્મના જોઇ-૯
 પાણી ભીનાં પહ્લીલા^૩ ઘણાં, તે કરડયાં ક્ષુધાઇ નડ્યાં;
 સઘલાં કરડીનિ ખાઇઇ, પેર ભરીનિ મુખ પાઇઇ-૧૦
 પછિ પેટમાં ફૂજ્યા ચર્મ, પેટ સ્ફલનિ ભોગવ્યા શર્મ;
 કર્મ અવિપાક કરી ભોગવ્યા, કર્યા કર્મ એણીપરિ ભોગવ્યાં-૧૧
 પેટ શૂલ પ્રાણનિ ત્યજી, બ્રાહ્મજાતિ આવીનિ ભજી;
 તલે અશિભૂત વાયુભૂતિ થયા, વેદપાત્ર બ્રાહ્મણુ તે ભયા-૧૨
 તે પ્રવર બ્રાહ્મણુ ક્ષેત્રિ જાય, તલ ઉપગરણથી ચિંતા થાય;
 કરડી ખાધાં શિઆલિ ધમ, જોમદોર વિણ કીજિ કિમ-૧૩

ઇ મનમાંહિ ખીલે રખે, ક્ષેત્રપાલ હુસિ તહા પખે;^૧
 ધસું સુણીનિ તિહાં ગયું, ધ્યાન ધરવાનિ તત્પર થયું-૨૧૧
 રાતિ દો ભાઇ આવીઆ, મુનિવરનિ બહુ નંદીઆ;^૨
 હાથિ ખડગ ઝાલીનિ તદા, સાત્યકી દીહું તેહવિ મુદા-૨૮
 મુનિ મારવા ખડગ ઉલાલીઆં, તે હવિ ક્ષેત્રપાલિ સ્થંભીઆ;
 હસ્ત ઉંચા નિ પગ રહ્યા તિહાં, મુનિ વનમાંહિ ઉભા જિહાં-૨૯
 વાહાંણા માંહિ લોકે દેખીઆ,.....,
 માળાપિ તવ સાંભળી વત, પુત્રે જે કીધું ઉત્પાત-૩૦
 હવિ મુનિ પ્રણમીનિ બોલે બાપ, સ્વામિ એહનિ લાગુ પાપ;
 તહો સાધુ કોપ નવિ ભણુ, એ પાપીનિ લેધ ત્યજુ-૩૧
 મુનિ ધ્યાન સંપૂર્ણ હવું, એ સંબધ હું અણિપરિ કવું;
 રે ક્ષેત્રપાલ એહનિ મુકીઈ, આપણુ દયા વ્રત નવિ ચુકીચિ-૩૨
 ક્ષેત્રપાલિ ઉખીલ્યા^૩ દોષ, પછિ મુનિનિ પ્રણમી સોધ;
 તહા દયા ધર્મ નિર્મલુ, ત્રિલોક્યમાંહિ છિ અતિ ભલુ-૩૩
 શ્રાવકનાં દ્વાદશ વ્રત લીધ, સમ્યક્ત્વ વલી મુનિવરિ દીધ;
 નિર્મલ વ્રત પાલિ છિ તેહ, કર્મભિલ^૪ વલી ટાલિ તેહ-૩૪
 મુનિવરિ તે ભવ્ય જાણીયા, એહના ઉત્તમ છિ પ્રાણીયા;
 શ્રી નેમનાથનિ વારિ^૫ સાર, યાદવ કુલ લેસિ અવતાર-૩૫
 કર્મ હણી મુક્તિ જાયસિ, સિદ્ધ નિરંજન એ થાયસિ;
 ધમ જાણીનિ આપ્યા વ્રત, દેધ વ્રત નિષ્પાપી કૃત-૩૬
 મુનીશ્વરિ તિ કીધું વિહાર, બ્રાહ્મણનું હવિ સુણુ અવતાર;
 માય બાપને વાર્યા ઘણું, મન નવિ ચલિઉ તેહજ તણું-૩૭
 વ્રત પાલિ સંન્યાસી સાર, મરી સૌધર્મિ હવું અવતાર;
 અગ્નિભૂત વાયુભૂતજ જેહ, પ્રથમ સ્વર્ગનું પામ્યું દેહ-૩૮
 જઘન્ય આયુ તે દેવનું લલું, પાત્ર પત્ય જિનવરિ કહ્યું;
 અનેક સૌખ્ય ભોગવિ તે દોષ, દેવાગનાનિ ભોગવિ સોધ-૩૯

પૂરણભદ્ર તે ભાઈ સાથિ, પાલિ નિર્મલ ધર્મ રે;
નિરતીચાર કરીનિ જૂડે, જાણિ સઘલા મર્મ રે-૧૩
જ્ઞાનસાગર મુનિ એક દિન આળ્યા, અયોધ્યાના વનમાંહિ
સાર રે;

જ્ઞાનવંત મુનિવર જાણી, વંદવા નિજ ભવતાર રે-૧૪
પૂરણભદ્ર ભાઈ એ આલ્યા, વંદવા ધર્મનિ કાજ રે;
વાટિ^૧ જાતાં ચાંડાલ દીકું, કુતરી તાસ સમાજ રે-૧૫
તે ચાંડાલ શૂની^૨ દેખી કરી, ને સ્નેહ ઉપન્યું અપાર રે;
તિહાં જૈ વનમાં મુનિ પ્રભુમીનિ, પૂછિ સ્નેહ વિચાર રે-૧૬
મુનિવર જોલ્યા પ્રાણણુ ભવના, મા ખાપ એ નિજ જાણુ રે;

મિથ્યાત્વ મન એણિ સેવ્યું, નરકલુ સંતાપ રે;
ત્રસ સ્થાવરમાં ભમીનિ હમણાં, ભોગવ્યાં તિહાં સવિ પાપ રે-૧૭
સોમદત્ત જીવ ચાંડાલ નિપતું, અગનીલા સૂની એહ રે;
પૂરણભદ્ર ભાઈમું સાંભલી, ઉપતું છે તદ્દ^૩ નેહ રે-૧૮
મુનિવર જોલિ ચાંડાલ સુથે તુ, તુજ ભાણુ તણું આય રે;
ખાવીસ દિનનું કુતરી કેરૂં, હવિ સાવચેત તુ થાઈ રે-૧૯
સંન્યાસ લેઈનિ અણુવત લીધું, જપ તું શ્રીનવધાર રે;
નંદીશ્વર દોષિ દેવ હવુ^૪ ધર્મે પાપ નિવાર રે-૨૦
ચાંડાલનિ એહવી પદવી, હવી જૂડે ધર્મ પ્રભાવ રે;
હવિ ખાવીસમિ દિનિ તે સૂની, સંન્યાસ પાલી હેવ રે-૨૧
શત્રુજય રાય^૫ શિવયા રાણી, અયોધ્યા રાય ઉદાર રે;
તેહ કૂળે અવતરીઉ પ્રાણી, શૂનીઈ^૬ લીધું અવતાર રે-૨૨
સુલોચના તસ નામ રહ્યું તે, યૌવન જેવેશે યંજ રે;
પિતાઈ સ્વયંવર માંડયું, મળ્યા રાય ઉત્તંજ રે-૨૩

મધુનિ રાજ્ય સુપીડિ, કૈટભને યુવરાજ;
 એણિપિરિ કરી સંયમ લીડ, કીધા આત્મકાજ-૨
 હવિ મધુરાજ રાજ્ય કરિ, પાલિ પ્રજાનિ પ્રેમ;
 નિષ્કંટક સુખ લોગવિ, કૈટભ વિલસિ તેમ-૩
 બહુ નારી મધુઈ વરી, અનિ^૧ કૈટભ પરણી એમ;
 પંચ વિષય સૌખ્ય લોગવિ, દો બાંધવ સંયુક્ત-૪
 વલી એક કથા કહું, સાંભલુ એહ વિવેક;
 મધુ બાલિક રાજા લહી, વિરી મૂકિ લોક-૫
 ભીમરાય તે બલ થકી, ભાંજ મધુનું દેશ;
 હેમરાય સાધ્યું હતું, કરતુ સહુ આદેશ-૬
 તે રાજા સંયમ લીડ, મધુ છિ બાલિક વેશ;
 તે વૈર થકી બલ મંડીઉં, બાજિ મધુનું દેશ-૭
 તેહ વિચાર બાણી કરી, પ્રધાન ચિંતિ ઉપાય;
 એકાંતિ વિચાર કરિ, હવિ ભીમ આળ્યું કિમ થાય-૮
 એહવિ મધુ રમતુ થકુ, આળ્યુ તેણિ કામ;
 પ્રધાનનિ પૂછિ સહી, અહીં બિઠા છુ કોણ કામ-૯
 વલતાં તે ઇમ ઉચ્ચરિ, સ્વામી તું બાલ સુકુમાળ;
 ભીમરાય દેશ ભંજીઈ, તેણિ મુજ ચિંતા થાઈ-૧૦
 વલતુ મધુરાજા કહિ, કટિક મેલુ તહે સાર;
 ગમ ફેડું^૩ હવિ તેહનું, મોકલું યમ દુઆર-૧૧
 સિંહ એક નાહાનું અછિ, ગજનાં મારિ વૃંદ,
 એક રવિ તિમિર હણિ, ઇમ બોલિ મધુ નરેન્દ્ર-૧૨
 વિકટ કટિકદલ મેલીનિ, ચતુરંગ ચતુર ચુપટ^૪;
 નિસાણિ ઘા વાલીઆ, નફેરિ બોલિ ભટ્ટ-૧૩

ઉઠર કમલ ત્રયવલી કરી રે, તુછનિ સોવન વાનિ,
કુચ કલશ અતિ શોભતા રે, કામરાયનું એ યાન^૧ હો-૪
સુવર્ણ કલશ રત્ને જડયારે, ગઅઘટ પાખરી આઈ;
તે દેખી મન ઉદલસિ રે, કંચૂ પખરી આઈ હો-૫
ગ્રીવા કંચૂ શોભતી રે, રેખા ત્રણ વિશાલ;
અધર પ્રવાલી નિર્મલી રે, હંત શ્રેણિ નિહાલ હો-૬
કીર સમોવડ નાશિકા રે, નયણ કુરંગનિ માન;
અષ્ટમી ચંદ્ર લિલાટ વસિ રે, કામ પાસ સરખા કાન હો-૭
વેણી ગોફણ લટકતું રે, યાકે અતિ રે સોહંત,
રત્નટીલી ઝાલિ ઝલકતી રે, મોતી નાક મોહંત હો-૮
એકાઉલ હાર લટકતુ રે, ચૂપી સોવન ઘાટ,
પાચે નેઉર રણુઝણિ રે, હીંડતાં સોહિ વાટ હો-૯
નીલી ચોક્કી કસમસિ રે, પટુલી પીલિવાંન,
કાલુ કળજલ દીપતું રે, રાતાં પાન વદન હો-૧૦
પદ્મની હસ્તિની ચીત્રણીરે, સંખની ચ્યાર પ્રકાર,
નારીના ભેદ કદ્યા રે, એ પદ્મની નિરધાર હો-૧૧
ધમ દેખી વિચ્છેદ થઈ રે, આઁયું કટિક મંજર;
આહાર ઉદક^૨ સવીહ^૩ પરહરી રે, નિસાસા મૂઠિ તાર હો-૧૨
કામ બાણુ તે અતિ નડિરે, મધુરાય વિર્જીલ થાઈ;
રાત દિવસ દોહિલી ગયા રે, મનમાંહિથી તે નવિ જાઈ હો-૧૩

અથ—ચુપૈ (ચોપાઇ)

પૂછિ પ્રધાન તે રાયનિ તદ્દા, હઃખકારણ કહો સ્વામી મુદ્દા;
વલતું રાજા વચન તે કહિ, ત્યાર પછી પ્રધાનજ લહિ-૧

માનું નહિ સ્ત્રીનું વચન, આદ્યું જાણી રાય સુજન;
 ચંદ્રેખાનિ સાથિ દીધ, આળ્યો અયોધાઈ સમિદ્ધ-૧૪
 સહુ રાજ તે સ્ત્રી લાવીઆ, મધુરાયતણે મન ભાવીયા;
 ઉતારા નિ દીધા ઠામ, રાય સહુએ દીધા વિશ્રામ-૧૫
 વનમાં રચના માંડી તામ,.....;
 ચંદ્રોપક^૨ ચતુર આંધીઈ, પરીચય ઠામિ ઠામિ સાધીઈ-૧૬
 મંડપ માંડયા તિહાં ઉત્તમ, પાત્ર નાચિછિ વલી નવરંગ;
 મૃદંગ વાજિ નિ વાજિ તાલ, સકલ વનમાં ઝાઝમાલ-૧૭
 ખડોકલી ઠામિ ઠામિ થાય, નિર્મલ જલિ વેજ ભરાય;
 તિહાં મધુરાજ વસંત શુભરમિ, પણ ચંદ્રેખા ઉપરિમન ભમિ-૧૮
 ચૂઆ ચંદન છાંટિ સહુ રાય, આપ આપણી રાણીસુ રાય;
 ઠામિ ઠામિ જલકીડા કરિ, હીંચોલિ^૩ ચઢી ગીત ઉચરિ-૧૯
 ધુમણી પુરૂષ તે ધાલિ તદા, કામિની હીંચે અધિકે મુદા;
 ઇમ વસંતકોડા તિહાં કરી, માસ એક એણીપિરિ પરવરી-૨૦
 રાય સહુનિ બોલાવિ રામ, પિહિરામણી તે સહુનિ થાય;
 પુરૂષવેષ તે પુરૂષનિ દેઈ, સ્ત્રીવેષ તે સ્ત્રીનિ દીઈ-૨૧
 પુરૂષ શંગાર પુરૂષનિ આપીઈ, સ્ત્રી આભરણ સ્ત્રીનિ થાપીઈ;
 સહુ રાય બોલાવ્યા ઇમ, હવિ કનકરાયનિ થાઈ કિમ-૨૨
 તેડી કનકનિ દીધી સીખ, પિરામણી આપી પ્રસિદ્ધ;
 હસ્તી ઘોડા વલી આપીઈ, પોતાનું વાહાલું કરી થાપીઈ-૨૩
 કનક ચલાવું^૪ વટપુર ભણી, વટપુર સુનું જાઉ ધણી;
 પરરાયનું ભિપ્તિ^૫ છિ અપાર, લેશિ નગર રિહિસિ નિરધાર-૨૪
 ચંદ્રેખા પાછલથી આવસિ, ત્રિવિધ શંગાર વજ્ર લાવસિ;
 ઘડવા માંડા છિ શંગાર, જેવા ઘટિ તદ્દતણી નાર-૨૫

ભમતું ભમતું આગ્યું તિહાં, ચંદ્રરેખા રાખીતી જીહાં;
 અયોધ્યામાંહિ રહવડિ, શેરીઈ નામ લેઈનિ રડિ-૩૮
 નાગું પૂંગું રાખિ ભયું, હીંડિ શેરી બાલિક પરવયું;
 એક સમય રાણી આવાસ, બિઠી નગર જૂઈ ઉદ્યાસ-૩૯
 તેહવિ તે ગિહિલું પેખીઈ, ધાત્રીનિ એણીપિરિ ભાખીઈ;
 એ કુણ ગિહિલું હીંડે નિર્લજ, અંગ ભયું છે સઘલું રજ-૪૦
 તવ ધાત્રી બોલિ ઇમ વાણી, એ તુજ ભર્યાં મનમાંહિ આણી;
 તુજ સાથિ છિ પ્રેમ અપાર, મૂકયું એણિ રાજ્ય પરિવાર-૪૧
 એ ગિહિલું હીંડે દેશ વિદેશ, કનકરાયનું એવું વેષ;
 તે ધાવિ તે ઉલખ્યું તદા, વલતું ચંદ્રરેખાઈ યદા-૪૨
 જાણી નાહ તે દુઃખજ ધરે, નયણ દોઈ નિજ આંસુ ભરે;
 હા હા હૈવ તિ કીધું ઇમ, એહ વાતનું કીજે કિમ-૪૩
 એહ નાથ મુજને વલ્લહુ, વિયોગ દુઃખ તે કેણિપિરિ સહુ;
 હું આહાં રહી કરૂં આણુંદ, લોગવિ છિ મુજ મધું નરેન્દ્ર-૪૪
 તેહવિ સમિરા? મધુ આવીઈ, ચંદ્રરેખાનિ મન ભાવીઈ;
 તેહવિ કોટપાલ આવીઈ, વ્યભિચારી પુરૂષ લાવીઈ-૪૫
 સ્વામી એણિ કીધું કુકર્મ, પરદારાસુ લોગગ્યું શર્મ;
 એહને કેદકુ દીજિ દંડ, એ સહુમાંહિ મોટું લંક-૪૬
 રાજા કહિ સુલી લેઈ ધરૂં, વલી લેઈ શતખંડ કરૂં;
 એ અન્યાનિ એહવું દંડ, વલતું કો નવિ થાઈ લંક-૪૭
 તવ રાણી બોલિ જોડી હસ્ત, સ્વામી સાંભલું ચૈઈનિ સ્વસ્થ;
 એણિ અન્યાઈ એહનિ મારસ્યુ, એહનું કંહુ તહે અન્યા કસુ-૪૮
 તુઘનિ નાથ દંડ કુણ દીયે, પારકી સ્ત્રી ઘરમાં મહીયે?;
 હું પરરામા જોરિ લીધ, કહુ સ્વામી તહે કાજ શું કીધ-૪૯

વૈર થકી હરી ગઈ તેહ, કનકમાલા પાલિ સુર સ્નેહ;
 મેઘફૂટ નગરિ છિ પુત્ર, રાખસિ રાય તાણું ધર સૂત્ર-૬૨
 સોલ લાલ લેઈનિ મુદા, સોલમિ વરસિ મલસિ યદા;
 વિવિધ ચિન્હ રૂઢાં થાયસિ, રોગીના રોગ જાયસિ-૬૩
 ઇંસુ મુણી નારદ હરખીઉં, સીમંધર સ્વામી વંદીઉં;
 તિહાંથી ઉઠી ચાલ્યું સાર, મેઘફૂટ આગ્યું નિરધાર-૬૪
 કાલસંવર આણુંદીઉં, કનકમાલાઈ તે વંદીઉં;
 તાહરિ પુત્ર મિ સાંભલ્યું ધિન, તાહારિ પોતિ પુત્ર રતન-૬૫
 એ પુત્ર કુલમંડન સાર, એ પુત્ર કરસિ ધર્મ ઉદ્ધાર;
 લાલ હોસિ એહનિ બહુ, નારદ બોલિ સાંભલિ સહુ-૬૬
 પુત્ર જોઈ દ્વારાવતી આવીઉં, કૃષ્ણરાઈ તે વધાવીઉં;
 રૂકિમણી સહિત બેઠા મહારાજ, નારદ બિહુ તિહાં સમાજ-૬૭
 પુત્રનું કહિ તે વૃતાંત, સાંભલિ કૃષ્ણ થૈ નિસંતર;
 મિ સીમંધર સ્વામી વંદીઆ, જે ભવાંતર એહના ભાખીઆ-૬૮
 સોલ લાલ લેઈનિ ચંગ, સોલમિ વરસિ આવસિ મનરંગ;
 તે પુત્ર મિ જોયું આજ, કાલસંવરનું કરિ છિ રાજ-૬૯
 રૂકિમણીનિ સંતોષી ઘણી, પુત્ર વાત કહી સોહામણી,
 અંધાનિ નેત્ર આવસિ તદા, યંગાનિ યગ આવિ તદા-૭૦
 મુગુ વાણી મુખિ ઉચ્ચરિ, સુકી વાવી તે ભજલ ભરિ;
 અશોક શુષ્ક નવ પદલવ થાય, છ રતિ એક રતિ કહેવાય-૭૧
 દુગ્ધધાર દોઈ રતન ઝરિ, કોકિલ નાદ આણુંદ ઉચરિ;
 એહવાં ચિન્હ હરિ તેણીવાર, પુત્ર આવસિ ધરિ નિરધાર-૭૨
 એહવું કહીનિ નારદ ગયું, તપ જપ કરવા તત્પર થયું;
 હવિ આગલનું બોલેશ વૃતાન્ત, કામરાય મેઘફૂટ વસન્ત-૭૩

અનિલા રાણી ચંગ, લોગવિ લોગ અભંગ;
 હિરણ્ય પુત્ર હવું એ, યમ કામ અભિનવું એ-૫
 તાતિ^૧ સંયમ લીધ, પુત્રને રાજ્યજ લીધ;
 કેવલ લાધીઉ એ, શિવપદ સાધીઉ એ-૬
 સંજયંત પ્રતિમા પાસિ, વિદ્યા સાધિ ઉદ્ધાસિ;
 હિરણ્ય અતિ ઘણીએ, વિદ્યા સોદ્ધામણી એ-૭
 વરસ છત્રીસ ઉદાર, વિદ્યા સાધી અપાર;
 નિજ ધરિ આવીક એ, રાજ્ય સોદાવીઉ એ-૮
 કિતે દિન પામ્યું વૈરાજ, મુકી મનનું રાગ;
 હિરણ્ય સંયમ ધરિ એ, વિદ્યા વિનંતી કરિ એ-૯
 રોહિણી વિદ્યા સાર, પ્રસન્નિ ઉદાર;
 વિદ્યા સહુ કરિ એ, સ્વામી અદ્ધ કુણ લહિ એ-૧૦
 અહો હવિ કહિની સેવ, કહુ હિરણ્ય મુદ્દેવ;
 તહે અદ્ધ મુકીઆં એ, બંને વાનાં મુકીઆ એ-૧૧
 ધણી અદ્ધારો હોઇ, તે કહુરિ વિચારી જોઇ;
 અહો કિહાં રહું એ, વારવાજ તદ્ધ કહું એ-૧૨
 ગરુનિ^૨ પૂછી કહે ઇમ, જ્ઞાનજાગર કહિ તિમ;
 નેમજિન ઉપજિ એ, કૃણુ તવ નિપજિ એ-૧૩
 રૂકિમણી તનય તનય ને નામ, રાષ અતિ અભિરામ;
 તેહને સેવયો એ, શક્તિફલ સેવયો એ-૧૪
 ઇમ કહી થયું રૂપિરાય, કેવલ લહી સનિ થાય;^૩
 તેણિ ગુફા એ કહીએ, અહો સહુ રહીએ-૧૫
 રક્ષપાલ મૂકયું હું, આજ આજ્યું રે તું;
 કલ ઘણું ગયો એ, આજ મુજ સુખ થયું એ-૧૬

વલી લેઈ ગયા તે વીર, વાવિમાંહિ ઉંડા નીર;
 વેગલિથી કહિ એ, તે સહુ રાજ્ય લહિ એ-૨૮
 સ્નાન કરી નિકલિ જેહ, વિદ્યાધર પ્રણમિ તેહ;
 કામ મન હરખીઉ એ, જલ બહુ નિરખીઉ એ-૨૯
 તિહાં મકરકેતુ છિ દેવ, યુધ કરવા લાગ્યું હેવ;
 લેઈ બંધીઉ એ, સકલ સંધિ સંધીઉ એ-૩૦
 તસ નારિ છિ સુવિચાર, મુકાબ્યું ભરતાર;
 પતિ ભિક્ષા માગતી એ, ઇંમ મુકાવતી એ-૩૧
 તેણિ આબ્યા શૃંગાર અનેક, આબ્યું બાહિર વિવેક;
 બાંધવ આવિ મલીઉ એ, બલ તેહનું કદ્યું^૧ એ-૩૨
 (ઇતિ ચતુર્થ લાભ)

આધા આલ્યા વલી લેઈ, તેહના એ મલેઈ;
 અસિકુંડ ઉજલું એ, અલિ ગલહલું એ-૩૩
 એહ માંહિ પેસિ જે આજ, તે લોગવિ સવિ રાજ;
 સુણી કામ હરખનું^૨ એ, નયણે નિરખનું એ-૩૪
 જ'પાબ્યું અગ્નિમાંહિ, જુઉ રે રયું થાઈ તાહિ;
 તેહ જસુ જઈ વઢિએ, અગ્નિદેવ મનમાંહિ કઢિએ-૩૫
 જીત્યું અગ્નિકુમાર, નવિ આલ્યું કાંઈ લગાર;
 અસિ ઘેતી આપીઈ એ, કંઠે આપીઈ એ-૩૬
 અસિ ન બલિ સાર, એહવા દો વસ્ત્ર અપાર;
 ઇંમ લાવીઉ એ, ભાઈ કહિ આવીઉ એ-૩૭
 (ઇતિ પંચમો લાભ)

તિહાંથી મિંઠ પર્વત જાય, જુઉરે, ઇહાં શું થાય;
 પર્વત બિચિ ગયું એ, જઈને વચિ રહ્યું એ-૩૮

તેહસુ ચુદ્ધ કરી તે ઘણું, મદ ભાંજ્યું હસ્તીદેવ તણું;
વિવિધ શૃંગાર આપી સેવંત, પ્રદુમ્ન લેઇ નિજ કામ આવંત-૮
(ઇતિ અષ્ટમો લાભ)

હવિ રાફડાકારિ પર્વત ચંગ, તિહાં રહિ નાગદેવ ઉત્તગ;
એ ઉપરિ ચઢી ઉત્તરિ^૧, વિજયાધની લક્ષ્મી વરિ.-૯
તિહાં ઉપરિ તે જૈઘનિ ચઢ્યું, નાગકુમાર દેવસુ જઇ ઘું;
જીત્યું નાગ તે પ્રણમિ વહી, કામરાયની પૂગી રલી^૨-૧૦
આંશુ આપ્યું રતિ જડ્યું, કામ મુદ્રિકા આપી પર્ગ પડ્યું;
મુરિકા એક તે આપી ખરી, તિહાંથી આવ્યું જય શ્રી ૧૧-૧૧
(ઇતિ નવમો લાભ)

તિહાંથી સરા પર્વતમાં ગયા, તિહાં જૈન તંડના યા,
જે એ પર્વતમાંહિ પિયંત, લક્ષ્મી નહનિ ઘરિ વંત-૧૨
સુણી વાત કામ આલીઉ, મનમાંહિ હર્ષિ માહાલાકે;
તિહાંથી વિષમવ્યંતર પ્રગટ્યું સાર, યુગ કરવા લાગ્યું તે કુમાર-૧૩
જીત્યું વ્યંતર આપિ નામ, કંઠમાંલા ત અનિ અમિ-૧૪,
ખિહિરખા દો કંદોરે લલું હાથ સાકલા પિહિરે નિર્મલું ૧૪
(ઇતિ દશમો લાભ)

સૂકર ગફા છિ ગંભીર, સૂકર રૂપિ રહિ વડવીર
એહ માંહિ જોણિ પેસીઇ, રૂપ સોભાગી તે હીસીઇ-૧૫
ઇસુ સુણી પ્રદુમ્ન કુમાર, પિઠ^૩ માંહિ કરિ હાકાર;
તે દેવસુ સંગ્રામ મંડીઉ નિજ બલિ બલ તસ અંડીઉ-૧૬
તેણિ જયઘોષ આપ્યું શંગ, વિદ્યામિતે આપ્યું ધનુષ;
લેઇનિ તે બાહિર આવીઉ. દેખી બાંધવ મુખ કાલુ કાઉ-૧૭
(ઇતિ એકાદશમો લાભ)

વલી એક વનમાં ઘાલ્યું વીર, તે પિટુ વલી થૈ ધીર;
 તિહાં દોહું અશોક વૃક્ષ સાર, જાડું પ્રાઢ અનિ મનોહાર-૧૮
 તે વૃક્ષિ ખાંધ્યું વિદ્યાધર, વસંત નામ તેહનું ગુણધર;
 મનોવે તાણી ખાંધીઉં, જકડ-ખંધ ખંધિ સાધીઉં-૧૯
 તેહવિ પ્રદ્યુમ્ન આવીઉં, અંજન કરીનિ છાડાવીઉં;
 ખંધણહાર તવ આવી રહિ, કામરાય ખલવંતુ લહિ-૨૦
 દો વિદ્યાધર પ્રણમિ પાય, વસંત વિદ્યાધર જોલિ રાય;
 અંધ પુત્રી તલ પરણાવસું, વચન દીધ તે તેણિ ઇંસુ-૨૧
 મનોવેગ વિદ્યા આપીઈ, ઇન્દ્ર નાલિ તે યશ વ્યાપીઈ;
 તિહાંથી આગ્યું ખાંધવ કહિ^૧, રયુ ઉપદેશ દુ ધુર મહિ-૨૨
 (ઇતિ દ્વાદશમે લાલ)

તિહાંથી અર્જુન વન લેઈ ગયા, તિહાં જઈનિ નિર્ભય થયા;
 એ વનમાંહિ પિંસિ જે નરવર, તે મોટું કહીઈ વિદ્યાધર-૨૩
 ઇંસુ સુણીનિ આલ્યું સુજન, જેહના મનમાંહિ છિ જિન;
 વનમાંહિ જઈ પિટું યમ્મ, ચક્ષરાય તે પ્રગટ્યું તિમ્મ-૨૪
 સુદ્ધ કરીનિ તે જીતી ઇ, પ્રણમિ પાય વલી તે ભીતી ઇ;
 આપે પંચ બાણ વલી તાસ, તેહનાં નામ સુણું ઉલ્લાસ-૨૫
 અનુમાદન પહેલું અલિરામ, મદન બીજું કહી તે નામ;
 ત્રીજું મોહન ચુથું તાપન સાર, પંચમું શોષણ તે નિરધાર-૨૬
 એ પાંચ બાણ લેઈ આવીઉં, ખાંધવનિ મનમાંહિ ભાવીઉં,
 લાલ તેરમું તે પુરૂ થયું, વલી પરિવાર આગલિ ચાલીઉં-૨૭
 (ઇતિ ત્રયોદશમે લાલ.)

તિહાંથી ભીમ શુક્રાઈ ગયા, કપટિ વલી તે તેહના થયા;
 એ માંહિ જે ઠા પેસીઈ, તે સકલ રૂદિ હીસીઈ^૩-૨૮

ઈસુ સુણીનિ ધાયું કુમાર, પિહું શુક્રામાંહિ નિરધાર;
તિહાં દેવ હતા તે વિવિધ પ્રકાર, તેહનિ જીતી પામ્યું જયકાર-૨૯
કુસુમ છત્ર વલી આપી સેજ, બાંધવ કરિ તસ ફૂડું હેજ;
બાહિર આવી ઉભું રહ્યું, બાંધવિ પુણ્યવતું લહ્યું-૩૦
(ધૃતિ ચતુર્દશ લાલ)

તિહાંથી જયવંત પર્વત સાર, તિહાં નગરવાહુ નદી છિ વર^૧;
તિહાં વાયુવેગ વિદ્યાધરનું વાસ, ભારતી રાણી તાસ ઉદ્ધાસ-૩૧
રતિ પુત્રી તેહનિ હવી, બાણે રતિરાણી ઉપની અભિનવી;
વનમાંહિ છિ ફટિકની શીલા, તે ઉપરિ બેઠી નિર્મલા-૩૨
ધુલું^૨ વસ્ત્ર પહેરીનિ સાર, તિહાં બેઠી તેહજ મનોહાર;
શ્રવેત જપમાલી^૩ કર ગ્રહી, પ્રતિભાસન^૪ તે બિહી સહી-૩૩
તેહનું રૂપ તે કહ્યું નવ જાય, દેખી કામ તે વિઘ્ન થાય;
બોલાવિ તું કાં એકલી, રાજપુત્રી વલી છે નિર્મલી-૩૪
તે વનદેવી બોલી વાય, એહ વાતનું બાણિ સાચ;
એ વનમાંહિ જે આવિ નર, તે નર એહનું થાયિ વર-૩૫
તેહવિ તાત વલી તિહાં આવીઉ, પ્રદુમ્નને મન લાવીઉ;
પુત્રીનું વિવાહુ તે કીધ, લક્ષ્મી વિદ્યા ઘણીપિરિ દીધ-૩૬
પરણી લેઈ રતિનિ વલી, બાંધવ પાસિ આવ્યું મન રલી;
સહુઈ પુણ્ય પવિત્ર બાણીઉ, બાંધવ સહુઈ તે વખાણીઉ-૩૭
(ધૃતિ પંચદશમે લાલ)

સકટાચલ વલી આવ્યા સહુ, પ્રીતિ વચન તે બોલ્યા બહુ,
એમાંહિ જે પેસી નિકલે, તેને ત્રિભુવનની લક્ષ્મી મલે-૩૮
ઈસુ સુણીનિ પિહું ઇશ્વર, ક્રોધ કરીનિ બોલ્યું તિશ્વર;
કરી યુદ્ધનિ જીત્યું તેહ; બોલે વચન અતિ સુસ્નેહ-૩૯

પુખ્ત રથ આપ્યું ઉદાર, કામધેનુ વાંછિત દાતાર;
તે લેધનિ આપ્યું તતકાલ, મલીઉ ખાંધવને શુભમાલ-૪૦
(ઇતિ પેડશમો લાભ)

અથ રાગ—અસાઉરિ.

ખાંધવ સઘલે^૧ વાત એ સુણી, એ મોટું દીસે શુભ પ્રાણી;
એ માયું આપણું કયમ જાય, પુણ્ય સખા ઇત^૨ સઘલિ થાય-૧
રંગિ અંગિ તે આવ્યા ગામ, મેઘફૂટ તણિ વિશ્રામ;-૨
જેવાને તિ લોક બહુ મલિ, જાણિ અદ્વારે દુઃખ સવિ ટલિ;-૩
મેઘફૂટ નગર મંજર, કામદેવ સરસી રતિ નાર;-૪
એક નારી જેવાનિ અઢિ આવાસ^૩ કે એક ધાઈનિ^૪ આવિ પાસિ-૫
જેવા રહી છિ ઘર ઘર ખાર, ઉજાતી આવી સવી નાર;-૬
ઢલી પડિનિ ઉભી થાય, ઠેલા મેલ અંપાઈ કાય;-૭
એક એક તે આગલિ રહિ; પહરી રહિ વલી ઇમ કહિ;-૮
ઠેલા નાખીનિ આગલ થાય, જે રે જે કામરતી^૫ જાય;-૯
આગલથી તું પાછી થા, હું જોઉં કામરતિ રાય;-૧૦
પ્રીયું^૬ પ્રીસંતી^૭ અધવચિ ધાય, રહતું બાલિક પુઠિ જાય;-૧૧
ઉતાવલિ કાંઈ નવી જાણિ, બાલક વરાસિ કુતરૂ તાણિ;-૧૨
ભરતાર અંધોલણ મૂકયું પાણી, સમાણ લેવાને તિહારે ઉજાણિ;-૧૩
વાજાંત્ર વાજતે કામતે^૮ જાય, જે જાણે તે ઉઘાડી ધાય;-૧૪
કે નીચી કે જાડી કાય, ઉતાવલી આદ્યું નવિ જાય;-૧૫
એક એકનિ ઠેલો પડિ, કામ ન દીકું વાટિ રહી રહિ;-૧૬
મોઢલિ^૯ માયિ નિકલી નાર, ઉઠાયલી નિકલી અનિવાર;-૧૭
લોજન કરતી લોજન છંડી, જેવાને તે કૂપ ઉલંડી;-૧૮

૧ સર્વેએ. ૨ જીત. ૩ મહેલ ઉપર. ૪ દોડીને. ૫ કહેતી. ૬
અણીને ૭ પીરસતી. ૮ કામ છોડીને. ૯ ઉઘાડે. ૧૦ ઉતાવલી.

કો એક સીંદુરિ કનજલ સાર, ઝાંઝર લેઈ કંઠિ ધાર;-૧૯
 એક નેત્ર તે સિંદુરિ આંજે, એક નેત્ર ચૂનિ કરી માંજિ;-૨૦
 હેઠિ ઉઘાડી માથિ ભઠી^૧, કો એક નિકલી એહે^૨ મુંઠી;-૨૧
 માથિ ખિલનિ ઉરભી ચોલિ, કામ કિહાં છિ મુખ ઈમ ખોલિ;-૨૨
 ઉતાવલિ ખાલિક જાણી જમાકિ, ખાલિક જાણી માંજર રમાકિ;-૨૩
 હૃંધ હૃંધઆદ લાઈ મોતી, પડી ખાલિ તે ઘેસૂ સોતી;-૨૪
 એકોએક વધાવે હરનિ મોતી, કો આગલ ઉભી રહી જોતી;-૨૫
 કો કહે પુણ્ય તે ઘણપરિ કીજિ, તુ એહવું ભરતાર લહીજિ;-૨૬
 કો કહિ રતિ રાણી સાર, જિન ધર્મ કીધું નરધાર;-૨૭
 કો કહે એહવો પુત્ર હોઈ માહરિ, તો કામ માહરાં સહુ સારિ-૨૮
 કો કહિ ખાંધવ કોઈ જમાઈ, કોઈ પિતા કરોનિ ગાઈ;-૨૯
 કો કહિ ભત્તાર એહવું લહીઈ, વારિવારિ ભગવંતનિ કહીઈ;-૩૦
 સ્ત્રી સ્વભાવ તે એહવું કિહિવાઈ, રૂપવંતનિ જોવા જાઈ;-૩૧
 વિવાહ વરઘોડું કલેશનિ ઠામિ, મુઈ જીવ તે એણિ ઠામિ;-૩૨
 માથિ ખેટું નિ ઉભી રહિ, વાત કરિતાં યેસી રહિ;-૩૩
 સઘલી વાત ઘરની તે કહિ, વિવેક વિચાર કાંઈ નવિ લહિ;-૩૪
 એ સ્વભાવ નારીનું જાણું, સર્વ ચતુર નર એહ વખાણું;-૩૫

અથ—ફહા (ફાહરા)

ઘર આવીનિ પ્રણમીઉ, કાલસંવર રાજન;
 દેખી પુત્ર સોહામણું, હરખિ રાયનું મન-૧
 આજ્ઞા જનકની લેઈનિ, ગયું તે માતા પાસ;
 કનકમાલા પાય પ્રણમીનિ, આગળ ખિટું ઉલ્લાસ-૨
 તવ પ્રદ્યુમ્નનું રૂપ જો, દીટું આત મનોહાર;
 કનકમાલા વિકલ થૈ, ખોલિ વચન વિકાર-૩

પ્રણમીનિ નિજ ઘરિ ગયું, નવિ જાણિ તેહ લગાર;
 કનકમાલા મન ચિંતવિ, કમ સરસિ માહારૂં^૧ લકાર-૪
 રોગમસિ સૂતી તદા, સદ્યાંધ^૨ ઉઠી ચંગ;
 પ્રદુમ્ન તેહાવીઉ, તે આળ્યું^૩ મનનિ રંજન-૫
 શય્યા આગલિ બેસાડીઉ, પૂછિ માતાનિ ત્યાર;
 ર્યું દુઃખ તુદા દીલનિ, કીજિ તે ઉપચાર-૬
 સુડિમાંથી હાથ કાઢીનિ, જાલ્યું કુંભરનું^૪ પાણિ ;
 લેધનિ હૃદય રથલિ ધરિ, કુંભર તું મનમાંહિ આણિ-૭
 વિરૂપ વાત કુંભરિ લહી, તવ બોલિ વચન વિશાલ;
 તું માતા મુજ જાણીધ, ઇમ નવિ કીજે હાસ-૮
 તવ કનકમાલા કહિ, સાંભલિ સાર કમાર;
 હું માતા તોરી નહિ, એહનું^૫ કહું વિચાર-૯
 એક દિન રાય ખ્ય^૪ મઘી, ગઈ હતી કીડા કાજ;
 તક્ષક પર્વત ઉપરિ, વિમાન ન ચાલિ સાજ-૧૦
 હેઠાં ઉતરી પેખીઉં, શિલા કરતી રાસોધાસ;
 આશ્ચર્ય અતિ જાણીનિ, જોધ આસોપાસ^૫-૧૧
 શિલા હેઠલ તુ દેખીઉં, બાલિક અતિ સરૂપ;
 રાઈ લેધ મુજ સુપીઉં, કીધું^૬ રાઈ ભૂપ^૬-૧૨
 ત્યાર પછી ઘર આણીઉ, તુજ મોટું^૭ કીધું દેહ;
 બીજું^૮ કાઈ જાણિ નહિ, વૃત્તાંત સવિ એહ-૧૩
 મિ તું ઉસેયું^૯ સહી, જાણી એહવી વાત;
 ભોગવશું ભોગ ઘણા, મોટિ થાઈ અહભૂત-૧૪
 વિચાર મ કરસ્યું ઘણું, એ કીજિ હવિ વાત;
 સંસારનાં સુખ ભોગવું, નવિ કીજિ મુખિ ઘાત-૧૫

૧ સવારે. ૨ જોડવાનામાથી. ૩ હાથ. ૪ સાથે. ૫ આળુબાળુ.

૬ રાજા. ૭ ઉછેરું.

કામાનલની જાલ જે, ઉઠ્ઠવાવિ તું એક આજ;
 મોડૂ મન તુજસ્યું મલ્યું, યમ સાર મોડૂ કાજ-૧૬
 ઇંસુ સુણીનિ ઉઠીઉ, મનમાંહિ ધરતું ખેદ;
 એહ વાત ખોટી ખરી, શું બોલિ છિ એ વાત-૧૭
 સિદ્ધક્રેટ પ્રાસાદ જે, તિહાં ગયું તેણી વાર;
 જિન વંદી સ્તવન કરી, વાર વાર અનિવાર-૧૮
 બાહિર મુનિવર દેખીઆ, સાગરચંદ્ર વિખ્યાત;
 મુનિ પ્રણમ્યા ભાવિ કરી, બોલ્યા શુભ ઔદાત-૧૯
 તવ મુનિવરનિ પૂછી ઇ, માતા કરિ વિકાર;
 એ માતા હુઈ નહિ, કિ? હુઈ એ નિરધાર-૨૦
 તવ મુનિવર બોલિ સહી, સુણરે કુંભાર સુબાણ;
 દારિકા નગરી કૃષ્ણ જે, રૂકિમણી નારી વખાણ-૨૧
 તે કૃષ્ણિ તું ઉપન્ય, છઠ દિન પક્ષરાય;
 ધૂમકેતુ હરી ગયું, તે તુજ વૈર^૩ કહિવાય-૨૨
 શિલા હેઠિ મૂકી ગયું, લેઈ આન્યું કાલસંવર;
 કનકમાલા કરિ^૪ સુપીઉ, પુત્ર કરી પાલ્યું સાર-૨૩
 સ્નેહ તણું કારણ કહું, સાંભલ તું સુકુમાર;
 મધુરાજ ભવ તિ હરી; ચંદ્રરેખા એ નારિ-૨૪
 તે તું મધુ પ્રદુમ્ન જે, થઉં છિ અતિ ઉદાર;
 ચંદ્રરેખા એ ઉપની, કનકમાલા એ નિરધાર-૨૫
 પૂરવ ભવના નેહથી^૫, જાગ્યું નેહ પ્રચંડ;
 તેહનું ભર્તા ગિહિલું ચૈ, કુતપ કરી ઉદંડ-૨૬
 તે કનકરાય મરી કરી, કુતપતણે પરિમાણ;
 ધૂમકેતુ રાક્ષસ થયું, એ કારણ વૈરનું જાણ-૨૭

એણિ મુજ નારિ હરી, ત્યારે હવું હું રાંક;
 હવિ રાક્ષસ સખલ થઉ, ટાલું હવિ વાંક-૨૮
 તે માટિ હરી કરી, શિલા હેઠલ તે દીધ;
 પુષ્પિયથી તું ઉગયું, વિરીઘ કાંઈ નવિ સિધ-૨૯
 કનકમાલા પાસિઅ છિ, વિદ્યા ત્રણિ અતીવ;
 તે આપસિ તુજને સહી, તે લેજે તું કામદેવ-૩૦
 તેથી તોડ કામ હસિ, અવસિ મોટિ કાજ,
 ભતારિ થાપિંણુ ધરી, કનકમાલા કહિ આજ-૩૧
 પુત્ર ઘણા માટિ ચઢા, વિદ્યા ત્રણિ ઉત્તંગ;
 સ્ત્રી પાસિ મૂકી ખરી, સાધી મનનિ રંગ-૩૨
 પ્રદ્યુમ્ન તવ બોલીઉ, પ્રણમી મુનિવર ચરણ;
 કહું સ્વામી જ્ઞાન ઘણી, તું દુઃખીઆનું છિ શરણ-૩૩
 માતાનિ વિયોગ જે, રૂકિમણી શીલ સુહાવ;
 કુણ પાપિ^૧ વિયોગ હવું, તે કહું મુજનિ દેવ-૩૪
 કહિ મુનિવર તું સાંભલિ, રૂકિમણીતું કહું પાપ;
 વિરહ હવું તોડ ઘણું, ઈણિ ભવિ હોઉ વ્યાપ-૩૫
 ભરતક્ષેત્ર માંહિ ભલું, કલમપુર વર ગામ;
 ભૂપતિ ભૂપતણિ ઘરિ, સોમદેવ બ્રાહ્મણ નામ-૩૬
 કમલા તેહની કામિની, દર્યાણુ જીર્ઘ રૂપ;
 તવ જ્ઞાનસાગર મુનિઆવીઉ, પ્રતિબિંબયું તાસ સરૂપ-૩૭
 કરૂપ દેખી નંદાર કરી, બાંધ્યું અતિઘણુ પાપ,
 તે પાપિ રાસણી^૨ થઈ, પાપ એ સંતાપ-૩૮
 રાસણી મર ભૂંડણુ થઈ, વલી શૂની અવતાર;
 ત્યાર પછી માછિણુ હવી, પાપિ એહવા યાર^૩-૩૯

માછિણનાં મા બાપ મૃત્યાં, દુર્ગંધા કહિ લોક;
માછિણનું નામ ધર્યું, મ કર્યું પાપ તે ફોક-૪૦
તે માછિણ ગામ બાહિરિ, બોર જાંબુ ખાચ;
તવ મુનિવર તિહાં આવીયા, જ્ઞાનસાગર મુનિરાય-૪૧
જે મુનિની નિંદા કરી, તે મુનિવર સાર;

.....-૪૨

દયાને તિહાં આવી રહ્યા; ટાઢે વાહે પ્રચંડ.
તવ માછેણ એણીપિરિ કરિ, પત્ર આણ્યાં ઉદંડ-૪૩
ચરણ સહુ ઢાંક્યા સહી, મુનિની રક્ષા હિત;
ધ્યાન પૂરી^૧ મુનિ ચિંતવિ, આણી મનમાંહિ પ્રીત-૪૪
જ્ઞાનિ તવ તે આલખી, પ્રતિબ્રાધી તે બાલ;
જાતિ સ્મરણ તવ ઉપન્યું, જાણ્યું પાપ વિકરાલ-૪૫
બાર વ્રત ગરૂ કહિ લીયાં, પાલિ દયા તે સાર;
એક દિન મોર બાલ ગ્રહી, સાત્યું^૨ તેણુ અપાર-૪૬
મથૂરી દુઃખ કરિ, ન દેખિ બાલિક આપ;
સોલ ઘડી તે ટલવલી, હવું તે બહું સંતાપ-૪૭
વલતું કાઠી તિહાં ધર્યું, તે મથૂરી પાસ સાર;
માતાનિ સુખ ઉપન્યું, ગર્યું વિરહ વિકાર-૪૮
જ્ઞાનશ્રી આર્યિકા વલી, આવી તેણિ ઠામિ;
માછિણ જેણિ ઠામ રહિ, રહી રાતિ વિશ્રામ-૪૯
તે સાથિ માછિણ ગઈ, તીરથ કરવા કાજ;
બાર વ્રત સુધા ધરિ, સારિ આતમ કાજ-૫૦
શ્રી અયોધ્યાપુરી પ્રતિ, પામી મરણ તેણી વાર;
સોલમે સ્વર્ગિ દેવી થઈ, ધર્મ શુભ અવતાર-૫૧

સોલમિ સ્વર્ગેથી ચવી, બીજમરાય ધરિ ચંગ;
 રૂકિમણી નામિ પુત્ર હવી, પરણ્યું કૃષ્ણ મનરંગ-પર
 સોલ ઘડી મોરખાલનિ^૧, દીધું વિયોગ તે દુઃખ;
 સોલ વરસ તેહનાં થયાં, રૂકિમણી પુત્રનું સુખ-પ૩
 ઇસુ સુણી ધરિ આવીઉ, ગયું તે માતા પાસ;
 પ્રેમિસુ બોલાવતું, બિહું મન ઉલ્લાસ-પ૪
 વલતી કનકમાલા કહિ, સુણુ વાત કામદેવ;
 ત્રણિ વિદ્યા તદ્દનિ દેઉં, જી કરૂ અક્ષારિ સેવ-પ૫
 વલતું કામરાય કહે, કીજસિ તદ્દ સેવ;
 વિદ્યા અક્ષનિ સુપીઈ, જેમ સરે તદ્દારૂ કાજ-પ૬
 વિદ્યા ત્રણિ તવ આપીઈ, લીધી મન ઉલ્લાસ;
 વલતું તે કુંભર કહિ, બિચી માતા પાસ-પ૭
 મિ માત પિતા દેખ્યા નહિ, મિ દીઠી તુ માય;
 ધણીયાણી તે જાયવા, હું પ્રણમું તારા પાય-પ૮
 હું માય માય તુજનિ કહું, તું ખરી મોરી માત;
 હું તુજ ઉદરેથી ઉપન્યું, જાણે એહવી વાત-પ૯
 પુત્રનિ દેવું ઘટે, તેહવું દીજિ કાજ;
 તે હું મસ્તક આદરૂ, જેણિ રહિ મુજ લાજ-૬૦
 ઇસુ કહીનિ ઉઠી ગયું, ઝુરિ રાણી ત્યાર;
 બિર વાનાં મોરાં ગયાં, વિદ્યા લેઈ ગયો સાર-૬૧
 શરીર વિહલુરી તોડીઆ, મસ્તકના મોટા વાલ;
 રાણી ખૂમ પોકારતી, જૂઠિરે લક્ષણ બાલ-૬૨
 ઇસુ સુણી રા^૩ આવીઉ, દીહું વિકરાલ રૂપ;
 કહિ કામિની રે નાહલા, જેઉ પ્રદ્યુમ્ન સ્વરૂપ-૬૩

પરજાયા તે આપણા, કમ થાયિ સુખણ;
 મુજ વિગોણુ^૨ એણિ કર્યું, તું મનમાંહિ જાણ-૬૪
 વલતું રાજ કોપીઉ, તેડયા પાંચસિ પુત્ર;
 પ્રદુમ્નનિ મારયો, એ મોટું અપવિત્ર-૬૫
 પરપંચિ એ મારયો, સઘલા મહીનિ આજ;
 એહાન દયા નવિ કીજિઈ, યમ સરિ લક્ષ્મી કાજ-૬૬
 પ્રદુમ્ન પાસિ ગયા, તેડી ગયા તે વાવિ^૩;
 સ્નાન મંસિ સહુ ગયા, યોદયા સરલ સ્વભાવિ-૬૭
 જ'પાવુ આગલ થકી, તહે મોટા છો રાય;
 પછિ વાવિ અહા પિસર્યું^૪, વિનય મોટું ઇમ થાય-૬૮
 અદૃષ્ટિ વિદ્યા તદા, આવી કહિ કર્યું-માંય;
 રે પ્રદુમ્ન તુજ મારસિ, મારસિ વાવિ-માંય-૬૯
 તુ અદૃષ્ટ થઈનિ રહે, હું પછિ^૫ તાહારિ રૂપ;
 તુ વેગલિથી જોયજો, એ ભાઈનું સરૂપ-૭૦
 પછી અદૃષ્ટ થઈ કામ રહ્યું, પડી વિદ્યાધરી રૂપ;
 સહુઈ કામજ જાણીઉ, સરખુ તાસ સરૂપ-૭૧
 તવ ઉપરથી રહી કરી, શિલા નાંખિ પ્રચંડ;
 પાખાણિ^૬ કરી મારીયિ, જાણીઈ કામનિ મારવા કાજ-૭૨
 પ્રદુમ્નિ તવ ઇમ કર્યું, ઉઘિ માથિ નિરધાર;
 ૭૩
 લડખડતા વાવિ રહ્યા, ઉપરિ ઢાંકણ પાંહાણ;
 શિલા વાવિ મુખ દીજીઈ, હુઃખી થયા અનંત-૭૪
 એક પુત્ર બાલિક હતું, તે કાંઠિ હતું ત્યાર;
 કરી પોઠાર રાયનિ કહે, મારિ પ્રદુમ્ન કુમાર-૭૫

સુણી રાચ કેપિ ચઢ્યું, માડું હવિ એહ આજ;
 એ પાપી અપરાધીઉ, લેસિ રહાડું રાજ-૭૬
 કટિક^૧ લેધ બાહિર ગયું, ચુદ્ધ કરિ બહુ-વાર;
 પ્રદુમ્નિ કટક કર્યું, વિદ્યાબલિ અપાર-૭૭
 રોદ્ર ચુદ્ધ હવું તદા, બાણું કાલસંવર;
 આવીનિ સ્ત્રીનિ કહિ, આપુ વિદ્યા અનિવાર-૭૮
 એ બલવંતું ગર્જતું, માયો વિદ્યાધર લોક;
 એ માર્યું કિમ જાયસિ, એ મુજ મોટું શોક-૭૯
 તદા પાસિ ત્રણ્ય વિદ્યાધરી, તે આપું હવિ આજ;
 તે વિરીનિ^૨ જીતીઈ, યમ રહિ અદ્ધારી લાજ-૮૦
 વલતી નારી ઇમ કહે, મિ આપી વિદ્યા તાસ;
 પુત્ર સ્નેહથી મિ મુદા,^૩ જે મુજ હુતી પાસ-૮૧
 તિ^૪ યુવરાજ પદ થાપીઉ, ત્યારિ વિદ્યા સમુદાય સાર;
 પુત્ર પ્રેમથી સુપીઉ, જાણે તું નિરધાર-૮૨
 પાછું વલી રાજા તિહાં, માંડયું મોટું ચુદ્ધ;
 અતુરંગ બલ બહુ આવીયું, મનમાંહિ ધરી કુધ-૮૩
 તેણિ અવસરિ નારદ તિહાં, આવી જોલિ વાત;
 ચુદ્ધ એહસુ નવિ કીજીઈ, તાહડું એકજ તાત-૮૪
 ઇમ સમજાવી રાખ્યું તદા, વાર્યું ચુદ્ધ અપાર;
 પિતા તણિ અરણિ પડે, નારદ કહિ વિચાર-૮૫
 નારદ કહિ તું જાણજે, એ કુંભરાયનું પુત્ર;
 પૂરવ વાત સહુ કહી, જાણ્યું ઘરનું સૂત્ર-૮૬
 ક્ષમાપન માચ બાપસુ, કીધી વાડ-પિર;^૫
 માયને અરણે લાગતું, એ ઉત્તમનિ પિર-૮૭

નારદ ઋષિઠં ભાષીઉ, સીમંધર સુ વિચાર;
 મોહ કારણ મધુભવ તણું, તેવિ એ અવતાર-૮૮.
 વલ્લભુ નારદ કામ પ્રતિ, બોલિ વચન વિવેક;
 તવ માતા અતિ દુઃખીણી, વાત કહું હું છેક-૮૯
 સતભામા પુત્ર પરણસિ, તે કન્યા તુજ ચંગ;
 ભાનુકુંભાર તે તુજ વિના, વિહીવા હુસે ઉત્તંગ-૯૦
 રૂક્મિણીનું મસ્તક તદા, મુંડન હોશિ ત્યાર;
 સત્યભામા મન હરખતી, પુત્ર પરણસિ ખ્યાર-૯૧
 સોલ વરસ સ્વામી કહ્યાં, પામ્યા સોલ તે લાભ;
 મલીઠં માતાને હવિ, હુધં તસ મન થાભ-૨
 કટિક માર્યું ઉઠાડીઉં, વિદ્યા બલિ તે ચંગ;
 બાંધવ સહુનિ કાઢીયા, ક્ષમાપન કરી મનરંગ-૩
 માય પિતાને ઇમ કહિ, જી સીખ દીઉ મુજ આજ;
 થાકવને હું જૈઈ મલું. યમ રહિ માયની લાજ-૪
 સહુનિ મૂકી એ કહું, રતિ પ્રમુખ સાર;
 મલીનિ આવેશ ઇહા, તું મુજ મનિ આધાર-૫
 તું પિતા શુણ ઉજલું, કનકમાલા માતા મુજ;
 જી વિસાડું તુલ્લનિ, તુ કિમ રૂડું હુધ મુજ-૬
 ઇમ મોકલાવીર નિકલ્યુ. ગિહું તેહ વિમાન;
 મોકલાવી પાછા વલ્લભ, શુણ લેતા સહુ સજ્જન-૭

અથ રાગ-દેશાખ.

વિમાન રચ્યું નારદ મુનિ રૂડું, રતન જહીત ઉત્તંગ રે;
 ચંદ્રોપક^૩ ચતુર તિહા બાંધ્યા ઘુઘરી ઘટસુ ચંગ રે-૧
 બવીયણુ ભાવ કરીનિ ખયે, પુણિય જય જયકાર રે;
 વિકટ સંકટ સહુ પુણિય નય, પુણિય ઋદ્ધિ અપાર રે-૨

૧ ઉંચા પ્રકારનો ૨ સમજાવી ૩ ચંદ્રવા.

પ્રદ્યુમ્નિ પગ વિમાનમાં મૂકયું, ચાંપીનિ તેણી વાર રે;
 વિમાન ભાંગીનિ જાજરૂ કીધું,^૧ ઈમ કરી દેખાડયું જોર રે-૩
 તવ નારદ બોલ્યું કુમારસ્થું, દુલ^૨ ન કીજિ પુત્ર રે;
 હું ગરહું^૩ તુજ સાથિ ન ચાલિ, તુજ વિદ્યાબલ પવિત્ર રે-૪
 નવું વિમાન તે કુંવરિ રચીઉ, દેખીતું અભિરામ રે;
 હલુવિ હલુવિ વિમાન ચલાવિ, નારદ કહિએ તામ^૪ રે-૫
 તાહારી માનિ દુઃખછિ મોટું, ઉતાવલા જોઈઈ આજ રે;
 સત્યભામાનું માન ઉતારૂ, યમ સરિ આપણું કાજ રે-૬
 નારદ દેખાડિ તેણી વારિ, આ જૂઠિ હરણનાં વૃન્દ રે;
 ઘટા નાદિ તે સુણી જોતા, આ તક્ષક પર્વત નરેન્દ્ર રે-૭
 એ પર્વત શિલા છિ મોટી, જો રે બાલિક સહુ આ રે;
 એ હેઠલ તુજનિ એ મૂકી, દૈત 'ગયું' હતું સહુ આ-રે-૮
 આ મોર કલા કરિ છિ રૂડી, આ પુષ્પ બ્રમર ગુંજાર રે;
 આ હસ્તિ મદ ઝરતું દીસિ, સારસી નાદ વિસ્તાર રે-૯
 વિમાનનાં વાણંત્ર સુણે વા, હરણ રહ્યાં કાન માંડી રે;
 આ જો સિંહ નાદ કરી હસ્તી, જાચિછિ વન છોડી રે-૧૦
 આ જો કુલ કુલ્યાં છે વૃક્ષ, જૂઠિ રે ઉભું સિંહ રે;
 આ જો રે ગંગાનાં નીર, પખાલિછિ^૫ સહુ દેહ રે-૧૧
 આ જો રે વનમાંહિ રૂડી, નરનારીની જોડ રે;
 કીડા કરિ એ મનિ^૬ ગમતી, પુંગિ મનના કોડ રે-૧૨
 સ્ત્રી હીંચી^૭ ને પુરૂષ હીંચોલિ, વાયિ ઉઠિછિ વચ્ચ રે;
 આ જો રે વિદ્યારથી લણુતા, કરિછિ વાદ તે શાસ્ત્ર રે-૧૩

૧ જોર બતાવ્યું. ૨ મસ્કરી. ૩ વૃદ્ધ. ૪ તેમ. ૫ સાઈ કરે છે. ૬ મનને. ૭ હિંચકા નાંખે.

જો રે આ રાજા તે વનમાં, રાણી સહિત અપાર રે;
 કુંદ વેણીની શય્યા રચતાં, કરવા સૌખ્ય સુસાર રે-૧૪
 આ જો રે વિનોદ તે મોટું, રાજા મનાવિ નારિ રે;
 માનીતી ન મનાઈ રૂસી, પડિ તે આંસુની ધાર રે-૧૫
 પાનતણી ખીડી લેઈ મુખમાં, મુકિ છિ રાજ ચોરે રે;
 મુખ મચકોડી પાછું નાખિ, એ વિનોદ સાક્ષુ મુખ કર્યો રે-૧૬
 જોરે આ વિનોદ છિ મોટું, નારિ માહલ વાયે રે;
 પુરૂષ તે નાચિ ઘુઘરા બાંધી, ગિહિલું થઈ ગીત ગાવિ રે-૧૭
 આ જોરે વિનોદ છિ મોટું, આસૂઈ ચંદલું ધોવાઈ રે;
 રમણ અન્યો સ્ત્રી સાથિ વિલુધુ, રતન ઉછટ ચંદલું જાવે રે-૧૮
 એવા વિનોદ ઘણા દેખાડિ, ચાલિ વેગિ વિમાન રે;
 આગલ જાતાં ઘંટાનાદ શ્રવણે, સાંજલિ ધરી તે કાન રે-૧૯
 હેકું જૂઠું કટિક નવ દેખી, પુછિ નારદને વાત રે;
 કહિનું કટિક એ વનમાંહિ ચાલિ, દેખીતું અદ્ભુત રે-૨૦
 નારદ બોલિ હંરયોધન રાજા, એહની કન્યા ઉદધિ નામ રે;
 તુજ કારણ એ લોલી કન્યા, જાચિ છિ દારિકા ઠામ રે-૨૧
 સતલામાનું પુત્ર તવ ભાઈ, પરણસિ રૂડી કન્યા રે;
 સાક્ષી કન્યા લેઈ ને દેશિ, હંરયોધનરાય ધન્ય રે-૨૨
 ઇસુ મુણીની કામરાય તે બોલિ, રાખું ઇહાં વિમાન રે,
 કટિક જોઈનિ વેગિ આવું, મુંજ લાગ્યું છિ તિહાં ધ્યાન રે-૨૩
 હેઠલિ ઉતરી વનમાંહિ આવી, ધર્યું ભીલનું રૂપક રૂપ રે;
 લાંબુ કાલું તે વિકરાલું, ગાલિ^૧ પડયા બહુ દૂપ^૨ રે-૨૪
 કાલુ મુદુ આંખિ છિ પીલી, ઉજલા દીસિ હંત રે;
 ધુમ સરીખા કેશ છિ મોકલા, વલી લાંબા હોઠ સોહંત રે-૨૫

માથે વેલા લેઈ વિંટયા, કંઠિ ચનોઠીનો હાર રે;
 મોર પીછતું છિ શંખાર, સિંદૂર તિલક અપાર રે-૨૬
 હોઠ લાંબા નિ મોટા કાન, કંઠ બાહિરં સહુ દીશિરે;
 મોટું પેટ નિ પગ મોટા, કાંનિ^૧ કારેલાં હીસિ રે-૨૭
 કહે યુક્તાવી મુજને આપું, તું જાવા નિ દેઉ રે;
 માહારૂં લાગિ તે લેઉ, વલી દાણ વસ્તુ હું જોઉ રે-૨૮
 કટિક તણા સુભટ ઇમ જોલિ, સુ માગિ છિ ઘાડ રે;
 લાંબું કાલું નિ વિકરાલું, જાણિ દીસિછિ રે તાડ રે-૨૯
 કટિકવાળું કહિ દાન વનમાં તુહિ, તુ ગિહિલું ચઉં આજરે;
 વિનોદ માટિ તે વલી જોલ્યા, તાહારિ શું જોઈ કહિ આજ રે-૩૦
 વલતું જોલિ એકજ વાનું,^૨ આપી જાઉં સહુ કોઈ રે,
 વલતાં જોલિ હાથી ઘોડા, ભંડાર કન્યા સોચ રે-૩૧
 સિદ્ધ કહિ હું કન્યા લેઉ, માહારૂં શું ભુંડું છે રૂપ રે;
 અદે વલી કૃષ્ણના છું છોડ, મુજ સરખું કોન સરૂપ રે;-૩૨
 ખાલી રાખ્યું કટિક મારિ, કોલાહલ ચયું મોટું રે;
 સહુ કહિ એ ગિહિલા જોલ, જોલિછિ દીસિ જોટું રે-૩૩
 સિદ્ધ કહે હું કૃષ્ણનું જોટું, વડું કહેવાઉં હુંચરે;
 એ કન્યા મુહિ પરણાવું, દાંણમાં^૩ આપું ઇંદ રે-૩૪
 તવ ઠેલીનિ પાછું નાખિ, ગિહિલું જાણી અપાર રે;
 ત્યારિ ધનુષ આગલ લેઈ ધરીઉં, મોટું તે અતિ સાર રે-૩૫
 વિદ્યા જલિ લાંબું વધાર્યું, સઘલા વનમાંહિ પહુંચિ રે;
 શીતકાર કરી કટિક તે મેલ્યું, ચઢી હુંગર ઉંચું રે-૩૬
 વિદ્યાખલિ સિદ્ધ જહુ કીધા, તેહનું સંખ્ય ન પાર રે;
 બિ^૪ પર્વત વચ્ચિ કુહાણિય, પ્રદ્યુમ્ન રહુ તેલિવાર રે-૩૭

હાંત પાડું હું હમણું સહુના, કટક કરે શત ખંડ રે;
કટિકવાલું તે બોલ્યું એહવું, કેા દીશિછિ મંડા લંક રે-૩૮
શુર કેા બોલિ રે કેાલી, તું કૃષ્ણરાયનું પુત્ર રે;
એવડું જોર કરિછિ સહુસુ, તાહરું રૂપ છે અક્ષત રે-૩૯
કન્યા કાં માગિ તું ગિહિલા, દ્રવ્ય માગિ કાંઈ આપું રે;
વલતું બોલ્યું કૃષ્ણનું બેટુ, એ કન્યા સુજ ધરિ થાપું રે-૪૦
સમ ખાઉ છું કન્યા લેઉ, એહનિ હું પરણસું રે;
નહિ તો લુટી લેઈશ સઘલું, વળી ચુદ્ધ કરેસ્યું રે-૪૧
હુરયોધન રાજા તે કોખ્યું, લીલનિ નાખું મારી રે;
સુખમાંહિથી બોલિ અઘટતું, ઈમ વાત કરું નિસ્તારી રે-૪૨

અથ રાગ—સોરઠી.

હસ્ત દોઈ કરી પર્વત રૂંધ્યા, રોધી સઘલી વાંટ;
ઠાંમિ ઠાંમિથી ભિલ્લ તે પ્રકટયા, પ્રોઠ સ્થુલ જસા જાટ રે-૧
એહ જૂઠ રે ભિલ્લતણે બલિ, રાખ્યું રણનો રંગ;
સુમટ ભટ ઢલી ઢલી પડતા, સંગ્રામ હુઈ ઉત્તંગ રે-૨
હસ્તી ઘોડાનાં બલ મોટાં, તીર તરૂઆર બલકાર;
ભાલે વીંધ્યા સુમટ તે રાખિ, તીર આવિ યમ ધાર રે-૩
વાઢયા લેલા છેલા બહુલા, વિલાબલિ ઉત્તંગ;
લીલડા પાંડાણુ ઉપાડી નાખિ, ભાજિ કટિકતું વેગ રે-૪
વૃક્ષ ઉમેલીનિ નાંખિ, હુંજર શિખર ચઢંત;
દશ દશાઈ 'વીંધી લીધી, તીર અચુક આવંત રે-૫
પડયા હસ્તી ઘોડા મોટા, સુમટ પડયા રણુ રંગ;
હસ્ત પાઠ પણુ તોડી નાખ્યા, નાઠા કેવિ નિજ અંગિ રે-૬

દુરયોધન કહિ નાશી જાઉં રે, એ ભીમ આળ્યા યમ તીડ;
 કુણુ સાથિ વઢાઈ એ સઘલિ, ભીલ તણી થઈ ભીડ રે-૭
 નાહું કટક તે હહ દિશ તેહનું, હુંટયું તે અપાર રે;
 ઉઠધિ કન્યાને હરી લેઈ ગયું, આકાશિ તેણિ વાર રે-૮
 વિમાન માંહિ તે લેઈ મૂકી, નારદ પાસિ સાર;
 કમલ દલસુ કૌમલ કાયા, થર થર ધ્રુજિ અપાર રે-૯
 નારદ કહિ કન્યા તું જાણિ, હું નારદ ઋષિ રાય;
 તું મમ બીડે? પુત્રી માહારી, મુજ પ્રણમિ મોટા રાય રે-૧૦
 કુંવરી બોલિ તું કાં જાણ્યું, માહારી પરિ આજ;
 સાંભલિં તાત તું મોરી વાણી, ન સરીઉં એકિ કાજ રે-૧૧
 પિહિલે પ્રદ્યુમ્ન વર કીઉં, પ્રપછિ લાનુ કુમાર,
 એ સહુ વિઘટી ગઈ મુ પાપી, હવિ પાંચું એ ચોર રે-૧૨
 એહવું સુણીનિ નારદ બોલિ, સુણુરે વત્સ મુજ વાણ;
 આપ રૂપ પ્રગટ કરિએ નિ, એહનિ હરખ મનમાંહિ આણુરે-૧૩
 તવ રૂપ ફેરી નિજ રૂપ કરી, મોહન અતિ ઉદાર;
 દેખી કન્યા ચમકી મનમાં, એ સુંદર અવતાર રે-૧૪
 સવિ વૃતાન્ત કહ્યું તે માંડી, જાણ્યું પ્રદ્યુમ્ન કુમાર;
 નારદ ઋષિનાં વચન સુણીનિ, હૈઈ હરખ અપાર રે-૧૫
 કટક માર્યું માયાયિ તેહનું, તે ઉઠયું તતખેવ;
 વિમાન લેઈ આગલિ ચલાવ્યું, હરષિ કામ સુદેવ રે-૧૬

અથ ચુપૈ-(ચોપાધ.)

જવ હુકડા તે આવીયા, તવ તે નારદ ધમ બોલિયા;
 વત્સ દારાવતી હોઈ, વિવિધ શોભા નીરખી જોઈ-૧.

તવ કુમાર પ્રાપ્તિ તે પ્રતિ, વિનોદ દેખાડું વિદ્યાછતિ^૧
 નમરમાંહિ સહુ આબ્યું લહિ, ઘરિ ઘરિ જુહાર કુણ કહિ-૨
 તું વિમાન આકાશ રાખજે, માહારા વિનોદ રહ્યું જોય જો;
 આબ્યું નગર જાણી સહુ કોઈ, એવા વિનોદ કરું તું જોઈ-૩
 હેઠલ આવી કીધું ઇસું, ઘરડા ડોસાનું રૂપ તેયમું;
 એક ઘોડું વિદ્યાઈ^૨ કર્યું, તે ઉપરિ લેઈ પાઉ^૩ ધર્યું-૪
 ઘોડું નચાવતું તેહ મનરંગ, નગરી પિટું કામ સુચંગ;
 મુજિ કંપિ કોટિ ડગડગ થાઈ, ઘોડિ ચઢ્યું ભાનું પાસિ જાઈ-૫
 કણ્ઠપસાચિ પૂછી સાર, એલખ્યું ભાનુકુમાર નિરધાર;
 હું ઘોડું વેચું છું લીઉ, વલી જોલ જોલિ ટુલીઉ-૬
 તાહારી વાત વિદેશિ કહિ, તું અઘ પરીક્ષા લહિ;
 તે માટિ તુજ પાસિ લાવીઉ, વલી વિશેષિ મન લાવીઉ-૭
 ભાનું કહિ એહનું શું મૂલ, મ જોલસુ ડિંગુ^૪ અતુલ;
 તે કહિ કોડિ સોનેઈઆ સાર, એહનું મૂલ અછિ નિરધાર-૮
 જોવાનિ ભાનુ ઘોડિ ચઢ્યું, ઉંધુ માથિ તેહજ પડ્યું;
 હે હે એ ર્યું કીધું કામ, નારાયણ સુત તે મોટું નામ-૯
 હું ઘરડું જરા જાનરૂ, ઘોડે ખિસારૂ કરી સાજરૂ;^૫
 ઉપાડી ખિસારૂ તહે, ઘોડુ એલાવી દેખાડું અલ-૧
 મુમટ સહુઈ ઉપાડીઉ, પાહાણુ શિલા પરિ તે થઉ;
 તવ ભાનુ આવીનિ અડ્યું, ઉંચુ થઈનિ ઉપરિ પડ્યું-૧
 ઉપાડનારના ભાગ્યા હાથ, ભંગ પમાડ્યું સઘલું સાથ;
 ભાનુકુમાર તે લાજુ^૬ ઘણું, જોઉ લક્ષણુ તે ડોસા તણું-૧
 તે રૂપ મૂકીનિ બીજુ કરિ, વિદ્યા લેઈ મનમાંહિ ધરિ;
 ઘુટ ખિ વિદ્યાયિ કર્યા, દોરીય તે લેઈ ધર્યા-૧

૧ વિદ્યાખજે. ૨ વિદ્યાખજે. ૩ પગ. ૪ વધારા પડતું. ૫ સાચવીને
 ૬ શરમાયા.

ડગ ડગ તે લડયડી પડિ, આગલિ આવિ તેહનિ લડિ;
 યગ પાછલા ફૂટાઈ તાસ, બગાઈનું જિહાં છિ વાસ-૧૪
 સત્યભામાની વાડી ગયું, માલી પ્રતિ તે ઇમ બોલીઉ;
 વાડીમાંહિ ચરવા દીઉ, જે જોઈયિ તે માગી લીઉ-૧૫
 એ વાડી જોવા કેા પામિ નહિ, તુ ઘોડા અહાં ચરિ કહિ;
 હીરે જડિત મુદ્રિકા લે, એ ઘોડાને ચરવા દે-૧૬
 લોભિ માલીઈ હા તે કહી, ઘોડાં આલ્યાં વાડી સહી;
 માંહિ પેસિનિ ઘોડા ઘણા, પાર-ન આવિ તેહજ તણા-૧૭
 વાડી ઉપાડી નાખીઈ, ત્યારિ માલી ઇમ લાખીઈ;
 થાડિ યુવ^૧ વલી કરે સોર,^૨ એ ઘોડાનાં મોટાં જોર-૧૮
 તલની માટી ઉપરિ કરી, વનસ્પતિ તે ખાધી ખરી;
-૧૯
 ઘોડાનું ધણી કહીં ગયું, માલી તે વલી વલખું થયું;
 ઝણુમાંહિ તિહાં કહિનિ દેખિ નહિ, ઘોડા રખવાલ ગયું
 કહું કહિ-૨૦
 કિહાંથી નિકલી માંડયું સંચ, વિદ્યાઈ કીધું પ્રપંચ,
 ઘરડું કરૂપ થયું ડોકરું, બાલિક કહિ હવિ વહેલા મરું-૨૧
 વાનર એક તે લીધું સાથ, રમાડે વલી દેતું બાથ;
 બીજી વાડી સત્યભામાતણી, વાનર લેઈ ગયું તેહ લણી-૨૨
 મઘ પીધિ ચમ છાકયું હોઈ, વલી વીંછીઈ ડસીઉ જોઈ;
 કિંક^૩ પાતલી મુખ બિહામણું, વલી વિશેષિ ચંચલ ઘણું-૨૩
 એટક શુંવલી મસ્તી થયું, એહવું વાનર વિદ્યાઈ કીધું;
 માલી કહિ ફળ માગિ એક, વાનરનિ આપુ વિવેક-૨૪
 એક ફળે તે ઉછું નવિ થાય, સત્યભામા છિ મોટી માય;
 વાનર વળગે જી આફણી, તું શું કરિ સત્યભામા ધણી-૨૫

માગ્યું ફળ તું આગ્યું નહિ, વાનર પિટું વાડીમાંહિ સહી;
 વાડીમાંહિ વાનર થયા ઘણા, પાર ન પામું તેહજ તણા-૨૬
 વાડીમાંહિ ફળકુંલ અપાર, રહેવા ન દીધું એક લગાર;
 પહેલી યુમ જવ વલી સાંભળી રહિ, તેહવિ બીજી આવી કરિ-૨૭
 વાનરિ વાડી ખાધી સહુ, માલો યુમ પાડિ છિ બહુ;
 ઘડી બે આર થેઈ દેખિ નહિ, કહું રે વાનરા એ ગ્યા? કહી-૨૮
 ઇમ કરીનિ આગલ જાય, વિદ્યાબલ એહનિ કિહિવાય;
 વાટિ વાજાન વાઇઇ, ગીત સહુ નારી ગાઇઇ-૨૯
 રથિ બિઠી નારી ઘણી, શી વર્ણના 'કર' તેહ તણી;
 રથિ જોતયાં ઘોડા રચ્છલ, કંઠિ હાર દિસિ છિ ફૂલ-૩૦
 તવ કણું પિશાચિનિ પૂછીઇ, એ કુણુ નારી મનમાંઇ છીઇ;
 તે કહિ ભાનુ કુંમાર વિવાહ, વધામણું દિ મન ઉત્સાહ-૩૧
 ત્યારિ એહવી કીધી બુદ્ધિ, વિનોદ કરવા એહવી સુધિ;
 ઘોડા ફેડી રાસલ કાર, ઘોડા ઠામિજ ઉંટજ ધરિ-૩૨
 રથિ રથિ તે કીધું ઇમમ, એક રાસલ ઉંટ છિ તિમ;
 ગીત મૂકીનિ પાડિ બુંબ, જોઇ લોક થયા તે સૂ'ખ-૩૩
 રાસલ ઉંટ જોતયાં છિ વહિલ, જાદરણી હૂંઈ પિહિલ;
 હંસ મસા કીધા તે ઘણા, અંગે ચટકા દેતા તેહતણા-૩૪
 ધાંધાં થાઇ નારી પડિ, વાટમાંહિ પડી તે રહિ;
 ઇમ કરીનિ તેહજ ગયું, આગલિ જૈઇનિ વિગ્રજ થયું-૩૫
 અતિ ઘરડું હાથિ લાકડી, સ્ત્રી સહુનિ કહે બાપડી;
 વાવિ કાંઠિ રહ્યું કહિ ઇમ, ઘોતીયાં ઘોઉં કહું રે કિમ-૩૬
 કોટિ જનોઇ ફલની ચિલા, ટીપણું ટીલાં કરી નિમંલાં;
 કમડલ હાથિ ઝાલીઉં, કાંઠિ રહી વચન બોલીઉં-૩૭

સત્યભામાની દાસી ઘણી, રૂપિ કરીનિ સોહામણી;
 વાવિમાં પેસવા ઘ રે આજ, યમ્મ સરિ સવિ તદ્દાઝ કાજ-૩૮
 સ્નાન કરી ભોજન હું કરું, તદ્દ પરી યાનિ હું ઉધરું;
 વાવિ ભામાઈ રખાવીઈ, આધુ આધુ કિમ્મ આવીઉ-૩૯
 અમ્હુને ઓળખતાં નથી તદ્દો, નારાયણના પુત્ર છું અદ્દો;
 વાટિથી હું આખ્યું આજ, તેહતાણું તદ્દે સાંભલું કાજ-૪૦
 દુરયોધન રાજ આવતું, કોઈ પુરૂષ આવી થઉ છતું;
 વાટિ ભિલ્લિ હુંટચું તેહ, ઉદ્ધિ ઉડાલી લીધી જેહ-૪૧
 અગડું કરી ઉડાલી લીધ, ભિલ્લે મલી વિમાસણ કીધ;
 ઉત્તમ જાતિ તે એહનિ વરિ, ભિલ્લ મલી વિમાસણ કરિ-૪૨
 તવ હું તિહાં ગયું અપાર, હું બોલું તે વચન સાર;
 હું ઉત્તમ કુલ છું અવતાર, રૂપવંત વલી મનુહાર-૪૩
 ઘરડું ગિહિલું એહ નિટોલ, વિકલાઈના બોલિ બોલ;
 દલિ નાખિ કમડલ ભરિ, ઉતાવલું બાહિર નિસરિ-૪૪
 સોખણી વિદાઈ સોખીઉ, પાણી નહિ દાસીઈ પેખીઉ;
 ઉભુ રહિ રહિ કરતી ધાય, વાહલા મુજ વાવિ સોખી જાય-૪૫
 ઈમ કરી પ્રાણણ અલીઉ, ઘરડું નિ વલી દુલીઉ;
 લિરે પાણી તાહાઝું આજ, પાણીનું નથી મુજ કાજ-૪૬
 ઈમ બોલી કમડલ ઉંધું કરિ, પાણી નગર મધ્ય વિસ્તરિ;
 પાણી આલ્યું મોટિ જોર, યમ આલ્યું સાયરનું પુર-૪૭
 સાથરી સઘલી પુરિ જાઈ, હા હા કરતાં હાટ તણાઈ;
 દોસી^૨ સઘલા ઉભા રહે, ગાંધી ઉભા ઢલી ઢલી પડે-૪૮
 નાણુટીની^૩ ધ્રજિ કાય, નેસ્તી સહુના કણ તણાય;
 વસ્ત વાઝ વિપરીત તે હવી, રૂપ ધરિ તેહજ અભિનવી-૪૯

સુગંધી વસ્તુ તે દુર્ગંધી થાઇ, સુંધીની નાખી દેવાયિ;
 ઇંમ વિનેદ કરીની ગયું, નગર લોકની વિસ્મય થયું-૫૦
 વલી તીરથવાસી થૈઇ એકલું, માલીની ઘિરિ જૈઇની મલ્યુ;
 આસ્કાલ્યું સુજ આપું કુલ; જુ માયું તુ આપું મૂલ^૧-૫૧
 અંખા મોગરા જાણિ વલી, કેતકી વસંત વેલી ભલી;
 કુલ ફેડીની આકના કયાં, છાળ સઘલી માહિ તે ધયાં-૫૨
 તિહાંથી નીકલી કીધી પેર, વસુદેવતણે વલી આલ્યું ઘેર;
 વડાઉઆની ભક્તિ કીજીઇ, વિદ્યા દેખાડી કુલ લીજીઇ-૫૩
 હાથે ઝેટુ આલી ઉત્તંગ, વસુદેવસુ બોલિ મનરંગ;
 તક્ષિ બલવંત મિ જાંડયા બહુ, લોક વખાણુ કરિછિ સહુ-૫૪
 ઘુંટણસુ ઝેટુ અફાલીઇ, તુ તદ્દારૂ બલ અતિ જાણીઇ;
 માહારા ઝેટાનું જુલિ પારખું, રખે કહુ સહુ સારખું-૫૫
 વસુદેવ કહિ જોઉ અહો, ઘેટુ હરિ રખિ હારૂ તહે;
 ઇંમ કહી ઘેટુ રાખ્યું દૂર, આપણુ યુ દેખાડિ જુર-૫૬
 ઘેટિ મસ્તક અફાલ્યું યદા, લીંચણુ લાંગી નાંખ્યું તદા;
 કલ લાગીની ઢલી તે પડ્યું, વડાઉઉતે એણીપિરિ નડ્યું-૫૭

અથ રાગ—સામેરી.

વલી પ્રાક્ષણુ રૂપ ધરીજિ, જુલિ હવિ ક્ષિમ કરીજિ-૧
 હો સજની સતભામા ઘિરિજાણિ, હવિ એહનીપિરિ શી થાયિ-૨
 ખાલ રૂપ ગુણમાલ, કંઠ જનોઈ જયમાલ-૩
 વેદ સુખિ ઉચાર, દેખીતું અતિ મનોહાર-૪
 સત્યભામાનિ કહિ સાર, તદ્દાનિ કૃષ્ણ કરિ જયકાર-૫
 વલી સત્યભામા બિઠી માય, તિહાં ભણતું ભણતું જાય-૬
 તિહાં પ્રાક્ષણુ મલીઆ અપાર, વેદ ભણતા કાર પોકાર-૭

આંણી આંણી ધવાનિ ઘણું, પાતલ પેટ તેહજ તણું-૩૪
 અન્ન રાંધ્યું હતું જેટલું, રાંધું હતું ઘરમાં તેટલું-૩૫
 સત્યભામા તું મોટી માય, મ્હારું પેટ પુરૂ ભરાય-૩૬
 તું બડી છે પટરાણી, પેટ ન પુર્યું વિવાહ ભણી-૩૭
 અંતેહરી^૧ વાત સાંભલી, સઘલી જોવાને મળી-૩૮
 બાલનું પેટ ભરાય, પીરસિ કહિ માય-૩૯
 જોરે માતા કહું, એક પાંસાં પેટ ઠાલું રહું-૪૦
 ત્યારિહાથીના દલીઆ આણ્યા, દોડા ઉંટતણા વલો જાણ્યા-૪૧
 છપન કોડિનિ રાંધ્યું હતું, જણ માંહિ જાણે તું હતું-૪૨
 પ્રાદ્યણ સહુ ભૂખ્યા ગયા, ભાનુના વિવાહ ઇમ થયા-૪૩
 માતા મ કરૂ હવિ રીસ, થોડું થોડું અણાવી પ્રીસ-૪૪
 કિ મુજ પુરૂ જમાડું, ઇમ બોલિ નિ લિ આડું-૪૫
 રડતું રડતું ભાખિ, અન્ન સઘલું ઉંકી નાખિ-૪૬
 મેઘ તણી પિરિ ગાજિ, આંકતું તે નવિ લાજિ-૪૭
 સત્યભામા તે છંટાય, નારી ગઈ સહુ માય-૪૮
 ઘરમાંહિ ઉંકતે ભરીઈ, આંગણે આંકતે કરીઈ-૪૯
 સત્યભામાનિ ઇમ કરી, નિકલ્યું હર્ષ તે ધરી-૫૦
 હવિ વિચારિ તે ઇમ, હવિ રૂકિમણી ઘરે જાઉં કિમ-૫૧

અથ રાગ-મલ્હાર.

પ્રહાર્યારનું^૨ એ રૂપ કરે તિ નિર્મલું, લઘુ વય તે દીસી
 અતિહિ સુહજલું;
 કમંડલ રે હાથે ઝાલ્યું તે ભલું, પીછી તણું રે ચમર
 દીસિ તે ઉજલું-૧.

એહવું ચિંતિ એહ માહારૂ, પુત્ર કિ હુધ નહિં;
 દીકિ તે મોહ અતિ ઉપજિ, લાગિછિ વાહાહું સહી-૧૨
 તવ બોલિરે રૂકિમણી તે આદર કરી, પૂછે બ્રહ્મણ રે
 માત પિતાની વાત ખરી;
 તંહ કિહિના રે પુત્ર દીસુંછું નિર્મલા, કુણ માતા રે
 ઉદરિ ઉપના ઉજલા-૧૩
 ઉદરિ ઉપના કહું સ્વામી, એ ઉલટ મુજને થયું;
 તવ બ્રહ્મણ ઇમ બોલિ વાણી, કોધવંત ફેટક ભયું-૧૪
 ચતિનિ સહુ માત પિતા, એ પૂછું તુજ નવિ ઘટિ;
 કુણ પિતા નિ તુંઅ માતા, વચન એહવાં મુખ ઉમટાં-૧૫
 વલતી તે રૂકિમણી બોલિ, રીસ ન કીજિ અતિ ઘણી;
 વાત એક પૂછવા તે હીડું, પૂછું તે હુ ભણી-૧૬
 માહારૂ પુત્ર રે હવું, હવું તે અતિ બહું;
 હૈત્ય હરી રે લેધ ગયું કોધિ મલ્યું, કાલસંવરે સ્વામી
 કહું વૃત્તાંત ભલું-૧૭
 સાંભલ્યું વૃત્તાંત પુત્ર કેરૂ, નારદ ઋષિ આવી કહ્યું;
 સોળ વરસ તે થયાં પુરાં, તુ હિ પુત્ર તે નવિ લહું-૧૮
 કદ્યાં ચિહ્ન તે સહુ મલતાં, દીસિ છિ આજ અનોપમિ;
 અશોક પલ્લવ વાવિ સંભરી, છ રતી આવી એક સમિ-૧૯
 હંસ મોર સારસ લવતા, કોકિલ બોલે સોહામણાં;
 અંધાનિ નેત્ર પંગ પાદ, આગમ ગુણ તેહ તણા-૨૦
 સત્યભામા રે કેરૂ બેટડું, પરણશિરે દુઃખ દેસિ મુજ બુટડું;
 વેણી મુંઝન રે માહારી કરશિ સહુ મલી, એણી દુઃખિરે
 આજ હું બહુ ટલવલી-૨૧
 ટલવલી રહું છું અરમા, પુત્ર વાટનિ નિરખતી,
 જુ બાણું તુ કહું મુજનિ, દીન વચન ભાખતી-૨૨

તું દીકિ મન ઉદ્ધસિ, તું દીકિ સુખ હોય;
 ઘણા દિન જોઇ વાટડી, મનોરથ પુગા સોઈ રે-૬
 જે સ્વપનમાંહિ દેખતી, તે આવી મલીઉ આજ;
 તે સેરી સોહામણી, જે સારિ સહુનાં કાજ રે-૭
 તપ જપ ધ્યાન સવે રૂદ્યું, જોહનિ કરતા કાજ;
 તે પુણિય સહુ રૂદ્યું, મન મોહન મલીઉ આજ રે-૮
 હેયાસુ કુંભર ધયું, આપ્યું હૃદયિ મંભર;
 હેઈડું ટાહું બહુ થયું, સ્તન ઝરતા દૂધની ધાર રે-૯
 રૂકિમણી કામ ખેઉ તણું, ઢલીઉ શોક વિકાર;
 શ્રીભુપણ સુરિ ઇમ ભણિ, શ્રી નેમનાથ જયકાર રે-૧૦

અથ-દ્વહા (રાહરા.)

તેણિ અવસરિ બહુ આવીઆ, સત્યભામાના લોક;
 વાગતિ ગાજતિ આવીઆ, પાકિ વલી તે પોક-૧
 રૂકિમણી ઇતે દેખીનિ બીહીની અતિ શરીર;
 પુત્ર કહિકાં એહ હવા, અંગિ ઝરી તદ્દા નીર-૨
 વલતી માતા પુત્રનિ કહે, આવેછિ એ થોક;
 મસ્તક માહાર મુંડયિ, મહિમા જાસિ છેક-૩
 પ્રદ્યુમ્ન કહિ ઘરમાં રહું, જૂઉ થાયિ છિ સ્યુંએ;
 માહાર વિનોદ જોયજે, ઘરમાં બિટી તુય-૪
 વિદ્યા મિ રૂકિમણી કરો, બેસાડી સિંહાસન;
 મોનિ લાકડીઉ થયું, ઉભું રહું આસન-૫
 આવી દાસી સહુ મલી; આવી રૂકિમણી પાસ;
 પ્રભુમીનિ તે વિનવિ, બોલિ અતિ ઉલ્લાસ-૬
 માતા વેણી આપીઇ, કહેતાં આવિ લાજ;
 અહો સત્યભામાઈ મોહક્યાં, વહિલાં થાઉ કરાવું કાજ-૭

કૃષ્ણ રાચ રોસ કરિ, રૂકિમણી ઉપરિ ત્યાર;
 કરવું એહવું નવિ ઘટે, પણ કાંઈ એક એહ વિચાર-૨૦
 પરાક્રમ એવડું કીડાં થકું, જે એવડું કરી કાજ;
 એ વાતિ ઉગર્યું નહિ, ભામાની હવી લાજ-૨૧
 કૃષ્ણ પાસિ ભામા ગૈર્ધ, વઢવા લાગી તામ;
 એ માનીતી તાહરિ, એ કરિ અઘટતાં કામ-૨૨
 તંત્ર એહનિ વારૂ નહિ, વલી ચઢી આવિછિ એહ;
 એહ વાતિ ભલું નહિ, અન્યા^૧ કીધું જેહ-૨૩
 એ વાતમાં ગ્વાહી^૨ તહે, વલી બલભદ્ર સુખણ;
 એણીઈ એહવું કાં કર્યું, તહે ન્યાય કરૂં નેમણિ આણ-૨૪
 કૃષ્ણ કહિ તમે ધરિ જાઉ, એ કરસ્યુ અહે તપાસ;
 જેઉ અન્યા છિ કેહનું, પછી આવું તદ્દ આવાસ^૩-૨૫
 સમજાવી ઘર મોકલી, કૃષ્ણ કરિ વિચાર;
 બલભદ્ર સ્યુ^૪ રૂવડું, બેસી એકિ ઠાવ-૨૬
 એટલા અંતરિ સ્યું નિપનું, રૂકિમણી પુત્ર સંયુક્ત;
 ઘરિ બેઠા વાત કરિ, સાંભલિ મોરા પુત્ર-૨૭
 ધન કનક માલા હવી, જે તુ ખેલાવ્યું અંગિ;
 બાલકીડા તાહારી ભલી, ખેલાવ્યું તે સંજિ-૨૮
 એ મનમાં કોડ રહ્યું, ન દીકું બાલસ હાવ;
 દુગ્ધ પાન પાયુ નહિ, ન કીધું હાવ ને ભાવ-૨૯
 તું મોટું થઈ આવીઉ, પુત્ર પામ્યાનું સુખ;
 બાલિકપણિ ન ખેલાવ્યા, તે રહ્યું મનમાં દુઃખ-૩૦
 પ્રદુમ્ન તવ બોલીઉ, જો રે માતા સુખ;
 હમણાં હું બાલિક થાઉં, દુઃખ દેઉં હું તુંજ-૩૧

માત મુઝ લોજન દીઉ, એણીપિરિ આરાધીઉ;
મહિ ચોવન ભરિ થાય, ચાદવ કેર એ રાય-૧૧
ખાલકીડા જોઈ માય, રૂકિમણી મનિ હરખ થાય;
શ્રીભણુ ખોલિ કવિરાય, પ્રણમી શ્રી નેમના પાય-૧૨

અથ—ચુપૈ (ચોપાઈ)

માતા પુત્ર બેહુ જણા, ખિઠા ગોખિ તે સોહામણા;
પૂવં કયા માતાઈ કહી, માત પુત્ર મનમાંહિ લહી-૧
ખલભદ્રના દૂત આવંત, દૂરથી રૂકિમણીઈ દેખંત;
પુત્ર નેકરતે આવ્યા બહુ, નાક છેદનનાં કારણ સહુ-૨
સ્થારિ પ્રદ્યુમ્ન બ્રાહ્મણ થઉ સાર, ઘરડું મોટું દીલિરે ભાર;
હોય પગ નાહના પાંતલા, પેટિ ભંટણ કોઠી મલ્યા-૩
હાથ પગ સલી દેખીઈ, ગોલી સંરખું પેટ પેખીયિ;
ઘડાં સંરખું માથું રથુલ, નાક જાણે ધતુરા ફૂલ-૪
કાલુ નિ રીસાલું ઘણું, થર થર ધ્રુજ અંગ તેહતણું;
હોયિ લોકડી ખાલી રથુલ, અંગ ભર્યું છિ સઘળું ધૂલ-૫
હીઈ ગાલ નિ કરડિ દાંત, રાક્ષસ તણી તે કીજિ ખાંત;
ખંડકી ઉખંરિ સુતું સહી, હાલિ નિ વઘી ચાલિ નહિ-૬
અતુષાટ ઐઈનિ ખડયું, આવતાં જતાં સહુનિ નડયું;
ખડયું ફેફલ આવતું, લોક સહુનિ ખોલાવતું-૭
જાણુ તે કરિ કલેશ, એ ભુંડું કુણ જાઉ દેશ;
ભુંડામાંહિ એ ભુંડું સહી, વલી પરનિ ઠગતું રહિ નહિ-૮
સેવક આવી કહિ પાછુ થાય, પ્રણમું રૂકિમણીના પાય;
ખલભદ્રિ જે કહો છિ વાત, તે વિનવીઈ જોઈનિ માત-૯

વલતું આદ્યુ યોદ્યુઃ ઇમ, હું ઉદુ રે સેવક કિમ;
 માહારૂં પેટ લયું છિ અત્યંત, તે માટિ હું નવિ હાલંત-૧૦
 હવણાં પાછા જાઉં વહી, ઘડી બે ચ્યારે આવયો સહી;
 નર પાછા વહીનિ ગયા, સમાચાર બલભદ્રનિ કહ્યા-૧૧
 તવ બલભદ્ર તે આંચું તિહાં, તે આદ્યુ સુતું છિ જિહાં;
 પેટિ રૂંચું ખડકનું બાર, લાંબુ લટીગણુ અતિ વિસ્તાર-૧૨
 લલભદ્ર બણિ શું સુતું ગમાર, તાહારા પેટનું કુણુ પ્રકાર;
 કહિ સતભામા ધરિ જમ્યું ઘણું, પેટ તણાયછિ અદ્ય તણું-૧૩
 રવાહ માટિ અન્ન હું જમ્યું, પણુ જમ્યું હું ઘણું પિરિ .
 ઇમ્યું;

આરૂં ચાદ્યું બંને પાસ, પેટ ચાદ્યું મોરૂં આકાશ-૧૪
 તે માટિ પડી રહ્યું છું ઇહાં, સંતાપવા તું આંચું કિહાં;
 બલભદ્ર હટ પડ્યું ઘણું, ટાંટીઉં તાણ્યું તેહજ તણું-૧૫
 યમ ટાંટીઉં તે તાંણીઈ, બુમ પાત મુઠિ હાંણીઈ;
 બાંધ્યું ટાંટીઉં પોલીછેહ લીઉં, કૃષ્ણ રાય તે આગલ થયું-૧૬
 ઘણું માણસ વલગ્યાં પાય, તિમ તિમ ટાંટીઉં અધિક થાય;
 આદ્યુ સુતું છે તેણી કામ, ન લેવાઈ કણિ તસ નામ-૧૭
 કૃષ્ણરાય તે ચિંતિ ઇમ્યું; કહુરે એ કારણ છિ ઇમ્યું;
 ઇમ કરીનિ અદ્ય ઘડે, રૂકિમણી તે પાસિ ગઈ-૧૮
 તવ બલભદ્ર તે કેપજ કરી, સેવકનિ લેઈ પરવરી;
 રૂકિમણી ધરિ આવિ તેહ; રૂકિમણી કહિ જોરે એહ-૧૯
 એ તાહારૂં કાકુ પ્રચંડ, સિંહસુ યુધ કરિ ઉદંડ;
 એહની બાંહરૂં બલ છિ જાહુ, લોક બોલિછિ એહવું સહુ-૨૦

અથ રાગ—દેશાખ.

સિંહ રૂપ તવ કીધું, વિદ્યાનિ વનુ દીધું;
 વાટિ વચે તેહ બિહું, સિંહ બલભદ્રિ તેહ દીધું-૧
 હોકાર કરે બલદેવ, હુવિ કરૂં તાહારી સેવ;
 બાકરી મારીને તે ઉઠયું, સેવક જને તેહ દીધું-૨
 પુછ ઉલાલી બિહું થઉ, બલભદ્ર સાહમું ગઉ;
 યુધ હુધ તેહ વાર, જોયે સહુ પરિવાર-૩
 થાપ માંહેમાંહિ મારિ, કો કહિની નહિ વારિ;
 કૃષ્ણ જોવાનિ તે આવિ, યુધ ઘણું મન ભાવિ-૪
 આબ્યા બાથો બાથિ, મારે આપણે હાથિ;
 થિર થિર કંપિ તે મહી,^૧ શેષનાગ સલસલ્યા સહી-૫
 ગાજિ મેઘ નિનાદિ, ઘા મૂંકિ તે વાદિ;
 બડગ ઝાલિ બલદેવ, મારવા સિંધનિ હેવ-૬
 સુર ચંદા તે થોલ્યા, યુધ જોવાનિ તે લોલ્યા;
 બલભદ્ર તવ ભાણું, નાહું થૈને તે નાણું-૭
 કામ ગઉ માયનિ પાસિ, વાત કહિ તે ઉલ્લાસિ;
 બલભદ્ર કેપિ તે આવિ, કામ સાહમું તે ધાવિ-૮
 અષ્ટપદ થૈ બિહું, બલભદ્રિ તવ દીધું;
 હોક દેધનિ બોલાવિ, અષ્ટપદ પાસિ આવિ-૯
 યુધ કરીનિ તેહ હાથું, બલભદ્ર પ્રહારિ મારું;
 નાહું બલભદ્ર બાધ, અષ્ટપદ કેડિ તે થાધ-૧૦
 ઇમ કરી પાછું તે વલીધ, માતાનિ વેગિ તે મલીધ;
 ઇમ વિનોદ કર્યા બહુ, બાણ્યા નયરીય^૨ સહુ-૧૧

અથ—દ્વિતીય.

માતા પછિ પુત્ર-રે, નારદ કિહાં છિ વાંત;
 તે સુજનિ વેજિ કહિ, તે માહાર કિં તોત-૧
 પુત્ર-વલતું માય પ્રતિ, બોલિ પૂરવલું વૃત્તાંત,
 ઉદધિ કન્યા છિ મિ હરી; નારદ પાંસિ વિખ્યાત-૨
 વિમાન આકાશિ ધરી, માહિ કન્યા રૂપિરાય;
 વિનોદ કરવા આવીઉં, જાણે મોરી માંસ-૩
 સુણ માતા હું તુજાન, લેઇ જાઉં આકાશ;
 વિમાન માહિ લેઇ ધરું, સુકું નારદ પાંસિ-૪
 પિતાતણું જલ જોયવા, મોરિ મન હરખ બહુત;
 એ વિનંતી મનમાંહિ ધરું, હું તોડું પુત્ર પવિત્ર-૫
 વલતી માતા ઇમ કહિ, એ નવિ કીજે દુલ-૬
 પિતા સાથિ નવિ કીજએ, સુકીજે તે રૂઢ-૬
 નેમનાથ પાંડવ બહુ, જલભદ્ર તે ધીર;
 તેહસ્યુ તિ કિમ ચાલેશિ, એ મોટી છિ ધીર-૭
 વલતું કામરાય કહિ, ઝાંભલે માય વચન;
 નેમનાથ ત્રિભુવન ધણી, તેહ વાંદુ એક મન-૮
 તહિ હું લેઇ જાઉં, મહિ ન કરિ કો વાંત;
 પિતા તણું હું જલ જાઉં, માને એહલું માંસ-૯
 ઇમ કહી માતા લેઇ ગયું, તે પ્રદ્યુમ્ન કુમાર;
 સભા ઉપરિ રહી ઇમ કહિ, રહી આકાંશ નિરખાર-૧૦
 રે કૃષ્ણરાય તું સાંભલે, એ રૂકિમંદી તોરી નારિ;
 એહનિ હું હરી કરી, લેઇ જાઉં છું અવધારિ-૧૧

અથ ચુપૈ-(ઓપાઈ.)

એ માતા મુજ નાણું સહુ, વિચાર કહિ હુધર્યું બહુ;
 જોવાં આંચું છું હું આજ, જોઉં યાદવમાં શું સાં-૧
 એ પોંડવ સંભલા કહિવાય, બલભદ્ર વળી સંબલું થાય;
 વલી યાદવ સભામાંહિ ઘણા, તેહતણી નવિ દીસે મણા-૨
 બલ તદ્ધારા જોવા સાર, વિદાધર કુલ મુજ અવતાર;
 આંચું છું હું એકલમુલર, ઇમ કરીનિ કરિ તે શુભર-૩
 શિશુપાલનિ મારી કરી, રૂકિમણી દેઈ ચોતિ વરી;
 રાંક એક કંસે મારીઉ, ઇમ કરી યશ વિસ્તારીઉ-૪
 એ બલ હું માનું નહિ, મુજા કુલ ઉધરણુ નાણું સહી;
 રૂકિમણી માતા સમાન, માહારાં મનમાંહિ એ ધ્યાન-૫
 હું જે રહું છું ગામ બાહારિ, વિહિલા આવયો રૂકિમણી વાહરિ;
 ઇમ બોલી ગઉ આકાશ, દેઈ ગયું નારદનિ ગાસિ-૬
 ઉદધિ કન્યા પજે લાગીઈ, આશીષ મુખમાંહિથી માગીઈ;
 કન્યા દીકી અતિ રત્ન, રૂકિમણીનું મોહું મન-૭
 આકાશિ સહુને ધરી, વલી પ્રપંચ રોહડું કરી;

.....
 દારિકાં બાહિર આવી રહ્યું, સમાચાર કુણિયુ તે લહ્યું;
 ઘસમસ કરતા ઉઠ્યા સહુ, યાદવરાય મલ્યા તે બહુ-૮
 રામાંચ્યા તે મોટાં રાય, તટક તટક સતે તટી બાય;
 આંગા અંગે માયે નહિ, સૂર સ્તરાતન ધાઈ નહિ-૧૦
 પ્રદુમ્ન કટિકે તે કયું, માયામિ વનમાં તે ધયું;
 પાર નહિ તે કટિક તણું, માહિ પ્રદુમ્ન સોહામણું-૧૧
 રૂકિમણી મસ્તેદન થયું, અમડું કરવા તરપર થયું;
 કો બાહુ અલિ હથિઆર, કસ માનિ ચાલતી પાવ-૧૨

કેા ધનુષ ગદા ઝાલંતિ, ગર્જા મુહૂરી શક્તિ ધરંતિ;
 છરી કટારી ષપુ ઉખરૂ, ટોપર માઉલ અંગિ કર્યા-૧૩
 કટિક તણી સભાઈ ઘણી, ખોલ બ મ્યાર કહું તે ભણી;
 જિહાં જેહવું રસ જોઈય, તિહાં તેહવું રસ હોઈય-૧૪

અથ રાગ—સિંધુઉ.

અંજણગિરિ સમસ્ત્યાં મલ્યા, નિકલ્યા હસ્તિના થોકરે,
 અતિ પાખરિ કરી પાષયો, જૂઠું નગરના લોક રે-૧
 જૂઠુંરે નગરના લોક બહુલા, ઠામ ઠામ લોક મલી;
 શંખલા ખાંધ્યા સંધિ સાધ્યા, ઘંટમાલા વાજિ ભલી-૨
 તેલિ રે મરદિ સિંદૂર રવસ્તિક, કુંભસ્થલ અતિ શોભતા;
 પાખરિ પૂર્યા ખિઠા સુરા, દેવ દાનવ ક્ષોભતા-૩
 મલપતા આલે મહી હાલિ, ગરવ ટાલિ પક્તણા,
 એસા તે ગયવર ચાલિ પરવર, દીસે તેહની નહિ મણા-૪
 વિવિધ જાતિ તોરંગમાં, ચપલ તે પવન સમાન રે;
 હેખાર પૃથવી ખુરી ખણિ, ટુંકડા જેહના કાંન રે-૫
 ટુંકડા કાન અશ્વ કેરા, પંચવર્ણ વાંનિ ભલા;
 દુધરની માલા પાખર સાલા, નહિ સુહાલા નિર્મલા-૬
 સુર ખિઠા સમર પિઠા, હાથિ તરકસ તીર એ;
 ચમર ખાંધ્યા પ્રોઠ ખાંધ્યા, દીસે એહવા વીર એ-૭
 કાલ દેતા સહુ અ જોતા, વાટ મોહતા નગરના;
 અતિ નાચ નાચિ લોક રાચિ, કલા દેખી જેહની-૮
 સાતપણા, રથ નિસર્યા, શણગાર બાર સોહંત રે;
 ચતુર અદ્રોપક^૨ ખાંધીઆ, ચમર તે મનનિ મોહંત રે-૯

મોહંત મનનિ તે રથ શુભ, ચાક ચીતકાર કરિ;
 વાટિ રે હીંડે દષ્ટ મંડિ, જાણ જય લક્ષ્મી વરિ-૧૦
 ચંદનિ ઘડીઆ સુઘટ ઘડીઆ, લોહ જડીઆ દીસિ એ;
 બહુ શ્રેષ્ઠિ ચાલે સહુ નીહાલી, દેખંતી મન હીસે એ-૧૧
 જોતયાં ઘોડા અતિહિ મોટા, બહુ શણગારિ ભારીઆ;
 બહુ શસ્ત્ર પૂર્વા શત્રુ ચુર્વા, એહવા રથ નિસારીઆ-૧૨
 ખ્યાલ રે પદભરિ પાતલા, ભાલા હસ્ત ધરંત રે;
 કેવિ ધનુષ ફરસી ધરી, કેવિ મુસલ વિકરંતિ રે-૧૩
 આવી કરતિ કેવિ તે પદ્મ ચમકડ, કેવિ શક્તિ હલ આચુધા;
 છરી કટારી જંખૂએ, બઠગ ધારી બહુ કુધા-૧૪
 ગદા કેવિ તગરજ ધારી, ત્રિશુલ અંકુશ કર ધરિ;
 કેવિ ચમર બંખાલ ખાંધ્યા, ફરિ ચરણ ઝંઝર વરિ-૧૫
 પ્રગંઠ નાલિ કોક ખાણ બંદુક, પ્રાંઠ ગોલા ધાલીધ,
 ફાડ્યે ખાલિ શત્રુ ટાલિ, સખલ કૃષ્ણ ઇંમ આલોઇ-૧૬

અથ-પખાડ અસાહિરી.

તવે બે હલ એકઠાં મલ્યાં, નગર બાહિર તેણીવાર;
 રણભૂમિ સમરાવીઈ, આપ આપણે ભાર-૧૭
 મલ્યાં મુલટ માંહો માંહિ બેહુના, યુધ કરિ તે અપાર;
 બડંતણા પ્રહાર તે મૂકિ; અસવારિ અસવારિ-૧૮
 હસ્તિ હસ્તિસુ આચડિ, કુંતા રિ કુંતાર;
 રથિ રથ તે આચડી લગિ, ચીતકારિ ચીતકાર-૧૯
 ભાલિ અંગ વિંધાઈ, બહુનાં તીર વધુટિ ધાર;
 છેલા નિ લેલા તે બહુપરિ, પડીઆ ધરણી મંઝાર-૨૦
 કેવિ રંક નાસિ કેવિ રંક પડતા, આખડતા ધરણી ઠામ;
 કેવિ નરસૂતા કેકે નરપૂરા, બોલે સ્વામી નામ-૨૧

ગજતણા ઘા મસ્તકે ફેડ્યાં, આજિ મેહ સમાનર
 ખડગિ કાપી મસ્તક નાખ્યાં, આકાશિ મૂઠ ભાનર-૨૨
 આગિતણા તણુઆ તિહાં ઉડિ, લોહતણિ પ્રહાર;
 રૂઝમૂડતણો રોલિ વાલેયુ, ચુધિ રોદ્રની ધાર-૨૩
 રૂધિર તણુ અવાહ તિહાં ચાલિ, હસ્તીફૂઠ તરતિ,
 હયંબર મોટા મોહિ તરતા, રથ ભાગો દીસતિ-૨૪
 નારાયણનું કટિકે નમનું, પાંડવ બાધી હાર;
 બલભદ્ર દિગમૂઠ ચઢ રહ્યું, કિમ હોશિ જયકાર-૨૫
 તવ નારાયણ કોપ ધરીમિ, સામું આવિ ત્યાર;
 તવ નારાયણ પ્રતિ ધમ બોલિ, બાધ્યું એહ વિચાર-૨૬
 રે નારાયણ આવિ મુજસુ, વિચાર કરોનિ પાહ;
 ફેકટ માટિ મહિમા બેશિ, રૂકિમણી મૂકી બેઠ-૨૭
 તલો એક રાંકડું માર્યું, કંસતણુ કુણુ નામ;
 રાંક એકનું સ્તન તે સોખ્યું, શિલા એક ઉપલી તામ-૨૮
 એ અહિકારે મોટા નહિ ચેઇછ, કશું કર હંકાર;
 જુ રતલો મુજને બલ દેખાડું, તુ કહું મોટા સાર-૨૯
 અસુ મુણીને કોપિ ચઢીઉ, કરવા લાગુ પ્રહાર;
 તવ પ્રધુમ્નિ હસ્તી મારું, કુણુતણુ નિરધાર-૩૦
 કુણિ સારિંગ ધનુષ ચઢાવી, માર્યું પ્રધુન્નનું તુરમ;
 વલતું કામિ અધ્યંદ્ર કરી, બાંજ્યું તે સારમ-૩૧
 છત્ર દ્વજ નારાયણ હેલિ, કામતણુ સુરંગ;
 વલતું કામિ કીધું એહવું, કુણુરય બાંજ્યું ઉતંગ-૩૨
 નારાયણ તવ અમિતણુ બાણ મૂકિ અગિ અનંત;
 કામરાય મેઘબાણ મૂકી, કીધું તતક્ષણ સંત-૩૩

યવન બાણ મૂકી સમાવિ, નારાયણ તે મેહ;
 અધકાર બાણ કામિ મૂકયું; કટિક થયું સંદેહ-૩૪
 સૂરજ બાણ મુકીનિ ટાલિ, અધકાર કરિ ફર,
 નાગબાણ કરી નાગ ઉછાલિ, જૂઠે જોડનાં જુર-૩૫
 ગરુડ બાણ નારાયણ મુકિ, ટાલિ સહુ વિકાર;
 કૃષ્ણ-ચંચળાં હોથી ઘોડા, પીઠા બૂમિ મંજાર-૩૬
 પાંડવ વેગલાં રહ્યાં જુઠાં હાર માનિ નિસાર;
 બલભદ્ર વિચાર કરિ તે, એ કુણુ મોટું વીર-૩૭
 તવ કુણુરાયનું બાણ ફરકયું; જમણું તેણીમાર;
 સારથી બોલિ બાણે રાજા, કો ઇષ્ટ મલિ જયકાર-૩૮
 કામ કહિ તહે લીલા માયું; લાર્યાતણી તહે આજ;
 અહે આપુ લેઈ બાઉ, ન રહી તમારી લાજ-૩૯
 ત્યારિ કૃષ્ણ ચક્ર ઝાલ્યું; દીડું કામરાય;
 બોલિરે નિ કુંભારતણિ ઘરિ, ઘડિ હાંડલાં ફેરાય-૪૦
 ત્યારિ રૂક્મિણી તે બોલિ, આકાશિ રૂપિરાય;
 એ બેમાં વિનાશ કહિનું, થાસિ એહ ઉપાય-૪૧
 મહારે વાહલા બંને માણી, જાઉં મલાઉ વાર;
 પુત્ર પિતા એકઠા મેલી, કરૂ જય જયકાર-૪૨
 ત્યારિ નારદ રૂપિ આવીનિ, બોલ્યા શ્રી કૃષ્ણરાય;
 તું કુણુ ઉપરિ ચક્ર ધર્યું એ, એ પુત્ર તોરૂં કામરાય-૪૩
 કાલ રૂવરતણિ ઘરિ હતુડું વિદ્યા સાધી બહુત;
 સોલ લેરસિ સોલી લાજ લેઈ, એ તહાફે છિ પુત્ર-૪૪
 વલતું મધુમ્ન પાસિ જઈ, બોલાવિ રે વરસ;
 પિતા સાથિ યુધ નવિ કીજિ, તું છિ યુધય પવિત્ર-૪૫

એહવું કહીનિ લેઈ આબ્યું, લગાબ્યું પિતાનિ પાય;
આલિંગન લેઈ લેટયા, આનંદ અંગિ ન માય-૪૬
જય વાણંત્ર વાગાં છિ દલમાં, પુત્ર પિતા મનરંગ;
શ્રીકૃષ્ણ બલવંત બલ્યું તે, પિતા પુત્ર ઉત્તમ-૪૭

અથ—ચુપૈ (ચોપાઇ)

કામદેવ તિહાં આવીઉ, પિતા તણિ ચરણિ લાગીઉ;
બલભદ્રનિ મધ્યું બલવંત, સમુદ્ર વિજયનિ મધ્યું મહંત-૧
વસુદેવનિ કરિ પ્રણામ, સજ્જન સહુનિ હેતું માન;
રૂકિમણી વલી આવી તકિ, સજ્જન સહુનિ મલીઆં અહીં-૨
નારદ કહિ નગરમાં જાઈઈ, કૃષ્ણનિ ચિંતા થાઈઈ;
કટિક સૈન્ય પડ્યું સહુ અતિ, આપણુ એકલા જૈઈઈ કહી-૩
ત્યારિ વિદ્યાને આદેશ દીઉ, કટિક મુલત સહુ બિહુ કીઉ,
મારમાર કરતા ઉઠીઆ, જાણે સુતા થા જાગીઆ-૪
પુત્રનું ચમ ચમ દેખિ રૂપ, તિમ તિમ મનમાં હરખિ ભૂપ;
ગાતિ વાતિ સહુ નિસર્યું, છપન ઠાડિ યાદવ પરવર્યું-૫
વાગિ તરલ તે તાલ કંશાલ, વાજિ શંખ નદેર નિકાહાલ;
ન ફરે ભેરી મૃદંગ, વાજે ઢાલ નિશાણુ નિયંગ-૬
વીણા સરમંડલ વાજંતિ; હઠાંમાં આકાશ ગાજંતિ;
અલરવંશ નિર બાળ દડ હડી, પંચ શબ્દ તે નાદિ વડી-૭
આમલ ખોલિ મંગલ ભાટ, નાનાવિધ પણુ હુટ નાટ;
શંગારિ સઘલા તે હાટ, નારી પિહિરિ સઘલા ઘાટ-૮
ગુલાબ અળીર તે છાંટ્યું સહુ, સજ્જન આલે આગલિ સહુ;
હાથી ઘોડાના તે થોક, જોવા મલીઆ તિહાં બહુ લોક-૯
ધિન ધિન વિજયારધનું ઠામ, ધિન ધિન મેઘકુટ અભિરામ;
કાલસંખર રાજ ધિન, ધિન કનકમાલા સુતન-૧૦

દ્વારાંવતી 'કહી' છિં ધિન ધિન, ધિન ધિન કૃષ્ણરાયનું મન;
 ધિન ધિન માતા રૂક્મિણી કહી, ધિન રતિરાણી એહની સહી-૧૧
 એમ નગર લોક બોલીઈ, નારી રહી જૂઠ માલીઈ;
 ઠાંમિ ઠાંમિ, મોતીના ચોક, ઠાંમિ ઠાંમિ વધાવિ લોક-૧૨
 જૂઠ જૂઠ એહ એહ પુણ્ય પ્રમાણ, નરવર સહુકો માનિ આણ;
 પુણ્યે લહીએ નવિ^૧ નિધાન^૨, પુણ્યે લહીએ સઘલિ માન-૧૩
 પુણ્યે રાજ્ય રૂદ્ધિ સંપદા, પુણ્યે જય સર્વ આપદા;
 પુણ્યે લહીએ સુંદરી નાર, પુણ્યે લહીએ સ્વર્ગ દ્વાર-૧૪
 પુણ્યે પુત્ર તે આજ્ઞાવંત, પુણ્યે બાંધવ હુયે સંત;
 પુણ્યે જશ કીર્તિ હુયે નવી, રૂપવંત કાયા અભિનવી-૧૫
 એહવી વાંણી સુંણતું કામ, નીજ ઘરિ આવી ઉતરે તામ;
 સહુ કુટુંબનિ હરખજ થયો, રોગ શોક સહુનો ગયો.-૧૬
 હવિ હવે દુર્યોધન આવીયો, કૃષ્ણરાયનું મન ભાવીયો;
 સર્વ બાંધવે સુંણી વાત, લીલતણી જાંણી અવદાત^૩-૧૭
 ઉદ્ધિ કન્યા એણે હરી, પિતા પાસિ મોકલી પરવરી,
 હરખસુ માંડયું વિવાહ, લીયાં તોરણ અતિ ઉત્સાહ-૧૮
 કંકેતરી ઠાંમિ ઠાંમિ મોકલી, સજજન આવ્યાં સહુ કો મલી;
 કાલસંવર રાજા આવીઉ, કનકમાલા સાથિ લાવીઉ-૧૯
 રતિ સાથિ આવી તદા, જે રૂપિ કરી નિર્મદા;
 વસંત વિદ્યાધર કન્યા સાર, પ્રણવાનિ મદનકુમાર-૨૦
 પાંચસિ આઠ કન્યા લાવીઆ, વિદ્યાધર તિહાં આવીયા;
 પાંચસિ આઠ કન્યા મલી, ભૂરાય^૪ વિદ્યાધરની વલી^૫-૨૧

અથ રાગ—

મોધવ નંદન સહુ જન વંદન, મદન મોહન અપતીરંતરે;
 માટક રંગિ મનનિ ચંગિ, ગાય વિવિધ પરિગાન રે-૧

પરવારિ સુગટા રત્ન મિટીલું, કંડલ રવિ સમાન રે;
 કંઠિ હીરાં સોવન શણગાર, મુખિ રેવડાં પાન રે-૨
 વાજખંધ? મિહરખા બાંહિ, નવ ધરી મુદુકાર સાર રે;
 કટિ? કદોર અસાવું વેર, વસ કરી ઉદાર રે-૩
 હસ્તી ઘોડાં રથ શણગારી, રાજવાહન વલી મોટાં રે;
 બાંહરાંણી સવિ પાલખી બેઠી, રાય અસંશ્નવિ હોઠી રે-૪
 હસ્તી ચઢીને પ્રણવા ચાલ્યું, દુરભેધન ધરિભારિ રે;
 વાળં વાજિ અંબર ઘાજિ, સોસર વાજિ નકેરી રે-૫
 દોઉં દોઉં માદલ વાજિ, ટમ ટમ તાલના નાદ રે;
 તન તન તન તન બાબસુ વેણા, જસ કરિ ઉદ્ધાદ રે-૬
 ઝમ ઝમ ઝાલર ઝમકિ, ધમ્મ ધમ્મ ધુધરી નાદરે;
 ઢમ ઢમ ઢોલ ઢમકિ, હાઉં હાઉં નીસાંણ સાદ રે-૭
 વિવિધ વિનોદ કરીને ચાલ્યું, ગયો તે તોરણ ખારિ રે;
 સામુ વધાવા માહરિ આવી, તિહાં વરતે મંગલ ચાર રે-૮
 ઉગ્રધીપ પરણી વલી સહુ કન્યા, પરણી કામ સુરાંજ રે;
 પહેરામણી પ્રચુર તસ દીધી, હવા બહુત દીવાળ રે-૯
 રૂકિમણી કનકમાલાનિ વિનવિ, માતા એ તોહર છિ બાલક રે;
 માહાર કાંઈ એ નહીં તોહર, મોનનયો મનમાં સહી રે-૧૦
 કનકમાલા તણિ પગે લાગી, વહુઅર સહુ તેણી વાર રે;
 પછી રૂકિમણી પાચ પઠાવિ, ઉત્તમ કુલ એ જાત રે-૧૧
 કૃષ્ણરાય કાલસંબર બેસિ, એકઠા લોજન કરતા રે;
 સુણોરે વિદ્યાધર એ સુત તોહર, મનમાંહિ હરખ બહુ
 ધરતા રે-૧૨
 પરણીને તે નિજ ઘેર આણ્યું, હવિ બોલાવ્યા સનજન રે;
 કાલસંવરનિ પહેરામણી દીધી, કૃષ્ણ આપી શુભ મન્ય રે-૧૩

૧ બાણુખંધ. ૨ વીંટી, ૩ કેડમાં ૪ દરવાજો. ૫ વિધિથી. ૬
 કાલસંવરે. ૭ મનથી.

કનકભાલા નિ કકિમણી સાર, પહેરાવી પાય પડંત રે;
 એણી પિરિ મોકલવતાં, ત્યારિ કામ રડંત રે-૧૪
 માતા પિતા કિહિરે સ્વામી, હું તારે હું પુત રે;
 વલી મલવા આવું છું સ્વામી, તું કાલસંવર છે પપીત રે-૧૫
 એણી પિરિ ઉત્સવ કરી સહુ પોહાતા, નિજ નિજ ગયા ઠામ રે;
 હવિ કુંજુરાય કાંચ લીલાં ભવિ, દ્વારકાં કરિ વિશ્રામ રે-૧૬
 નાનાવિધ તે કોડા કરતું, સુખ લોગવિ મનોહાર રે;
 પ્રદ્યુમ્નકુમારની એહવી કોડા, મુહુ 'શ્રીભૂષણ' સુવિચાર રે-૧૭

અથ—દહો (દાહરા)

હવિ એક કથા કહું, સાંભલું ભવિઆણુ એહ;
 કેટલ જીવ સ્વર્ગિ હતું, સંબંધ સુણો હવિ તેહ-૧
 સીમંધર આસિ જંઘ, પૂછિ નિજ અવતાર;
 માહાફં કહો સ્વામી કહાં, હથિ તું સ્વામી નિધાર-૨
 સ્વામિ કહિ સુર નાયક, સાંભલ પૂરવ ભવ;
 શિઆલનાં આદિ કરી, કહ્યાં માટી તતક્ષેવ-૩
 મધુ પ્રદ્યુમ્ન તિ ભવિ, સોલંભિ હુવા દેવ,
 મધુ પ્રદ્યુમ્ન તે હવું, જાદવ કરિ સહુ સેવ-૪
 તાહાફં ભવ કુંજુ ધરિ, હોસીરે સુર રાય;
 એહવું સુણીનિ આવીઉ, જાંહાં કુંજુ મિહું નરરાય-૫
 પ્રણમીનિ સુર વિનવી, સાંભલ માધવરાય;
 ભાઈ સુજ પૂરવ ભવિ, પ્રદ્યુમ્ન કહેવાય-૬
 સુજ અવતાર તોરિ ધરિ, હાસીરે નાહ સંદેહ;
 એહવું સીમંધર કહ્યું, સુજ નિશ્ચય છિ એહ-૭
 હાર માહાફં રતનતું, આપું છું વ્યું રાય;
 જે રાણી કહે ધરૂ, તિહાં અવતાર સુજ થાય-૮

હાર આપી દેવ ગયો, કૃષ્ણનિ ચિંતા થાય;
 કૃષ્ણ રાણીને આપીધ, જ્યમ મુખ સઘલાં થાય-૯
 પ્રદુમ્નનિ તે કહિ, સાંભલ સુત સુકુમાલ;
 તોડે બાંધવ છિ પાછલ્યું, વલિ કીજિ શુભમાલ-૧૦
 એહ હાર રૂકિમણી ગલી, કંઠિ આરોપો આજ;
 કૈટભ જીવ એહ ઉપજિ, જ્યમ સરે તક્ષારાં કાજ-૧૧
 પ્રદુમ્ન કહિ માત પ્રતિ, હાર અપાવું ચંદ્ર,
 મુજ ભાઈ તુજ ઉઠરિ વસિ, ભાઈ હોય ઉત્તંગ-૧૨
 વલતી માતા એમ કહિ, માહારે નહિ એહ કાજ;
 તુંહ પુત્રિં મુજ સહુ હવું, માહારે પુરં રાજ-૧૩
 એક પુત્ર એકવીસનિં, કામિ છિ મુજ સાર;
 બીજા પુત્રનું ખપ નહિ, જાણે તું નિરધાર-૧૪
 પુત્ર કહે પિતા તણિ, મનમાંહિ છિ વાત;
 સત્યભામાનિ આપીય, જાણે તું મુજ માત-૧૫
 વળતી રૂકિમણી કહે, જાંબુવતીસુ પ્રીત;
 એહનિ હાર આપીય, જ્યમ વાધિ મોરી સુકીર્તિ-૧૬
 અસુ સુણી કામ મુદ્રકા, આપી જાંબુવતી હાથિ,
 સત્યભામા રૂપિં કરી, ગઈ તે કૃષ્ણ સાથિ-૧૭
 કૃષ્ણ સત્યભામા લહી, આજ્યું તેહને હાર;
 કાંમ ભોગ તેહસું રમ્યું, દેવિ કર્યું અવતાર-૧૮
 વલતી નિજ ઘરિ જાંબુવતી, આવી હરખ સંચુકત;
 આવી સત્યભામા પછી, શ્રી કૃષ્ણ પાસે પહૂત-૧૯
 ત્યારિ કૃષ્ણરાયિ લહું, કપટ કરી લીધું હાર;
 જાંબુવતી કુક્ષિ અવતર્યું, કૈટભ જીવ અપાર-૨૦

પ્રદ્યુમ્ન એ કપટ કર્યું, સત્યભામાનિ રૂપિ;
 જાંબુવતીનિ અપાવીઈ, એ વદ્યાનુ^૧ કૃપ-૨૧
 વલક્ષી સત્યભામા થઈ, હાર મયું પર હાથિ;
 કેટલ જો મુજ ઉદરે હોતું તુ^૨ પ્રીત હોત કાંમ સાથ-૨૨
 કૃષ્ણ સાથિ હસી રમી, મન થાળિ તે તાંમ;
 પ્રથમ સ્વર્ગથી દેવ ચવી, અવતરીઈ પુત્ર સુભાંન-૨૩
 નિજ ઘરિ મઈ તે કામની; વાધિ^૩ ગર્ભ ઉદાર;
 જાંબુવતી સત્યભામ તદા; જણીઆ પુત્ર સુસાર-૨૪
 એક સમિ તે જાઈઆ, પુત્ર રત્ન સુસાર;
 જાંબુકુમાર તે જાણીયે; જાંબુવતીનું તાર-૨૫
 સુભાંન સત્યભામાયિ જણ્યો, કુમાર તે અતિ સરૂપ;
 વાધિ નિજ અગણ સદા, પ્રીત કરિ તે ભૂપ-૨૬
 એ કથા અહીંયાં રહી, વલી કહું એક વાત;
 તે સાંભલું તલે ભાવસું, શાસ્ત્રમાંહિ વિખ્યાત-૨૭
 એક સંબુકુમાર રચું, સુભાંન રમિ તે દૂત;
 કોડ સુવર્ણ ટંકા હારીઆ, સુભાંનિ વિખ્યાત-૨૮
 હાર્યુ^૪ સત્યભામાયિ લલ્યું, શું કરિ બાપડી નાર;
 વદ્યા^૫ મિ કુ^૬ કા^૭ કરી, આપુ ત્યારિ અપાર-૨૯
 સંબુકુમારના કર્યું કટર્યું, પુરાવને જુદા ઉત્તમ,
 આપણું પુર્યું કટ શ્રીત, સિ લાજે ધ્યાન સુચંગ-૩૦
 લેઈ તેહાં આવોઈ, કોડ પાડી કોડ સુવર્ણ,
 જુદા કરતાં હારીઈ, સુભાંનકુર કટ ત્રણ-૩૧
 વલી કોડિ તે હારીઆ, સુભાંન જીવતા વે;
 લાંબીગર મહિમા ગયું, એહવા કોધા ખેલ-૩૨

૧ વિદ્યાનું. ૨ ભંડાર. ૩ તો. ૪ વધે. ૫ હેસવું. ૬ વિદ્યા.
 ૭ કાણ. ૮ કથી.

સંખુકુંભારિ વાવયું, હંત્યું દ્રવ્ય ખહુત;
 જાયક જન સહુ પોખીઆ^૧, વ્યાપી નગરે કીરત^૨-૩૩
 એહવા ખેલ ઘણા હવા, જીતું સંખુકુમાર;
 પ્રદુમ્ન પ્રતાપથી, સઘડે હોય જયકાર-૩૪
 નારાયણ આગલે કહું, કેણિ કિ મૂઠ અજાણ;
 સંખુ પરનારી રાતડુ, જોવ્યં ન ભરિ સુજાણ-૩૫
 નારાયણ કહિ પ્રેમથી, તહા રહો વાડી મંઝાર;
 નગરમાંહિ પેસુ રખિ, તહાં અવાસ અપાર-૩૬
 સંખુ કહિ મરજ્યાહા કરે, ઠંદીએ આવું ગાંમ;
 ગોવંદ એણી પિરિં કહી, ત્યારિં આવજો અમિરાંમ-૩૭
 સત્યભામા ખેલિ લીએ, રમાડી જેણીવાર,
 ત્યાં કો નખરિં આવજો, મ કરસ્યો એહ વિચાર-૩૮
 પિતા વચન મસ્તકિ ધરી, ગયું તે ભાઈ પાસ;
 પિતા કોય સહુ ભાષોઉ, ખેલિ વચન વિલાસ-૩૯
 તહો વનમાંહિ સંચરે, દસ મુદ્રિકા એક સાર;
 કન્યા રૂપ ધરી કરી, રહિજ્યો એહ વિચાર-૪૦
 એમ કરી વનમાંહિ ગયો, થે કન્યા સરૂપ;
 સુમાનુ કુમાર વનિ, ખેલવા ગયુંછિ સાથિં ભૂપ-૪૧
 કન્યા દીડી સુંદરી, પૂછિ તું કુણ એહ;
 વલતી ખેલિ વચન રસાલ, કથા હવે સુઝ જેહ-૪૨
 હું વિદ્યાધરની ખેટડી, સુઝ સ્વપ દેખી કોય;
 વિદ્યાધર હરી લાવોઉ, અહાં મૂકી ગયો સોય-૪૩
 નારિનિ તે આવતી, દેખીનિ આકાશ;
 મૂકીનિ સાંહમું મઠે, મલીઉ નારી પાસ-૪૪

હવિ-હું આંહાં એકલી, કિહનું લીઉં આધાર;
 પિતા કહિ તું સુજ સુણું, પ્રણાવેશ સુભાનું કુંમાર-૪૫
 અસુ સુણી ધરિ લાવીઉં, કન્યાનિ આવાસ;
 માતા પાસિ લેઇ ધરી, મનમાં અતિ ઉલ્લાસ-૪૬
 વિહવાઅ તવ માંડીઉ; ગીત ગાન ઉત્સાહ;
 તલીઆં તોરણ બાંધીઆં, મનમાંહિ અતિ ઉછાહ-૪૭
 અચાર મંગલ તે વરતીઆં, બિઠાછિ તિહાં રાજન;
 કુંભુરાય આદિ કરી, ગાય નારી ગાન-૪૮
 સત્યભામા બોલિ? બિસાડતી, કન્યા અતિ રતન;
 બેલોવિં હવિં કરિ, રિજે આપનું મન-૪૯
 ત્યાહાં પ્રદુમ્ન બિહું હતું, માગી મુદ્રિકા તામ;
 પાછી લેઇ નિજ કરિ ધરી, જૂઉ પ્રદુમ્નનાં કાંમ-૫૦
 સંખુ-કુંમાર તેહજ થઉં, કન્યા ફીટી સાર;
 લોક સહુ હાસું કરિ, પુરુષ થયો તે વાર-૫૧
 બાનુકુંમાર વિહવા સમિ, ત્યાહાં થયો ફજેત;
 વલી સુભાન એહવું થઉં, પ્રણિ સઘડે હેત-૫૨
 નારાયણ તે કહિ, સંખુકુમાર વચન;
 પિતા વચન પાલ્યું અહમિ, મુકાવું તે વન-૫૩
 સ્વામિ નારી સ્વ માહરી, માય સમ માન;
 કુણિ તુહનિ જુહું કહું, માહરિ ધર્મસુ ક્યાન-૫૪
 એ કથા અહ્યાં રહી, વલી કહું એક વિચાર;
 નરનારી તે સાંભલું, બોલીશ એહ વિસ્તાર-૫૫
 સત્યભામા વલણી થઇ, મુકલ્યું પીહરિ ફૂત;
 ત્યાંહાંથી કન્યા અણાવીનિ, વિહવા કયું અદ્ભૂત-૫૬

સુભાંનુમાર પ્રણાવીઉ, વિદ્યાધર રાયની કન્ય;
 વલી ભાંનુ પ્રણાવીયો, કન્યા અણાવી અન્ય-૫૭
 રૂકિમણીનિ મન્ય ઉપન્યું. મોરા ભાઈ તણિ ધરિ સાર;
 કન્યા બિ રલીયામણી, જે રૂકિમણીઉ ઉદાર-૫૮
 પ્રદુમ્ન સંજુકુમારનિ, પ્રણાવું કન્યા સાર;
 ઇમ ચિંતી દ્વત મોઠલ્યું, કરવા એહ વિચાર-૫૯
 રૂકિમણીઈ કિદિ કન્યા, નહી દીઉ જાદવનિ ધિર;
 ડુંબ ભાંડનિ દીજીએ, પણ ન દીઉ જોલ્યું એ પિર-૬૦
 અ જિ યશુપાલ મારી કરી, લેઈ ગયું મુઝ બિહન્ય;
 માહરૂં જોલ હેડું પડયું, ભરૂઆઠ જાતિ હીન-૬૧
 દ્વત પાછું વલી આવીઉ, કહ્યું સયલ વિચાર;
 રૂકિમણી અયંતા? કરિ, કામ કીજીએ દુઃખકાર-૬૨
 અંતા નહી તે માતા સહી; પ્રદુમ્ન જોલિ તાંમ;
 ચિંતા સહુ મુઝનિ કહિ, ઇમ જોલિ તે કાંમ-૬૩
 તવ માતાઈ સહુ કહ્યું; તાહારૂં મામુ જોલિ ઇમ્મ;
 હું જાડ સરખા કહ્યા, ચિંતા ઉપજિ તિમ્મ-૬૪
 સુણી વાન વલતું કહિ, મ કરેશ ચિંતા એહ;
 મમ્મ મનેરથ પૂરશું, દેખાડું એણી દેહ-૬૫
 પ્રદુમ્ન સંજુ મલી, વિચારી નિકલ્યા દોઈ;
 કુંડનપુર તે ચાલીઆ, કામ સહુ એહના જોઈ-૬૬

અથ રાગ—કહલોરૂં.

તિહાંથી ચાલ્યા અતિ સુદમાલ, હાથિ વીણા ઝાલી;
 એક તાલ વાઈ, ગીત સુગાઈ, ઢાલ કાઠિ મુહાલી રે-૧

જૂઠિ રે ભાઈ એ દો ભાઈ, એહની મોટી ચતુરાઈ;
વીણાનાદ વિવિધ પરિવાઈ, રંજિ લોકનિ ગાઈ રે-૨
કુંડલપુરનિ ચહૂટિ^૧ રહીનિ, માણિક ચુકમાં^૨ ખિસી;
ભાદવના ગુણ ગાઈ તે મોટા, સાંભલિ લોક તે પાસિ રે-૩
વીર રસ શિશુપાલ તણિ સમિ, કીધું ચાહવનિ રાજ;
શિશુપાલ માર્યું^૩ રૂકમણીઈ^૪ આદ્યું, જોહનિ નિત નિત
હુઈ દિખાજ રે-૪

વાત સુણી રાજ તેડાવી, કાં માઈ ચાહવના ગુણ;
વલતા કહિ ભલિ અહો ગાઈ, તે છિ અતિહ સુખાણ રે-૫
ક્રોધ ધરીનિ મારવા કાઢયા, ત્યારિ કટિક કયું^૫ અસંખ્ય;
વલ્લાખલિ અગડું કરી મોટું, માર્યા તેહના લક્ષ^૬ રે-૬
કટિક સહુ નાહું રૂકમણ કેરું, રૂકમણ બંદિ કરીઉ;
કન્યા લેઈ નગરમાંહિ પિસી, લેઈ આણું^૭ ધરોઈ રે-૭
કન્યા લેઈ રૂકિમણીઈ બાંધી, આન્યા દારાવતી આમ રે;
ધિર ધિરિ ઉછવ હુઈ બહુલા, ધિન ધિન એહ કુલ કામરે-૮
માતા આગલિ બાંધી મૂકયું, રૂકમણીઈ ત્યારિ સાર;
ખિહિત માટિ ભાઈ સુકાળ્યું, પ્રદુમ્નનું^૮ સુવસ્તાર રે-૯
પુત્રીનિ પરણાવી બહિનિ, એક પ્રદુમ્ન મંલીર;
અંબુકુંમાર બીજ દીધી, પુણિય જય જય-કાર રે-૧૦
રૂકિમણીઈ નિજ મંદિર ચહુતું, માન મહત્વ તે પાંખી;
નવિ અવતારિ તે આળ્યું, જપતું જિનવર રવામી રે-૧૧
પ્રદુમ્નનિ પુત્ર હવું શુભ, અનિરૂધ બલવંત;
રતિ રાંણીઈ ભઈ સુંદર, પુણ્યવંત માહંત રે-૧૨

જરાસંઘ જીત્યા પછી સુંદર, પ્રદ્યુમ્ન હવું ઉદાર;
કે, એક અંથમાંહિ ધંમ ખાદ્યું; કે, એક અંથિ પિહિલું

અવતાર રે-૧૩

જરાસંઘના યુધમાં એણિ, રાખ્યું યાદવનું નામ;
ઘણા અંથમાંહિ છિ એહવું, કેતાં કહું હું ઠામ રે-૧૪
પુણિય સઘલિ જય જયકાર, પુણિય નવ નિધાન;
પુણિય સ્વર્ગ-સંપદા લહીઈ, પુણિય સઘલિ માન રે-૧૫

અથ રાગ-મારુણી.

છ રતિનાં? સુખ લોગવિ, ધર્મિ. રૂઢા બાત;
જૂઠ રે પ્રદ્યુમ્ન તણાં સુખ એહવાં
મન મોહન માંન નિરંજન, પામું સુખ જમ તેહવાં રે-૧
ધર્મિ બલ હુઈ બહુલી, ધરમિ માન મહત્ત રે
ધર્મિ રોગ ન ઉપજિ શરીરિ, ધરમિ સહુ સેવંત રે-૨
ધરમિ લહીઈ અરથ લાંકાર, ધરમિ હરતી ઘોડા સાર રે;
ધરમિ રથ પાલખી સુખાસન, ધરમિ છત્ર અમર ઉદાર રે-૩
ધરમિ મંદિર માલીઆં મોટાં, ધરમિ સુંદર નારી રે;
ધરમિ પુત્ર તે પોઠા માંનુ, ધરમિ મિત્ર મંનુહાર રે-૪
ધરમિ સૌખ્ય સઘલા થાઇ, ધરમિ વિદ્યા આરૂં રે;
ધન કણ માણિક હીરા મોતી, ધરમિ મોક્ષ અવતાર રે-૫
ધરમિ તીર્થંકરપદ પામિ, ધરમિ ચક્રિ અવતાર રે;
ધરમિ નારાયણ પ્રતિ વાસુદેવ, ધરમિ બલભદ્ર સાર રે-૬
ધરમિ કામદેવ અવતરીઉ, ધરમિ સંસાર તરીઈ રે;
ધરમિ ઇન્દ્ર નરેન્દ્રપદ પામિ, ધરમિ લક્ષ્મી વરીઈ રે-૭

પાપિ હુઈ કુલ તે હીન, દાલિદ્ર હુઈ અપાર રે;
 માતા પિતા મરી જાયિ તતક્ષણ, પાપિ સહુ અસાર રે-૮
 પાપિ અંગરોગ ન છાંડિ, પાપિ અંધ શરીર રે;
 અંગહીન તે પાપિ થાઈ, પાપિ નુહિ જૂર રે-૯
 પાપિ ટૂટા પાંગલા થાઈ, મિહિરા મુંગા ગુંગા રે;
 મિહિરા બુઢા બુચા બોખડા, પાપિ ખંજા બુંધા કુખડા રે-૧૦
 પાપિ સજનનું વિયોગ, પાપિ અછતાં આલ રે;
 પાપિ પેટ પુર ન લરાઈ, પાપિ જૂડુ કાલ રે-૧૧
 પાપિ કુરૂપી ઘિરિ નારી, પુત્ર અવનીક તે હીસિ રે;
 પાપિ દુર્જનનું સંયોગ, ઈમ જાણી પાપ ન હોસિ રે-૧૨
 અરિહંત દેવ નિગ્રંથ ગુરૂ સેવા, દશ લાક્ષણિક ધર્મ રે;
 કરચો મન વચન કાયાસુ, યમ ટલિ પાપનાં કર્મ રે-૧૩
 એ પ્રદ્યુમ્ન ધર્મતણિ ફલિ, લકટ સંકટ સવિ ચૂરી રે;
 શ્રીભૂષણ કવિતા ઈમ બોલિ, શ્રી જિનધર્મ જયકારી રે-૧૪

અથ રાગ—મધુ માધવી કેદાર.

હવિ વસંત સમિ^૧ તણ રૂવડું, આબ્યું જન મન રંગ;
 આહો વન વનરપતી સંવી મુહુરીરે, વાગિ તાલ મૃદંગ-૫
 આહો કેસૂક ફૂલ્યા વનિ વનિ, અંબા મંજરી દીશંત;
 કોકિલ કરિ ટહૂકડા, હંસ સારસ બોલંત-૨
 આહો તિહાં પ્રદ્યુમ્ન મિલિ^૩ રે, ગેલિ^૪ સી જન સાર્ય;
 આહો નીર ભરી ખંડાખલી; માંહિ ચાદવનું નાથ-૩
 આહો ચૂએ અંદના વાસિ રે, ફૂલતણું રંગ રોલ;
 ઝીલી જલમાંહિ તહા, રાગ સરાગેના બોલ-૪

આહે છાંટિ માંહોમાંહિ સ્ત્રીયનિ, સ્ત્રીય તે સ્વાયસુ આલ;
 ચૂઆ ચંદન ભરી છાંટતી, બોલતી પ્રેમના બોલ-૫
 આહે અખીર શુભાલ રેલિએ, ઘોલિએ કેસર રંગ;
 પુષ્પહડે કરી દોડતી, મોડતી સઘલા રે અંગ-૬
 આહે હાવભાવ પ્રીતિસુ કરિ, અંગ દેખાડિ રે આપ;
 સલુગટડું પાછું કરી, કાંતનિ સતાડી વ્યાપ-૭
 આહે અહાં નથી નાથ તે કિહાં, ગઉ હાસુ કરિ સહુ બાલ;
 આકલું થઉ નાશી ગઉ, ઇમ બોલિ દુલના બોલ-૮
 હીંચકડિ હીંચિ સહુ, હીંચકિ હીરની દોર;
 સોવન મિછિ પાટલી, ઘુમણી નાખી તે જોર-૯
 આકાશ સાથિ જૈ મલિ, ખૂંખ પાડિ એક નાર;
 અહિ પડી પડી નાથ કહિ, ઉતારું જીવ આધાર-૧૦
 વાયુ કરી વચ્ચ ઉડિરે, લાજિ જોહનિ અંગ;
 નાથ તલે વેગલા રહુ, મું મુંકુ અદ્વારું સંગ-૧૧
 મૃદંગ વાચ તે નાહલુ, ગાઈ નારી લાસ;
 આહે કંઠ બાહુડી ધરી કરી, નાથિ મન ઉલાસ-૧૨
 ઝમ ઝમ ઝલરી વાઈએ, વીણા તાલ કંચાલ;
 સ્ત્રી સઘલી વભાવતી, ગાઈ ગીત રસાલ-૧૩
 આહે જાઈ જૂઈ અંપક ઘણા, વાલુ વેલિ સુગંધ;
 મોગરૂ મરૂઉ મહમહિ, કેતકી કમલનું બંધ-૧૪
 આહે પુષ્પહાર તે શુશીનિ, ઘોલિ સ્ત્રીયનિ કંઠ;
 પુષ્પ-શેઠાનિ? પાથરી, શયન કરિ ઉપકંઠ-૧૫
 આહે પગતલા ઉલાંસિ નારી રે, વીજણિ નાંખિ વાચ;
 શંગાર તે સોહામણા, દીસે સ્ત્રી પતિ કાય-૧૬

ધુલીઝ ચોલી ઝખોલી; ઝકેસૂઝ માંહિ સાર;
 પહિરંણ પીત પતુલીઝ, ઉરવર^૧ નવસર હોર-૧૭
 આહે પાચે નેઉર રણઝણિ, કાંનિ કુડંલ ઝલઠાર,
 આંખિ કલજલ રેખડી, પુષ્પ સુગંધ અપાર-૧૮
 આલિંગન તે અનુસરિ, નારીનિ રૂપ અંગ;
 પીન પયોધર આમયિ, કરતુ નવ નવ રંગ-૧૯
 આહે વસંત-કીડા ઇમ કરિ, આવિ નિજ આવાસ;
 દ્વારિકાંજન સહુ નિરખિ ઝે, જોઇઇ નયણ વિકાસ-૨૦
 ઝે પુણ્યતણિ પસાઉલિ^૨, રમ્યું ઝે વસંત;
 વિદ્યાભૂષણ સુરિ પ્રણમીનિ, શ્રીભૂષણ કહંત-૨૧

અથ—દુહા (દોહરા)

અથ^૩ ભવીયણ તદ્દે સાંભણું, કહું એક વૃત્તાંત;
 નેમનાથ સ્વામીતણું, બોણું એહ અવદાત-૧
 ચોડા માંહિ ભણ્યો, ઝે કથા પ્રસિદ્ધ;
 તેહનું વિસ્તાર નવી કહું, ઝે ભણિ ચહુ સૂધ-૨
 સંદેપ માત્ર માંહિ ભણું, ભણ્યો કથા પ્રસંગ;
 સુણ્યો તલે ભાવિ કરી, મમ હુઇ પુણ્ય ઉત્તંગ-૩

અથ રાગ—વસંત.

એક^૪ નેમ સલામાંહિ પહુતા, ગિઠા રાણો રાણું;
 નેમનાથનું બલ રે વખાણું, કૃષ્ણ ચટકયા અયાણ રે.
 સહીએ આણુ રે આણુ, શ્રી નેમ વંદીજિ;
 કોડિ ભવનાં પાતિક મોટાં, સેવ કરીનિ હહીજિરે-૧.

તવ કૃષ્ણ ટચી^૧ અંશુલીઘ, તોલિ શ્રી જિનદેવ;
 માન ઉતાયું^૨ કૃષ્ણ કેરૂ, જેહનિ ઇંદ્ર કરિ સવિ સેવરે-૨
 કૃષ્ણિ ખંડોખલી માંહિ ઘાલી, પરણેવુ મનાવું;
 આયુધશાલા આયુધ સઘલા, શરમી^૩ શંખ વળવિ રે-૩
 ઉચસેન રાજની બેઠી, રાણમતી શુણ્વંત;
 વિવાહ મેલ્યું^૪ તેહ કપટસુ, રાજ્ય લોભ મહાંત રે-૪
 પશુવાહ તે જીવતા દેખી, પાછું વલીઉ જિજ્ઞં;
 જીવરાસ વનમાંહિ સુકાવી, ગઈ જિન સહસાવજ રે-૫
 આરિય લીધું^૫ સહસાવજિ, તપ કરી અઘોર;
 છપનમિ^૬ દિન કેવલ પામ્યા, હણીઘાતકમં અપાર રે-૬
 કેવલજ્ઞાનની પૂજા કરના; આળ્યા સહુ દેવરાજ;
 સમોસરણ તે ધનદિ રચીઉ, પુણ્યતણિ કાજ રે-૭
 કૃષ્ણરાયનિ^૭ વધામણીઉ, આળ્યું દ્વારાવતી ઠામ;
 નારાયણ તવ વંદણ ચાલ્યા, આળ્યા સમોવસરણિ^૮ તામ રે-૮
 રાણમતી તવ સાથિ આવી, લીધી દીક્ષા સાર;
 નેમનાથ વ્યાખ્યાન કરિ તે, સાંભલિ સહુ નર નાર રે-૯
 ચાલવ સહુ જિનવરનિ^૯ વાંદી, ગયું નિજ પુર વાસ;
 નેમનાથ પદ્મવ દેશ પહુતા, પુરી ભવ્યની આંશ રે-૧૦
 પુનરપિ શ્રીગિરનાર આળ્યા; સમવસરણ સોહંત;
 ઇન્દ્ર આદેશથી ધનદિ રચીઉ, સુર નર દેવ મોહંત રે-૧૧

અથ. રાગ—કલાલિરૂ.

સમોસરણ દીશિ અતિ સુંદર, સુર નરનાં મન મોહિ;
 પાંચ સહસ્ર ધનુષ તે ઉંચું, ભૂમિ ચક્રી તે સોહિ રે-૧૨

અહો માહારી હમચડી હેલિ રે, કરિ જો જિન મંદિર ગેલિ;
 રાસ મહોછવ રમંતડો રે, હંધડું દેધ હેલિ રે-૨
 વીસ સહસ પગથારીઆં રે, ઈંદ્ર નીલ મથિ જડીઆં;
 નરનારીનિ ઉપર ચઢવા, ચુહું દિશિ તે કરીયાં રે-૩
 રતનમિ ચૂર પંચ પ્રકારિ, તેહનું ધૂલી ગહે;
 તેજ પોસિ દિનકરનિ છપિ; તિહાં કોડિ સૂરજ દિગ્મૂહ રે-૪
 પંચવિધ માણિકમિ જડીઉ, કોસીસાં ઉત્તંગ રે;
 પ્રથમ ભૂમિ ઉપરિ તે રચીધ, તિહાં હુધ વાસા વિધરંગ રે-૫
 ચ્યાર પોલિ ચ્યાર દિશિ મંડી, માન સ્થલ સુરંગ;
 એકેકું પોલનિ દ્વારિ, રતન સુવર્ણ ચંગ રે-૬
 માનસ્થાનિ પ્રતિમા મોટી; મણિમય તિહાં ઉદાર;
 ગીત ગાન વાજિત્ર વાજિ, પૂજા હુધ લવતાર રે-૭
 વાવિ સરોવર કમલ વખાણું, તિહાં જિન પ્રતિમા ચંગ;
 નિમંલ નીર કરી તે પૂરી, ખાતિકા દીશિ યમ ગંગ રે-૮
 જાતી માલતી કેતકી કુંઠ, ચંપક વાલુ વેલકું
 વાડી મોગર મહમહિર રે, વસંત સેવંત્રી મેલ રે-૯
 કનક ઘટિ તરતમિ જડીઉ, ખીજું ગઠ વખાણું;
 ચ્યાર પોલિ ચ્યાર દિશિ મંડિત, કોસીસિ કરી મન આણું રે-૧૦
 ત્રયસર તોરણ રતનનાં, કનક ધૂપ ઘટ ધરીધ;
 વજ્રધાન ચ્યારિ પોલિએ, નોટચશાલા તિહાં કરી રે-૧૧
 દેવિનિ કર આણુંદિ ખેલિ, નાચિ નાચ મૃદંગ;
 તત્ત તનલી વીણા વાજિ, લગતિ કરી મનરંગ રે-૧૨
 નાનાં વિધન પદ તિહાં સારી, પોલિ ગોમટ દોધ;
 ગિ પાસાં તે સઘલી પોલિ, ખીજી ગઠ ધમ જોઈ રે-૧૩

ચ્યુહિ^૧ દિશિ અચારિ વન મોહન, અશોક-વન અભિરામ;
 સમછદ વન ચંપકનાં વન, આમ્ર વનનાં ઠામ રે-૧૪
 તિહાં વાપી સરૌવર સારા, ક્રીડા ગિરિ મનુહારા;
 મંડપ મોટા આકાશિ મલોઆ, તિહાં રંગ હુઈ અપાર રે-૧૫
 ચૈત્યવૃક્ષ અચારે તે વનમાં, તે હેઠલિ જિનબિંબ;
 સિંહાસન ગઢપોલિ વિરાજિત, ધજા લલિકિ^૨ તિહાં લંબ રે-૧૬
 છત્ર ચમર મંગલ તિહાં આઠ, પૂજિ ઈંદ્ર નરેંદ્ર,
 વાજિત્ર નાટિક દેવતણા, બિઠાં તિહાં જિણુંદ રે-૧૭
 અચાર ચૈત્ય વૃક્ષ કહીઈ, બાંણજિ વરલા કોઈ;
 જિન પ્રતિમા મંડિત તે મોટિ, ચૈત્ય વૃક્ષ કહીઈ સોઈ રે-૧૮
 તે પાસિ વેદી અતિ મોહન, સોહન રત્ન સુવર્ણ;
 અચાર ગોપર કરી તે દિશિ, તિહાં જિનશુણ હુઈ કર્ણ રે-૧૯
 રત્ન જડિત તોરણ તિહાં જડીઆં, તિહાં વાજિ તાલ કંસાલ;
 ધજમાલ મંડિત લહલહતી, ઇંમ જાણી બાલ ગોપાલ રે-૨૦
 વલી ત્રીણું રૂપાનું ગઢ છિ, અચાર પોલિ વિકસંતિ;
 રત્ન જડિત કોસિસાં સઘાલ, ફરતી ધજ વિલસંતિ રે-૨૧
 તિહાં પણ અચાર આરામ અચાર દિસિ, અશોક સમ છદ
 કહીઈ;

ચંપક આમ્ર તિહાં વલિ ફલીઆ, વલી ચૈત્ય વૃક્ષ અહિ લહીઈ-૨૧
 કલ્પવૃક્ષ ધણા કહ્યાં તિહાં, વલી વેદી વિશાલ;
 ગઢ ગોપુર તે અચાર પ્રકારિ, તિહાં પ્રતિમા તોરણ શુણ-
 માલ રે-૨૩

મંગલ દ્રવ્ય આઠ સિંહાસન, છત્ર ચામર દેવજ શ્રેણિ;
 ગીત નૃત્ય નાનાવિધ મંડિત, રચના બોલી બોણી રે-૨૪

વલી ક્ષોદ્ર પર્વત પ્રાસાદે, મંડિત હરમ્યા અપોલી ઉત્તંગ,
 વિદાધર નરનારી રમતાં, કરતાં મનના રંગ રે-૨૫
 સ્ફટિક મણિનું ગઢ તે ચુથું,^૧ ચ્યાર તે પોલિ પગાર;
 પદ્મરાગ મણિ કરિ મોહું, કોસીસિ ઝલનાર રે-૨૬
 તિહાં સોલ કોટડી ફરતી દીસે, માંહિ ખાર સલા વિસ્તાર રે;
 એકેકિ ખુણિ તે ત્રણિ ત્રણ, ઇમ મંડપ ખાર વિચાર રે-૨૭
 વચમાં શ્રી મંડપ તે વેદી, ગંધકુટી ઉત્તંગ રે;
 અશોક ભામંડલ કરી સોહિ, તિહાં બિઠા જિનવર ઉત્તંગ રે-૨૮
 ત્રણ સિંહાસન છત્ર તે ત્રણ, વાજિત્ર સાઠી ખાર કોડિ;
 યુગ્મવૃષ્ટિ દિવ્ય ધ્વનિ ચામર, દેવ રહિ કર જોડિ રે-૨૯
 મરકત મણિનું અશોક વૃક્ષ, વજ્રમૂલ અતિ લંધ;
 પદ્મરાગ મણિ પુલ સુગંધ, એહવું વૃક્ષ તે સુધ રે-૩૦
 છત્ર ત્રણિ તે રતિન જડીઆં, ચમર હંડ તિમ જડીઆં;
 એકિ વારિ સાઠી ખાર કોડિ વાજિ, ઇમ ઉછવ ભાવ
 જડીઆ રે-૩૧

એક યોજન દિવ્ય ધ્વનિ ચાલિ, ચુત્રોસ અતિશય દિવ્ય;
 હથ અતિશય ગર્ભથી આવિ, હથ કેવલ કરી લબ્ય રે-૩૨
 ચૌદ દેવકૃત અતિશય એહવા, અનંત ચતુષ્થય ચ્યાર;
 એહવું જિન સમવસરણુ તે, મિ કહું ચોહું વિચાર રે-૩૩
 શ્રી નેમિજિન ગિરનાર આવ્યા, સમોસરણુ ઉત્તંગ રે;
 “વિદાલૂપણુ” સૂરિ પ્રણમીની, કહિ શ્રીલૂપણુ
 મનરંગ રે-૩૪

અથ રાગ—ભૈરવ.

શ્રીજિનવરનું મહિમા જોય, અંધા નયણી કમલ સમ હોય;
 પંગા પાયતે બિહિરાં કર્ણ, જે જિનવર આવી અભયણી-૧
 છ રતિનાં^૨ આવી ફલકુલ, વૈદમાવ છાંડિ આમૂલ;
 જિન આળ્યા જાણી વનપાલ, કૃષ્ણરાયનિ કહિ ગુણમાલ-૨
 પંચાંગ પ્રસાદ આપી તસ ઘણું, કૃષ્ણ વંદણ જોઈ સોમાણું;
 દીકું જિનવર જગદાધાર, પૂજિ પ્રણમિ સુકૃત-ભંડાર-૩
 પજિ નિ તે સ્તવન કરિ, ગુણ બોલીનિ સુકૃત ભરિ;
 જય જય જિનવર પરમાનંદ, પુણ્ય તરુનું તું છિ કંઠ-૪
 તુ દીકિ સુખ નીપજિ, સુર આવી તુજ પદપંકજિ;
 તું જયવંતુ જમ આધાર, તાહાડું નામ ત્રિભુવનમાં સાર-૫
 તુજ નામિ પાતિક સહુ ટલિ, તુજ નામિ સવિ સંપતિ મલિ;
 તુજ નામિ કર્મ કરિ દૂર, તુજ નામિ જ્ઞાન ભરપૂર-૬
 નયણિ મોરિ તું મિ દીક, તું જોલિ તે વચન મીક;
 દેવ દેવનું તું છિ દેવ, ઇન્દ્ર રાજેન્દ્ર કરિ તુજ સેવ-૭
 બલભદ્ર વલી, વસુદેવ પ્રદુમ્ન સંખુ સહુ મલી;
 છપન કોડી યાદવ આવંતિ, નેમનાથના ગુણ ગાવંતિ-૮
 કૃષ્ણરાયની રાણી સહુ, વલી રાણી મલીછિ બહુ;
 રાજમતિના પ્રણમી પાય, સતી શિરોમણિ જે કહેવાય-૯
 વંદિ બિઠા તે કોષ્ઠક^૩ સાર, વાખ્યાન સાંભલિ તે ભવસાર;
 દિવ્ય ધ્વનિ બોલિ જિનનાથ, પુણ્ય પદારથ આપિ સાથ-૧૦
 ધર્માધર્મ વિચારી કરી, જોયે ભવીયણ મનમાં ધરી;
 તેહના લેલ કિહિછિ ઘણા, તે બોલું હું સોહાંમણા-૧૧
 સાત તત્વનિ કહિ જિનનાથ; પદારથ નવ બોલ્યા સાથ;
 ષડ્ દ્રવ્ય નિ પંચાસ્તિકાય, તે અરથ બોલિ જિનરાય-૧૨

ગુણઠાણા^૧ તે ચૌદ પ્રકાર, સાર્જણાના કહ્યા વિચાર;
 મતિ અદ્રિનિ કાયા કહી, યોગ વેદ કહ્યા તે સહી-૧૩
 જ્ઞાન સંયમ દર્શન દેશ, અભવ્ય ભવના^૨ કહ્યા ઉપદેશ;
 સમ્યક્ત્વ સંજી અસંજી ભેદ, સાંભલિ ભવિયણ મુઠી ખેદ-૧૪
 ગુણઠાણાના જીવ-સમાસ, પર્યાસ દશ પ્રાણ ઉદ્દાસ;
 સંજા ચ્યાર નિ ઉપયોગ ખાર, એહના સ્વામી કહિ વિચાર-૧૫
 ધ્યાન ચ્યાર ભેદિ લહુ, સત્તાવન આસ્રવનિ કહુ,
 ચુરાસી^૩ લક્ષ જીવાયેનિ, કુલ કોડિ વિચારી જોનિ-૧૬
 ચુવીસ સ્થાનક એ ચૌદ ગુણઠાણ, આપાપણિ^૪ ગમિ કરિ

વખાણ;

તેર ભેદ ચારિત્રના સાર, જોણિ લહીઈ મુંગતિ દુઆર-૧૭
 શ્રાવકની ત્રિપન ક્રિયા ચંગ, તેહના ભેદ કહ્યા ઉત્તંગ;
 અષ્ટ પ્રકાર મૂલગુણ સાર, ખારત્રતના ભાખ્યા વિસ્તાર-૧૮
 તપના ખાર ભેદ છિ હેવ, અગીઆર પ્રતિમા ભાષિ દેવ;
 સમતા-ભાવ સામાયક કહુ, દાન ચ્યાર પ્રકાર તે લહુ-૧૯
 અણુથમી નિ દર્શન જ્ઞાન, ચારિત્ર ઉપરિ રાખયો ધ્યાન;
 ૫૮ ઠમ^૫ શ્રાવકનાં કરે, યમ સ્વર્ગદારિ અવતર-૨૦
 એહવું વાખ્યાન શ્રીનેમ કરિ; ભવીયણ જિન સહુઈ સંભલિ;
 વિદ્યભૂષણ સૂરિસુ પસાય, શ્રીભૂષણ કહિ સૂરિરાય-૨૧

અથ-દહા.

વાખ્યાન હવાં પછી, બલભદ્રિ તેણીવાર,
 કહુ સ્વામી એ દારિકા, કાલકેતુ નિરધાર-૧.
 સ્વામી તે યોલ્યા ઇસ્યુ, ખાર વરસ ઉદોત;
 મધપાનથી ક્ષય હસિ, ક્ષીપાયન ક્રોધ મુચિત-૨

૧ ગુણસ્થાનો. ૨ ભવ્યના. ૩ ચોર્યાસી. ૪ પોતપોતે.

જરત-કુમારનિ^૧ હસ્તિકરી, કુષ્ણરાયનું^૨ મરણ;
 ચરણ^૩ પદ દેખી કરી, બાણ મુકસિ કેા નહિ ચરણ-૩
 ક્ષીપાપણ^૪ સુણી કરી, લેઈ ચારિત્ર અપાર;
 પરદેશિ વ્યાહાર^૫ કરે, કરી સંસાર ધિક્કાર-૪
 જરતકુમાર આસા લેઈ, મયું પરદેશિ દ્વર;
 મઘ પરવતમાં નાખીઆ, પણ કર્મતણા છિ જૂર-૫
 યાદવ સહુ વ્યગ્ર^૬ થયા, રહિ દ્વારાવતી ઠામ;
 દ્રવ્ય પુરિય-કરી વ્યય કરિ, કેા જાપ જિનવર નામ-૬
 કુણિ આવક મત ધર્યા, કુણિ શીલમત સાર;
 કુણિ ચારિત્ર લીઆં, તરવા એ સંસાર-૭
 પ્રધુન્ન ઇમ ચિંતવિ, લેઈ સંયમ બાર;
 જિન વચન હોસિ ખરાં, પછિ કિમ તરીય સંસાર-૮

અથ રાગ—કેદાર ગુડી.

એ સંસાર સુણુ મેરે ભાઈ. કેા કિહિનું નુહિ સખાઈ^૧;
 નદીપૂર સરખું^૨ યૌવન, અબ્રછાયા^૩ રે સરખું છિ ધિન-૧
 જલ બુદ્ધબુદ્ધ સમાન તે આય^૪; સપન સમાન સજન કહિવાય;
 કેા કિહિનિ રે નાવિ સાથિ, કેા કિહિનિ રે ન વલગિ હાથિ-૨
 કેા કિહિનું રાખ્યું નવિ જાય, કિહિનું પિતા કિહિની માય;
 પુત્ર કલત્ર^૫ કેા સાથિ ન આવિ, ધન કણ કંચન સાથિ
 ન આવિ-૩
 અત્રઅત્ર^૬ કરી અ ધન મેલી, અંતકાલિ જાવું તે મેહેલી;
 કહિનિ ભીત કરાવું તાટી, કહિ રે પડિ રે ન જાણુ માટી-૪

૧ વિહાર. ૨ વ્યાકુળ. ૩ સગું. ૪ વાદળ. ૫ આયુષ. ૬ સ્ત્રી.

૭ કુંડ કપટ.

હસ્તી ઘોડા મંદિર આવાસ, અંતકાલ જાવું નિરાશ;
એ સ્ત્રી રે માયા તણી ખાંણી, દુઃખ દેઉ જાસિ જાણુ
નિર્વાણિ-૫

કાયા રે ફૂડી છિ જાણું, પાલી પોષી ન રહિ રે વખાણું;
કો આજકાલિ સહુ કો જાસિ, યમતણિ સહુ પડસિ ફાંસિ-૬
ઘણા ઘણેરા આગિ થયા, કો પૃથ્વીમાંહિ નવી રહ્યા;
તીર્થંકર ચઢી સહુ પરલોક, તુ કિહિનું^૧ હવિ કીજિ શોક-૭
કુબ્જરાયનિ આજ્ઞા માગ, વારંવાર તે ચરણે લાગિ;
સંયમની આજ્ઞા દીઉં માત, એ સંસારની કુડી વાત-૮
ઇંસુ સુણી યોલિ કુબ્જરાજ, પુત્ર મ યોલું અદ્ધ સરિ
કિમ કાજ;

મૂછાં ખાઇ સિંહાસનથી પડોઉ, વિલાપ કરીનિ બહુપરિ
રડીઉં-૯

અથ રાગ—રામગિરિ.

પુત્ર મ યોલું એહવી વાત, મુઝ ન સુહાઈ ઇન્મ
તુજ વિરહી ક્ષિણ માત્ર ન રહીઇ, તુજ વિણ કરું કિન્મ-૧
વાલંભણ^૩ એહવી ન કીજિ વાત, પુત્ર વિના મંદિર
સહુ સુતું;

તુ કિમ રહિ તોરી માત વાલંભણ,-૨
આગિ તુજ વિરહિ દાધુ, હમણાં સુખના દીશ;
દુઃખ દેઇનિ જાઉ કણીપરિ^૪, તું યાદવકુલ અંશ-૩
તુજ બલિકરી વૈરી જીત્યા, તિ દીપાન્થું મુજ વંશ;
તુજથી નિશ્ચિંતપણિ છું, તું યાદવકુલ અવતંસ -૪

તુજ વિષુ રાજ્ય ભુંડે લાવિ, નવિ ગમિ વસ્ત્ર શંગાર; -
 તુજ વિષુ અન્ન ઉઠક સવિ મૂકી, ઈમ પુર કરું અવતાર-૫
 શ્રી-નેમનાથ કહ્યું રે વિચાર, તેથી વૈરાગ્ય આપ્યું;
 ઘણા આશ્રહથી રે તે આજ્ઞા લીધી, અનિહિ સોહાવ્યું-૬
 રતિરાણી પ્રમુખ તે નારી, સાંભલિ નિ દુઃખ આણિ;
 નાથનિ વિનવી તે કર જોડી, તું જીવન અદ્ય પ્રાણ-૭

અથ રાગ—વિરાડી.

કાંતિ' પ્રતિ તવ જોલિ વાણી, કાંત ન કીજિ એહવું;
 તુજ વિષ્ણુ એક ઘડી નવિ ચાવિર, તુ જીવિતવ્ય હુઈ કહેવું-૧
 પ્રીતિ પ્રીતિ કરતી જીભ અદ્ય સૂક, અનુદિન તું મનમાંહિ;
 ચમ જલજીવ જલવિન નવી જીવી, સુખ નવિ હુઈ તિહાં-૨
 કેા મૂંછા મહીમંડલ પડતી, કેા ત્રોડિ નવસર હાર;
 અંગ ચૂરી કડકા કરતી, નયણ અરિ નીરધાર-૩
 રે કરતાર તિ રથું કીધું, માણસ કીધું વિયોગ;
 સાથિ વિયોગ સાથિ સરણા, સાથિ લોગવતી લોગ-૪
 છેહ નવિ દીજિ સ્વામિ અખલાનિ, હવિ અદ્યારી શી પિર;
 કરવત ધાર ભલી અદ્ય લાગિ, સિ ન દીડ અદ્યનિ વિર-૫
 એક ગાવિ નિ વલગિ હાથિ, એક વલગિછિ છેહડિ,
 પ્રેમ ગિહિલી અખલા જોતિ, એક ઉભી રહી વલી કુટિ-૬
 તુ અદ્ય નયણનું કળજલ રે હા, તું શિરનું છિ અંદ;
 નવનું ઘાટડી તું છિ માહારિ, તું અદ્ય જીવનરેન્દ્ર-૭
 નિમિ કરીનિ અધર તે સુકિ, વિનવે વારોવારિ;
 સમ વિ તે વૈરાગ્ય વચનિ, પ્રદ્યુમ્ન કહિ તેણીવાર-૮

એ સંસાર અસાર છિ જિયો, કે કિહિનું કે નથી;
 સંયમ લેઈ આત્મકાજ કીજિ, કેટલું કહું તહા કથી-૯
 ચારિત્ર લેઉ સ્વામી પાસિ, કરૂ રાજમતી સેવ;
 જી માયા હુઈ તુ સાથિ આવું, ગિરનારિ છિ જિનદેવ-૧૦
 ઇંસુ સુણી સઘલી નારી, વૈરાગ્ય પામી સાર,
 કાંતિ^૧ સાથિ અહો ચારિત્ર લેસ્યું, ઇમ કરસ્યું લવ નિસ્તાર-૨૧
 ચારિત્ર લેવા નિશ્ચય મન કીધું, આજ્ઞા માંગિ સસરા પાસિ;
 વિનય કરીનિ પ્રણમી બોલિ, આપી આજ્ઞા મન ઉદ્ઘાસિ-૧૨
 પ્રધુન્ન માતાનિ વિનવિ, સીખ દીઉ મોરી માય;
 સંયમ લેઈ આત્મકાજ કીજિ, વલી પ્રણમું તુજ પાય-૧૩

અથ રાગ—ગુડી.

માતા સાંભલિ વાત, મૂર્છાઈ મહીર પડી એ;
 આંસુઈએ અખંડી ધાર; જાણે કાઠની ઘડી એ-૧
 એતના વાલી એ બોલિ તામ, માતા માયા નવિ કીજીઈએ;
 માયાઈ હુઈ દુર્ગતિ-વાસ, ધર્મ કરી ફલ લીજીઈએ-૨
 માતા એ તહો સુજાણુ, મનમાંડિ નશ્ચિ^૩ કરૂએ;
 અનિત્ય એ એહ સંસાર, મનમાં સમતા લાવ ધરૂએ-૩
 તહા દીધલુ એ અવતાર, તહા ઉસીકલ^૪ કિમ હઈઈએ;
 તહા ચરણુ એ ધોઉ દિન રાતિ, તહારા શુણુ કયમ કહીઈ-૪
 શ્રીનેમજી બોલ્યા આજ, દારિકાનું વિનાશ કહ્યું એ;
 ખાર વરસનું એ યાદવ આય, તે માટિ વૈરાગ્ય લહ્યું એ-૫
 હવિ બોલિ એ રૂકિમણી માત, આ જો મંદિર સોહામણું એ;
 ઉદ્દેશ^૫ એ તુજ વિણુ જાણિ, નવિ ગમિ મુજ અલ-
 આમણું એ-૬

આ જોરે સેહિ^૧ સુરંગ, પુષ્પ સેહિ સોહાંમણી એ;
 તુજ વિણ એ પુઠસિ^૨ કુણ, તે લાગિ અલખામણી એ-૭
 આ જો એરે ઉરડા^૩ સાર, રત્ન માણિક હીરે જડયા એ;
 એ માહારિ પુઠસિ કુણ, સુવણું સ્થંભ માણિક જડયા એ-૮
 આ જોએ રે આભરણ^૪ અપાર; રત્ન જડિત પેટી ભર્યા એ;
 તુજ વિના એ પિહિરસિ કુણ, તુજ નિમિત્ત પુત્ર મિ
 કર્યા એ-૯

આ જોએ રે પુત્ર સુરમ્ય, સિંહાસન છિ સુંદર એ;
 બિસમસિ એ તુજ વિના કુણ, ચમર છત્ર કુણ ઉપરિ
 ધરૂં એ-૧૦

આ જોએ રે તાહરા દાસ, અંગ ઉલથું^૫ વલખયા રહ્યા એ;
 આ જોએ રે તાહરા મિત્ર, તે વડતે વડા દુઃખી લહ્યા એ-૧૧
 આ જોએ રે આયુધશાલ^૬, આયુધ હાથિ કુણ ધરિ એ;
 આ જોએ રે વસ્ત્ર સુસાર, તુજ વિના અંગ કુણ ધરિ એ-૧૨
 આ જોએ રે યાત્ર સુચંગ, કુણ આગલિ હવિ નાચસિ એ;
 આ જોએ રે યાચક^૭ તુજ, તુજ વિના કહિ નાચસિ એ-૧૩
 આ જોએ રે સુંદર નારિ; તુજ વિના કુણ લોગવિ એ;
 આ જોએ રે હસ્તી^૮ ઉત્તંગ, તુજ વિના કુણ યોગવિ એ-૧૪
 આ જોએ રે સોવન^૯ થાલ, તુજ વિના લોજન કુણ કરિ એ;
 આ જોએ રે સુંદર તુજ પુત્ર, તુજ વિના કુણ બાંહિ
 ધરિ એ-૧૫

વહુઅર^{૧૦} એ પાંચમિ આઠ, તુજ વિના ટલવલિ એ;
 ધરતી એ દુઃખ અપાર, એકના દુઃખ તે કુણ કલિ એ-૧૬

૧ પથારી. ૨ મુશ. ૩ ઓગડાઓ. ૪ ધરેણાં. ૫ પાસે રહેનારા. ૬ શસ્ત્રબંધાર. ૭ ભિક્ષુક. ૮ હાથી, ૯ સોનાની. ૧૦ સ્ત્રીઓ.

આ જોએ રે તંબોલ સાર, તુજ વિના કુણુ આપસિ એ;
 આ જોએ રે તોરડી^૧ માત, પુત્ર કહી કિહિ બોલાવસિ એ-૧૭
 માહરી એહૂ રતન, તુજ વિન થાસિ ઢોહદ્વી એ;
 હું છું રે પાપિણી નારી, કહી તુહિ સોહી એ-૧૮
 જામઉ^૨ રે પિહિલિ પુત્ર, ત્યારિ દંત્ય લેધ ગઉ એ;
 વિદ્યાએ લેધ અસંખ્ય, પુણિય જી તું આવીઉ એ-૧૯
 તાહારી એ વિદ્યા સાર, વિણુ તોરી સેવા કુણુ કરિ એ;
 તાહારી એ રાજ્યની રૂદ્ધિ, તું કાં એહનિ પરહરિ^૩ એ-૨૦
 હે હે રે હૃદય નિઠોર, કાટિ નહિ વજતણું એ;
 નયણે^૪ એ નિર્ઝર ધાર, વારવાર તુજસ્થું ભણું^૫ એ-૨૧
 સમજાવીએ સહુ પરિવાર, માત પિતા આણુંદ કરી એ;
 સત્યભામા એ મોરી તું માત, ક્ષમતવ્ય હર્ષ ધરી એ-૨૨
 અપરાધ એ મિ બહુ કીધ, તે સહુ મુજનિ ક્ષમા કરૂ એ;
 નગરના એ લોક તેડવે^૬, ક્ષમતવ્ય કરિ હરષ ભયું^૭ એ-૨૩
 નિકલ્યું એ હસ્તી ચઢેવિ, સયસ^૮ શંગાર આંગિ કરી એ;
 પિહિરાવિ આપણી માત, સ્ત્રી સઘલી પાસિ અનુસરી એ-૨૪
 નગરમાં એ હાહાકાર, લોક સહુ આંસુ ભરિ એ;
 વાજત્ર વાજિનિ નેહ, કૃષ્ણ બલભદ્ર સાથિ પરવરિ એ-૨૫
 સોલ સેહસ એ કૃષ્ણની નારી, નેમનાથનિ વંદ્યા બહુ એ;
-૨૬
 જિન વંદિ એ માગિ ચારિત્ર, પ્રદુમ્ન તે ઉજજલું એ;
 સંખુ એ કુંભાર માહંત, તે હનિ વારિ ગુણનલું એ-૨૭

૧ તારી. ૨ જન્મ્યો. ૩ ત્યાગ કરે. ૪ આંખે. ૫ વિનવું. ૬ તેડાવીને.
 ૭ સઘળાં.

કૃષ્ણ એ તાત માહંત, એકલું તે દુઃખ કરિ એ;
 હુમણાં એ રહું તહો ધિર, પછિ સંયમ લેયો વૈરાગ ભરિ એ-૨૮
 હવિ જિનવર એ આગલ ખિસોવ, શૃંગાર સહુ દૂરિ કરિ એ;
 મરતક એ લોચ કરેવિ, પરિગ્રહ સહુ ભમિ^૧ ધરિ એ-૨૯
 ચારિત્ર એ તેર પ્રકાર, નેમનાથ આગલિ લીઆં એ;
 મનમાં એ ધરી વિરાગ, વાજિત્ર સઘલાં વાણ્યાં એ-૩૦
 ભાનુ એ સુભાંતું કુમાર, તે પણ ચારિત્ર ઉચરિ એ;
 સત્યભામા એ રૂકિમણી સાર, આઠ રાંણી સંયમ ધરિ એ-૩૧
 કામતણી એ રાતરાંણી આદિ, પાંચસિં આઠ જે સુંદરી એ;
 સંયમ એ લેઈ ચંગ, રાણમતીની સેવા કરી એ-૩૨
 એ આદિ રે જીવ તે લખ્ય, રાયરાણે દીક્ષા લોઈએ,
 રાણી એ રાયતણી સાર, દીક્ષા લેઈ હરખિ વલી એ-૩૩
 કૃષ્ણતણી એ રાણી આઠ, જે પટરાણી કહાવતી એ;
 વલી રે અનેરી બહુત, કૃષ્ણનિ મન ભાવતી એ-૩૪
 બલભદ્રની એ નારી સુચંગ, ભાનુ સુભાનુની સુહજલો એ;
 ધીબ એ રાયની નારી, ચારિત્ર લીજિ અતિભલી એ-૩૫
 ત્યારિ કૃષ્ણ રે બોલિ ઈમ, મન માનિ તે ચારિત્ર ગ્રહુ એ;
 હું વારતું એ નથી કોચ, દારિકા વિનાશ સ્વામી કહ્યું એ-૩૬
 ઉછવ એ કરી અપાર, ચારિત્ર મહોત્સવ કૃષ્ણિ કરૂએ;
 આખું એ નિજ પુર^૩ સાર, કૃષ્ણ બલભદ્રિ પરવયું એ-૩૭
 હવિ નેમજિન-તણિ ઉપદેશ, લખ્ય જન પ્રતિગ્રાધીઆ એ;
 તાર્યાં એ જીવ અનંત, પાપમિલ^૪ સવ સોધીયા એ-૩૮
 હવિ સાંભલું એ તપ વિચાર, પ્રદ્યુમ્ન કેહવાં કરિ એ;
 તેહનું એ સુણું વિચાર, તે એ રાસમાં ઉચરિ એ-૩૯

અથ રાગ—અસાઉરિ.

પ્રદુમ્ન સુનિવર તપ કરિ, સખી તપ કરિ મોટાં રે;^૧
 કાંઈ મોટાંરે પક્ષ^૨ માસ આહાર લીધ રે-૧
 એક ગ્રાસ^૩ દોષ ગ્રાસ લેધ, સખી નિરજન વનમાં રે;
 કોઈ વનમાં રે રહીનિ, ધ્યાન ધરિ એ-૨
 ઈષ્ટકાલિ^૪ ગિરિવર ચઢી, સખી લૂઅની ઝાલ રે;
 કાંઈ ઝાલનિ અંગિ સહિ સુનિવર તદા એ-૩
 શીતકાલિ નદી તટિ, સખી ટાઢડી વાઇ નિ;
 કાંઈ વાચિનિ યાઇ અંગિ દુખલા એ-૪
 વૃષાકાલિ વૃષ મૂલિ, સખી રહિતું એ નિરધાર નિ;
 નિરધારનિ ડંસ મંસક પરિસા સહિ એ-૫
 સોવન થાલ લોજન કરતું, સખી કરપાત્રિ^૫ આહાર રે;
 કાંઈ આહાર નિ પાણી, એક ઠાંમિ કરીએ-૬
 હસ્તિ થોડિ ચાલતુ, સખી હાલતું દેશ રે;
 કાંઈ દેશ રે વિદેશિ, તે વ્યાહાર^૫ કરિ એ-૭
 મસ્તકિ છત્ર તે તાંણીધ, સખી જાણીધ એહ રે;
 કાંઈ તેહ રે તડકિ, દાઝિ દેહડી રે-૮
 સંયાધ^૬ તે પુઢતું, સખી ભૂધ^૭ તલિ ખૂચિ રે;
 કાંઈ ખૂચિ રે અંગિ કાંકર કાંટડા^૮ રે-૯
 વંચ શૃંગાર તે પિકિરતું, સખી હીસતું રૂડું રે;
 કાંઈ રૂડું નિ સોહિ નગન રૂપ ધરી એ-૧૦
 નિત નાહાતું^૯ લોજન કરતું, સખી તે સુનિ મિલ^{૧૦} રે;
 કાંઈ મિલ નિ અંગિ થર ચઢયા ઘણા એ-૧૧

૧ પખાવાડિયે. ૨ કોણીઓ. ૩ ઉન્હાળામાં. ૪ હાથમાં. ૫ વિહાર.
 ૬ પથારીમાં. ૭ જમીન. ૮ કાંટા. ૯ સ્નાન કરતું. ૧૦ મેલ.

નારી પદપગ ખોલાસિ^૧ સખી તુ^૨ નિદ્રા આવિ રે;
 કાંઈ આવિ નિંદ્રા, પગ કાંટા ઘણા એ-૧૨
 ઘર ઘર આહારનિ હિંડતું, સખી અંત્રાય^૩ આવિ રે;
 કાંઈ નાવિરે ભોજન પાણી પૂરતું એ-૧૩
 ખડાવશ્યકનિ^૪ જાલવિ, સખી પંચમહાવ્રત રે;
 કાંઈ મહાવ્રતનિ પંચ સુમતી^૫ ગુપતી^૬ ત્રણ રે-૧૪
 ચુરાસી સહસ્ર ઉત્તરગુણ, સખી અઢાર સહસ્ર રે,
 કાંઈ અઢાર સહસ્ર શીલગુણ પાલતું રે-૧૫
 અણોદરી^૭ વ્રત આચરિ, સખી રસ કરિ ત્યાગ રે;
 કાંઈ ત્યાગ રે બાહ્ય અભ્યંતર સંગ કરિ એ-૧૬
 આર્ત રોદ્ર તે પરહરી, સખી ધર્મનિ ધ્યાન રે;
 કાંઈ ધ્યાન રે બલ કર્મ નિજજ^૮ણી^૯ એ-૧૭
 હવિ ઘાતકર્મનું^{૧૦} ક્ષય કરી, સખી કેવલ જ્ઞાન રે;
 કાંઈ કેવલ જ્ઞાન પામ્યું ઉજલું એ-૧૮

અથ રાગ—ધન્યાસી-

એ ઇન્દ્ર નરેન્દ્ર વિદ્યાધર આવ્યા, રચના રચિ અપાર;
 એક ગઢ કરતુ એ મંડી, સુવર્ણતાલું સુસાર રે-૧
 આણુંદ ઘણું આણુંદ, ગંધકુટી સિંહાસન બિઠા;
 ધરિ છત્ર ચમર સુરેન્દ્ર,રે આણુંદ-૨
 વાખ્યાન કરતા જિન મન હરતા, ચતિ શ્રાવકના ભેદ;
 ત્રેલોકચમાં પદારથ સઘલા, બોલિ ચ્યારિ વેદ રે-૩
 કુળગુરાય તવ વંદન આવ્યા, પૂજિ સુનિવર પાય;
 સંપ્રકુમાર અનિ^{૧૦} અનિરૂધ, પૂજિ વલી વલી પાય રે-૪

૧ આંધે. ૨ તો. ૩ અંતરાય. ૪ જ આવશ્યકને. ૫ સમિતિ.
 ૬ ગુપ્તિ. ૭ ઉનોદર. ૮ નિર્જરા. ૯ ધાતિયા કર્મનો. ૧૦ અને.

દેશ વિદેશિ બ્યાહાર કીધું, દેઇ ધર્મ ઉપદેશ;
ભવ્ય જીવ તે બહુ પ્રતિજોધ્યા, થાપિ ધર્મ પ્રદેશ રે-૫
જીવ ઘણાનિ ચારિત્ર આપી, વલી કીધા શ્રાવક;
સમ્યક્ત્વ આપી જિનધર્મ થાપી, કીધા ઘણા વિવેક રે-૬
સહુ યતિ હરખ્યા માતાઇ નરખ્યા, સ્ત્રી જિન સહુઇ વંદ્યા;
દીક્ષા લીધી હતી તે સાથિ, તે સહુઇ આણુંદ્યા રે-૭

અથ—ચુપૈ.

હવિ જિનદેવ તે પદ્મવ દેશ ગયા, ભવ્યલોક તે સુખીઆ થયા;
ભાનું સુભાનું હવા કેવલી, જિન સાથિ તેહજ મુનિ વલી-૧
શ્રી પ્ર મન સાથિ સહુ કોઇ, શ્રી નેમનાથનિ સાથિ હોઇ;
ખાર વરસ તવ પુરા થયા, શ્રી નેમના વચન હુઆ-૨
ચાલવ વનમાં રમવા ગયા, મદ્ય પીઇનિ તે અવસિ થયા;
આગિ મદ્યમાં પાણી ભલું, પાણી જાણી પીધું નિર્મલું-૩
તેહવિ દ્વીપાયન ઋષિરાય, દ્વારિકાં નગરી વન ધ્યાન ધરાય;
મુનિ દેખોનિ કયું ઉપસર્ગ, કર્મ બાંધ્યું જાવા નરક-૪
મુનિ કોધિ તે ઉપનું પુતલું, દ્વારિકાં બાલિ^૩ તે ઉજલું;
સંબુકુમાર નિ અનિરૂધ તદા, દીક્ષા લેવા ગયા તદા-૫
પદ્મવ દેશ જઈ દીક્ષા લીધ, નેમજિન પાસિ જે કાજજ કીધ;
કૃષ્ણ બલભદ્ર નિસર્ગા, દ્વારિકા દાહથી વિલાપ કર્યા-૬
કૃષ્ણનિ તૃષા લાગી વનમાંહિ, બલભદ્ર જલ લેવા મયું તાંહિ;
તેહવિ જરતકુમાર આવીહ, જીવ ભરસિ^૪ બાણ તાંણીહ-૭
કૃષ્ણ ચરણતલિ લાગુ તીર, જરતકુમાર તવ દીકું વીર;
હારે^૫ પાપી બુલાવ્યું સાર, કૃષ્ણ પ્રાણ મુકયું તેણિ વાર-૮

૧ વિહાર (ભ્રમણ). ૨ ચક્રચુર. ૩ આગ લગાડી. ૪ જાણીને.
૫ અરે.

બલભદ્ર^૧ દ્વાબ્યું તવ નીર, સુતું દીકું મોટું વીર;
 રીસાવ્યું^૨ જાણીનિ ખંધિ લીધ, છ માહના એણીપિરિ કીધ-૬
 દેવે પ્રતિજોષ્યું^૩ દીધું દાહ^૪, તુંગીગિરિ^૩ ઉપરિ ઉછાહ;
 ચારિત્ર લીધું^૫ વૈરાગ કરી, શ્રીબલભદ્ર સુનિ ભવ તરી-૧૦
 એ કથા કહી હરવંશ, રાસમધિ ૧૫ કહ્યું વંશ;
 અર્થ પૂરૂ તિહાંથી લેયયો, અર્થ પૂરા મનમાંહિ ભાવયો-૧૧
 દ્વારિકા બલવાનિ સમિ,^૬ દીક્ષા લેવાનિ નિર્ગમિ;
 ઘણા ભવ્ય નિકલ્યા સાર, દીક્ષા લેઈ પામ્યા ભવપાર-૧૨,
 હવિ પ્રદ્યુમ્ન અનિ સંબુકુંમાર, અનિરૂધ એ ત્રણ્ય સુનિ સાર;
 એક વેલાંઈ કર્મનિ હણી, સુગતિ^૭ પામ્યાં તે સોહામણી-૧૩
 સુકિત ગયાની વેલા એક, દેવે કીધું બહુ વિવેક;
 અજરામર તે સિદ્ધ થયા, કર્મબંધ સઘલા ગયા-૧૪
 સિદ્ધના આઠ ગુણ ઉપના, શ્રી ગિરનાર ઉપર નીપના;
 સુકિત પુહુંતા ગિરનાર ઠામ, પજ્જૂણ શિખર કહિવાઈ નામ-૧૫
 સંબુ શિખરિ છિ વલી સાર, અનિરૂધ શિખર ભવતાર,
 શ્રી ગિરનાર શિખર છિ એહના, નામ જાણિ સહુ તેહના-૧૬
 પદલવ દેશથી શ્રી નેમનાથ, આવ્યા સુનિવર સઘલા સાથ;
 કર્મ હણીનિ મોક્ષિ ગયા, નેમનાથ વલી સિદ્ધ થયા.-૧૭
 કૃષ્ણની રાણી આઠ જે કહી, સ્ત્રીલિંગ છેદી દેવપદ લહી;
 સોલમિ સ્વર્ગિ^૮ તે ઉપના, ઇન્દ્ર પદવી કરી નિપના-૧૮
 યુનરપિ કાંમરાયનિ નાર, ચારિત્ર પાલી તે નિરધાર;
 નિજ તપબલ તે સ્વર્ગિ^૯ સહી, સ્ત્રીલિંગ હણી દેવપદ લહી-૧૯
 આઉ^૬ સૌખ્ય^૭ પુરા ભોગવિ, મનુષ્ય થાસિ સૌખ્ય યોગવી;
 યુરૂપ અવતાર લહી તપ કરી, આઠ કર્મ વેગિ^૮ નિર્જરી-૨૦

૧ ઉપદેશ કીધો. ૨ દહન. ૩ સિદ્ધક્ષેત્ર માગીતુંગી. ૪ સમયે.
 ૫ સુકિત. ૬ આયુષ્ય. ૭ સુખ. ૮ જલ્દીથી.

હવિ પ્રદુમ્ન મોક્ષિ જે સૌખ્ય, લોગવિ છિ મોટું દક્ષ;
 કરતલ આમલ દીધિ ચમ્મ, લોકલોકની દેણિ તિમ-૨૧
 ઉત્પાદ વ્યય ધ્રોવ સંસ્થાન, દ્રવ્ય જીવનું પામ્યું મન;
 અઠલ અછેદ અલેદ અપાર, કેવલજ્ઞાન તણું આધાર-૨૨
 જન્મ જરા મરણ નહીં જોહનિ, અવિદ્યા નહીં સઘટ્ટી જોહનિ;
 સિદ્ધ નિરંજન પરમાનંદ, ટંકોતકીણું સહજાનંદ-૨૩
 પરમહંસ પરમાત્મા જાણુ, તેજ રૂપી નિરગુણ વખાણુ;
 અજ્યાજાય છિ જોહનું નામ, પ્રદુમ્ન પામ્યું તેહવું ઠામ-૨૪
 કાષ્ઠાસંઘ શિરોમણિ જાણુ, સહુ ગચ્છ જોહનું કરિ વખાણુ;
 આદિ ગચ્છ સહુ કો ઇમ કહિ, મોટા મોટેરા મનમાં લહિ-૨૫
 નંદીતટ ગચ્છ સોહાંમણું, દક્ષણ દેશમાંહિ અતિ ઘણું;
 નંદીતટ નગર છિ તિહાં, ગચ્છ નામ ધરાવ્યું જિહાં-૨૬
 વિદ્યા ગુણ વિદ્યાઈ ભર્યું, એ ગુણ સરસ્વતીઈ લેઈ ધર્યું;
 ચમરની પીછી જિનવરિ કહી, શાસ્ત્ર પુરાણ આગમમાં લહી-૨૭
 શ્રીગૌતમિ ભાખીછિ એહ, એહ વાતનું મ^૧ કરસ્યું સંદેહ;
 તે માટિ એ અત કેવલી, ચમરે પીછી ઝાલી નિર્મલી-૨૮
 તેહનું કમિ સમંતભદ્ર હવા, જાણે શ્રૂતકેવલી અભિનવા;
 લોહાઆર્ય વલી ગુણવંત, પદ્મનંદિ માથુર ગચ્છ સંત-૨૯
 કેશવસેન જિનસેન સૂરીશ, હરિવંશ વડું રચીઉ મુનીશ;
 એ સહુ કાષ્ઠાસંઘના ઉદ્યોત, ચમ સૂર્યકેરી^૨ ઘણુ યોતિ^૩-૩૦
 વલી પછિ જિનસેન સુરેંદ્ર, જોહનિ માનિ સહુ મુણેંદ્ર;
 મહાપુરાણ રચીઉ ઉત્તંગ, કાષ્ઠાસંઘમાં રાખિ રંગ-૩૧
 મહાસેન સૂરિવર ખુધ ભાણુ, પ્રદુમ્ન કાવ્યનું કરું વખાણુ;
 તે સૂરીશ જાણું કાષ્ઠાસંઘ; સકલ વાલીગજ મોટું સંઘ-૩૨.

જે અકલિંગ હવું વાદેન્દ્ર, અષ્ટ સહસ્ત્રી રચી કવેન્દ્ર;
 તે કાષ્ઠાસંધિ ગુણનિહુ, પાત્ર કેશરી હવું તે ભદ્ર-૩૩
 હવિ નોપસેન ગુરુ ગુણવંત, રામસેન વસિ ભાહંત;
 નેમસેન તસ પાટિ સૂર; જ્ઞાનવંત ચારિત્ર પૂર-૩૪
 નંદીતટ ગછમાંહિ ધીર, વાદીગજેન્દ્ર હવા મહાવીર;
 વાસવસેન સૂરિ ઉત્તંગ, રત્નકીર્તિ હવા અભંગ-૩૫
 લક્ષ્મસેન ભટ્ટારક ભલા, ધર્મ ક્યાનિ હવા નિર્મલા;
 વિમલસેન વિમલ યથ ચંગ, કાષ્ઠાસંધનું રાખ્યું રંગ-૩૬
 વિશાલકીર્તિ ભટ્ટારક જાણ, વિશ્વ જેહનું કરિ વખાણ;
 વિશ્વસેન વિદ્યાવંત ઘણા, પાર ન પામું તેહજ તણા-૩૭
 તેહ પદ્મિ વાદીગજ કેશરી, વાદ કરિની જયશ્રી વરિ;
 જે ભટ્ટારક કોટિ સુકુટ, ષટ્ દર્શનું વાદી સુભદ્ર-૩૮
 વિદ્યાભૂષણ જેહ સૂરીશ, સઠલ સૂરીશ્વર નામિ શીષ;
 અંથ ઘણા કીધા ઉદ્ધાર, પૂજા પાઠ રચ્યા વિસ્તાર-૩૯
 ઠામિ ઠામિ જિનવર-પ્રાસાદ, પ્રતિષ્ઠા કીધી આદ્વાદ;
 સૂરમંત્ર જેહનિ પ્રત્યક્ષ, એહ વાત જાણિ જિન લક્ષ-૪૦
 તેહ પદ્મિ દીપિ ચમ સૂર, જ્ઞાનવંત વિદ્યાનું પૂર;
 શ્રીભૂષણ સૂરિવર ચગસાર, વતોવિ જિનધર્મ અપાર-૪૧
 શ્રી પ્રદ્યુમ્ન તણું એ રાસ, રચીઉં ચંદ્રપ્રભુની પાસ;
 પ્રદ્યુમ્ન કાવ્ય વ્યાખ્યાન વાંચીઉં, ત્યારિ એ ચરિત્ર મનમાં
 સંચીઉં-૪૨

કાષ્ઠાસંધ સૂરત ગુણવંત, તેહ નગરના ગુણ ખોલંત;
 સુરત નગરના ગુણ છિ ઘણા, પાર ન પામું તેહજ તણા-૪૩
 દેશ વિદેશ જાણીતું નામ, સૂર્યપુર છિ મોટું ઠામ;

દેશ વિદેશના આવી લોક, વ્યાપારી નામ લીધ થોક-૪૪
 પાગડબંધ આવી વાહાંણુ, એ મોટા છિ સમુદ્રનાં વાંન;
 જે દેખીતાં અતિ ઉત્તંગ, જાણે પર્વતનાં એ શૃંગ-૪૫
 માણિક મોતી પરવાલાં બહુ, હીરા ચુની સુવર્ણ સહુ;
 રૂપું તરવું ત્રાંબુ ચંગ, પિત્તલ કથીર નિહાર શુભ રંગ-૪૬
 મેવા નતિ વિવિધ પ્રકાર, ખજૂર ખલિલાં દ્રાખ અપાર;
 અખોડ પસ્તાં બદામ, ખારિક શ્રીફલ છિ ઉદામ-૪૭
 અનેક વસ્તુના છિ કોઠાર, ચતુર^૧ ચહુટાના^૨ વિસ્તાર;
 ધવલ^૩ ગૃહ દીશિ ઉત્તંગ, ચિત્રશાલ ચિત્રિત મનરંગ-૪૮
 ઘિર ઘિર ઉછવ દીશિ ઘણા, ગીત ગાન વાજિણુ નહિ મણા;
 દાનવંત લોક બહુ વસિ, નિજ નિજ ધર્મ સહુ ઉર્લસિ-૪૯
 નરના દેવ સમાન તે રૂપ, વૈશ^૪ વંશાન માનિ ભૂપ;
 નારિ જાણિ છિ અપસરા, રૂપ શૃંગાર સોહિ વરા-૫૦
 અહિનિસિ^૫ ધર્મધ્યાન કીલ્ધ, માનવ-ભવ ફલ ધમ
 લીલ્ધ;

નાતિ^૬ ચુરાસીનુ^૭ જિહાં વાસ, તિહાં શાસ્ત્રતાણું અભ્યાસ-૫૧
 તિહાં નાતિશિરોમણુ નરસંઘપુરા,^૮ સહુમાંકિ દિશિ
 નરવરા^૯;

જેહવું નામ તેહવું પરિણામ, સદા આનંદ નિ સૌખ્યનું ધામ-૫૨
 દાનવંતા શુણવંતા સૂર, સદા આનંદી સુખના પુર;
 નરસંઘપુરાના શુણુ છિ ઘણા, ક્રાંદાસધી સોહામણા-૫૩
 તે નયરમાહિ સોહિ પ્રાસાદ^{૧૦}, ચંદ્રપ્રભ^{૧૧} આપિ આહ્વાદ;
 તે જિનવરનું મહિમા ઘણું, પાર ન પામું તેહજતણું-૫૪

૧ ચારે બાજુએ. ૨ બજારો. ૩ ઉજાળાં. ૪ વૈશ્ય. ૫ રાત્રિદિન.
 ૬ જ્ઞાતિ. ૭ ચોર્યાસી. ૮ નૃસિંહપુરા. ૯ શ્રેષ્ઠ. ૧૦ મંદિર (દહેર).
 ૧૧ મૂળનાયક શ્રી ચંદ્રપ્રભુ.

ચુથા^૧ કાળની^૨ પ્રતિમા એહ, તે માટિ મહિમા છિ જેહ;
મનમોહન પ્રસાદનું^૩ નામ, ચંદ્રપ્રભ જિનવરનું^૪ ધામ-પપ
તે જિનચંદ્રપ્રભનિ પાસિ, રચીઉ રાસ તે મન ઉઠ્ઠાસિ;
રાગ ઢાલ કરી રચીઉ એહ, ભાવ શુદ્ધિ કરી ભણ્યો રનેહ-પદ
સંવત સોલસિછપનું^૫ જાણ, પોષ સુદિ તેરસિ સુખ ખાણ;
શુધવાર તે યુધિ^૬ દાતાર, કવિ જનનિ તે સદા સુખકાર-પ૭
કાઠાસંઘ નંદીતટ સાર, વિદ્યાશુણ્ય વિદ્યા-આધાર;
રામસેનાન્વય નેમસેન-વંશ, ગછ^૮ દિગમ્બરના તિહાં
અવતંસ-પ૮

તેહ અનુક્રમે વિશ્વસેન હવા, જ્ઞાનવંત વાદિ અમિનવા;
તેહનિ પાટિ^૯ હવા યુધિભાણ, વિદ્યાભૂષણ સૂરિવર જાણ-પદ
તેહ શુરના ચરણ-પ્રસાદ, કહિ શ્રીભૂષણ^૬ મન આઠ્ઠાદ;
ભણ્યો^૭ ગણ્યો રાસ^૮ તુરંગ, માન મહત્વ પામિ ઉત્તમ-દ૦
મેરૂ પૃથ્વી ભ્રમંડલ રહિલ, સૂર^{૧૦} ચંદ્ર^{૧૧} વલી ચિર^{૧૨} તે
કહિ^{૧૩};

ચિર^{૧૪} નંદુ^{૧૫} રાસ સુસાર, સંઘ ચતુર્વિધનિ^{૧૬} જયકાર^{૧૭}-દ૧

કવિ પ્રદુમ્નરાસ સંપૂર્ણ.

૧ ચોથા કાળની. ૨ વિ. સં. ૧૬૫૬. ૩ શુદ્ધિ. ૪ ગચ્છ.
૫ ગાદીએ. ૬ ભ૦ શ્રીભૂષણ આ ગ્રંથના કર્તા. ૭ વાંચજો. ૮ વિદ્યા-
રજો. ૯ જ્યાં સુધી મેરૂ પૃથ્વી ભ્રમંડળ હયાત રહે. ૧૦ સૂર્ય.
૧૧ ચંદ્ર. ૧૨ કાયમ. ૧૩ રહે ત્યાં સુધી. ૧૪ ઘણા કાળ સુધી. ૧૫.
વખાણ થાઓ. ૧૬ મુનિ આર્જિકા, આવક આવિકા એ ચારે સંધનો.
૧૭ જય જયકાર થાઓ.

(સંવત ૧૭૦૧ વર્ષે આસો સુદિ ૧૪ બુધે શ્રીમત્
કાષ્ઠાસંઘે નંદીતટગચ્છે વિદ્યાગણે મહારકશ્રીરામસેનાન્વયે
તદનુક્રમેણ મહારકશ્રીભૂષણ તત્પદે મહારકચંદ્રકીર્તિ તત્પદે
મહારકશ્રીરાજકીર્તિ તત્પદે મહારકશ્રીલક્ષ્મીસેનવિજય-
રાજ્યે શ્રીસુરતબંદરે શ્રીચંદ્રપ્રભુચૈત્યાલયે બ્ર૦ ઇન્દ્રજીના
લિખિતં ઇદં પુસ્તકમ્ ।)

અર્થ—વિક્રમ સંવત ૧૭૦૧ આસો સુદ ૧૪ ને
બુધવારે શ્રી કાષ્ઠાસંઘના નંદીતટ ગચ્છ ને વિદ્યાગણમાં
શ્રી ૧૦૮ મહારક શ્રી રામસેનની ગાદીએ અનુક્રમે થયેલા
મહારક શ્રીભૂષણ તેમના શિષ્ય ભ૦ ચંદ્રકીર્તિ, તેમના
શિષ્ય ભ૦ રાજકીર્તિ ને તેમના શિષ્ય મહારક શ્રી લક્ષ્મી-
સેનના શાસનકાળ (હયાતી)માં શ્રી સુરત બંદરમાં
(ગોપીપુરામાં કાયસ્થ મોહોદલામાં આવેલા શ્રી ચંદ્રપ્રભુ
ચૈત્યાલયમાં) બ્રહ્મચારી ઇન્દ્રજીએ આ પુસ્તક લખ્યું છે
(ઉતારો કર્યો છે.)

બહાર પડી ચુક્યું છે !

અવશ્ય મંગાવી લો !!

સ્વર્ગવાસી શેઠ હરજીવન રાયચંદ શાહ કૃત-

મક્કામરસ્તોત્ર.

ગુજરાતી ગદ્ય, પદ્યમય ભાષા ને
નોટ સહિત-

છઠી આવૃત્તિ મોટા આકારમાં છપાઇને સુરતથી
બહાર પડી ચુકી છે. મોટા ટાઈપ અને ઉત્તમ
કાગળ હોવા છતાં પ્રચારાર્થે કિં. માત્ર ૪ આના
રાખવામાં આવી છે માટે અવશ્ય મંગાવી લો ને
ઘેરઘેર પ્રચાર કરો. એક મંગાવનારે પાંચ આનાની
ટિકિટ ખીડવી.

નિવેદક:-

સુલચંદ કસનદાસ કાપડિયા,
દિગંબર જૈન પુસ્તકાલય, ચંદાવાડી-સુરત.

